

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

5410

1070

ՆԱՀՈՒԶ

ԹԱԻՆԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՆԵ

Ե

ՀԱՅՈՑ

ԱՅԻՆ-1325

Ի ՎԱԴՈՐՇՈՂԱՑ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՈՐՈՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿԵ
ԷջՄԻԱՆԻ :

ՕՐԱՑՈՅՑ

1876

ՆԱԽԱՆ.Զ

ԹՈՒԳԿԱՆՏԻՆ ՔՐԻՍՏՈՆԵ

b1c

§ 1.303

፩፭፲፭ = 1325

ՀՐԱՄԱՆԱԿ

Տ. Տ. ԳԵՐԳԵԱՅ Դ.

ՎԵՀԱՓԵԹ ԵՒ ՍՐՅԱՉՆԵԳ-ՈՅՆ

ԿԱԹՈՒՂԻԿՈՍԻ

ԵՐԵՎԱՆԻ ԳԱՅՈՑ

ԵՐԱՎՈՐԾԱԿԱՆ

Ե ՊԱՐԱՆԻ ՍՐՅՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿԵ Էջմիածնի:

53810-ահ

ՀԱՄԱՊՈՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

- Օ. Լ. Օր ամսոյն: Լուսնի:
 Հ. Ազ. Հայոց: Ազարիայի:
 Բ. Յ. Ռուսաց: Յունաց:
 Լ. Տ. Հատիսաւոց: Տաճկաց:
 Տօմ. Ըստ Տօմարիս մերոյ:
 Յայսմ. Ըստ Յայսմաւուրաց:
 Հր. Ար. Հրեից: Արեգական:
 Եւ. Լո. Ծնունդ Լուսնի:
 Առ. ՔԱ. Առաջին քառորդ Լուսնի:
 Լր. Լո. Լրումն Լուսնի:
 Վ. ՔԱ. Վերջին քառորդ Լուսնի:
 Ապշ. Ապաշխարութեան:
 ՄԿ. Հեր. Մանկունք: Համբարձի:
 Հց. Մծ. Հարց: Մեծացուացէ:
 Մրու. Մարտիրոսաց:
 Հեգ. Օհ. Ահ. Հանգստեան: Օրինութիւն:
 Աղ. Պհ. Աղցմի: Պահը և Պահոց:
 Ստ. Սր. Ստեղի: Խըր սարօրն:
 Ցար. Շր. Ցարութեան: Շարական:
 Խլ. Թիե. Խաչի: Յինանց:
 Ճ. Հա. Ճաշու: Հեանեակ:
 Ն. ԻԶ. Ըստ Նորկեամանի (Այժմ էն):
 ԿՕԴՅԱԿ ԲԻBLIOTECԱ

ԿՕԴՅԱԿ ԲԻBLIOTECԱ
40730-68

Ի ԹՈՒԻՒՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

1876

ԵԽ ՀԱՅՈՑ ՈՒՅԻԵ

Գիր տարւոյն է	ԿԾ
Եօթներեակն	ԳԵ
Վերադիրն	ՃԴ
Խննեւտաներեակն . . .	13
Տանուտէրն	2ուկն
Բուն Ճայնքն աւ. ք. գ. դ. Ա-	
Ճակողմեան դասուն են, սկսեալ ի	
բուն Բարեկենդանէ:	

ՏԱՐԵՄՈՒՏՔ

Թուին Տօմ. Հայոց ՈՒՅԻՉ յօդոստ.	15
Ազարիայի	ՄԿԱ իՄարտի
Տաճկաց	1295 ի Թուեկլ.
Հրեից	5636 ի Սեպտ.

ԷջՄԻԱԾՆԻ

Լայն. աշխարհ. 40. ա. 8. մ. Հիւս:
 Երկայ. ի Լոնտրայէ 45. 15. ա. մ. Արեւ:
 Եւ Ժամբն հաշուին ի 24, սկսեալ յատ
 մտիցն արեւու:

ՀԱՅԻ-ԱՐԵՒ

ՀԱՐՁԱԿԱՆ ՏՕՆՔ ԵՒ ՄԻԶՈՑՔ ՆՈՅԻՆ

Օր ՄՆՆԴԵԱՆ	ԵՐԵՔՎԱՐՔԻ.
Միջոց ուտիք, աւուրբ (ի օր) ԵՐԵՔ ՂԲՔ.	
Բարեկենդան Առաջ. ի Թուշվարի 25	
Բուն բարեկենդան . ի Փետրվ. 15	
Օր ՏԵԱՌՆԸՆԴԱՌԱՋԻ	ՇԲՔ.
ԶԱՏԻԿ	յԱպրիլ. 4
Օր ԱԵԵՄԱՆ	" . . ԴՀ.
ԵՐԵՄԱՆ Խաչ. . . . ի Մայիսի. 2	
Համբարձումն	" . . 15
Հոգեգալուստ.	" . . 25
Բարեկ. Ս. Գրիգորի. ի Թուշիսի. 15	
ՎԱՐԴԱՎԱՌ.	ի Թուշիսի. 14
Միջոց շաբաթք պահօք.	Չորս.
ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ	10 Գոստ. 15
Միջ. շաբ. պահօք	" . . Չորս.
ԽԱԶՎԵՐԱՑ	ի Սեպտեմ. 42
Բարեկ. Վարագ. ԽՀ.	" . . 19
Միջոց ուտիք, շաբաթք.	Ուրէ.
Գիւտխաչ.	ի Հոկտ. 24
Բարեկ. Յին.	ի Նոյ. 24
Բարեկ. Ս. Յակ. պճ. . . . ի Դեկտ. 12	
Միջոց ուտիք, աւուրբ . . . (42)	ԺԲ
Օր բարեկ. Մննդ. Եւ Յայտն. Չորեքշրի.	

• ԻՆՈՐ ՇԲՔԱՆ.

Թէ հարազատ արիւն Հայկայ
Եռայ տղատ յերակս իվառ,
Թէ բարեխանդ տիպ Արամայ
Տրոփէ խիրտս յար իկայտառ,
Թէ զեհ նախանճ Վեհ Արայի
Ցուզի բաղնէ զըզգայարանս,
Թէ փոյթ եւ ջան Մեծն Պարուրի
Առնու յանձուկս ջերմ զարմազանս,
Թէ ուժ եւ ուշ Քաջն Տիգրանայ
Կայտուէ խիրտս միշտ անվեհներ,
Թէ ի հաւատ, յոյս Աբգարայ
Պանծայ անկեղծ իծեղ իներբս,
Թէ սերտ բուռն սէր սուրբ Գրիգորի
Թրթուայ յոգիստ միշտ կենդանի,
Թէ լոյս աչաց կիրթ Տրդատայ
Թափանց շողէ իլոյս սրտի,
Թէ ինետից էր Սահակայ
Եւ աշակերտը վեհ Մետրովայ,
Թէ հետեւող էր Պետոնդեանց
Եւ իղընդէ սուրբ Վարդանանց,

Ձեռանդուն կազմ, դուք Հայորեար,
Օ՞ն փութացէք ինոր իկեանս,
Ուխտ բարեխանդ ինոր շըրջան
Ուխտեցէք ոհ, ցը յաւիտեան:

*
**

Հոգի ուղիղ, սիրտ եռանդուն,
Սիրտ բարեկիրթ եւ Հայասուն,
Տացէն երկինք Հայորերոյն,
Սիրել զԱստուած եւ Հայաստուն:

Ինոր շըրջան թնդ գառեսցի
Սուրբ սիրտ իշայս, եւ ինոր շունչ
Տացէ միշտ Տէր, պերճ, գեղանի
Կանգնել պըսակս յիղմս սըրտառուչ:

ՄԱՆԿՈՒԽԵ.

ՅԱՄՍՈՑ

ՅԱՄՍՈՑ

ՅՈՒՆՎԱՐ

ԻԱ

1

ԵՇ. ԴԿ. Գ. օ՛Ր ԱԿ. ԾՆՆ.
ՀՅ. ԱՊՀ. ԴԿ. Ե. ՕՐՀ-
ԱԵԱԼ ԵԽ աԵՐԻ ԿԱՂԱԿ. Դ-
ԵԽ Յ. ԵՇ Խ. ոՐԻ ԱԱԵՑ
ՄՈԾ ԱԱԿՐԱԲԱԿՈՒՆՔԵԱՆ
ՏԵԱԿԵ. ԵԽ ՅԻշԱՏԱԿ
ԲԱՐՍԴԻ ՀԱՅՐ. Լ. Գ. Է-
ՐԱՆԻՔ. ԿՈՎԱ Տօմ. ԹԱ-
ՂՈՑԻ ԻԼԻ ՅԱՅԱ. ՔԱ-
ՆՈցի ԻԳԻ ԱԳ. ԱՐԱՄԱՅ
ԺԼԻ ԲԱՄ ՆՈՐ ՏՕՄԱՐԻ
ՑՈՆԿԱՐ 15. ՏՀ. ԶԵ-
ՆԻՃՆԻ 16 ԵՇ ԳԱՍՂՄԻ
68. ՀՐ. ԹԵՐԵՐԻ 17.
ՀՅ. ՀՆԴ. Դ. օ՛Ր ԱԿ. ԾՆՆ.
Ուր Փա-
ռօք Հօր. ՄԿ. ԽՀ. ԻՃ.

ՅՈՒՆՎԱՐ

13

16

ԻԲ

2

Ուր. ԱՃ. Դ. օ՛Ր ԱԿ. ԾՆՆ.
ՀՅ. ՀՆԴ. Դ. օ՛Ր Փա-
ռօք Հօր. ՄԿ. ԽՀ. ԻՃ.

14

17

ՀՈՒՆԱՐ		Ն. Լ.	
Հ. Թ.	0.	Ն. Լ.	0.
3	Եթ. ակ. եւ. օր պհ. Ծնն. Սրբոցն Բարաղի Հայրա- պետի եւ Եղբօր նորին Գրիգորի Նուսացլոց , Սեղբեստորոշի Հռոմայ Հայրապետին, եւ Աբ- բայ Եփրեմի Խուրին Ասորւոյ: 05. դ. Որ Համանմ: Հց. դ. Աքան- չելագործ. սր: Մկ. Ստ. Լուսապայծառ: Յերեկ: Լոյս զուարթ: Սուրբ աս- տուած: որ յարեար: Հք. ա. Սուրբ եռ տէր զօր:	15	18
4	❖ Կեր. բ. գ. օր պհ. Ծնն: Հց. Յար. դ. Ե. Միածին որդի: Հք. բ. Այսօր զուարդացան: զը- վերին:	16	19
5	Էշ. բկ. Ճրագալոյց Ծնն: 06. բ. Պւախացիր որբուհի: սր: Մկ. դ. Ծագումն Հրաշ: Յերե- կոյն զկնի ա. պատարագի Նախատօնակ: դկ. Խոր- հուրդ: մեծ. սր: և ապա Նաւակատիք: Սկսեալ յերե-	17	20

ՔՈՂՈՑ		Ն. Լ.	
Հ. Թ.	0.	Ն. Լ.	0.
		կոյէս յայսմանէ մինչեւ 9 15:	
		ամսոյ և նախատօնակ կա- տարի յամենայն Երեկոյու 8. եւ Ռ. Ճրագ. յայտն: 10	
		Լու. Անտօնի Արք: 11	
6	❖ Գշ. գ. ՏՕՆ ԾՆԸՆ- ԴԵԱՆ ԵՒ ՄԿՐՏՈՒ- ԹԵԱՆ ՏԵԱՌՆ ՄԵ- ՐՈՅ ՅԻՍՈՒԽԻ ՔՐԻՍ- ՏՈՍԻ: 05. դկ. Խոր- հուրդ: մեծ. սր: Ուսիք է մեզ ութն օր անմիջոց: 8. եւ Ռ. Մկրտ. Տեա- որին: Լ. տօնանոշանն թի- սուխի: 12	18	21
7	❖ Գշ. գկ. բ. օր Ծնն: 05. դկ. Այսօր բանն ի Հօրէ: սր: Յիշատակ մե- ռելոց: 8. եւ Ռ. Յավհ. կարապետ:	19	22
8	❖ Վ. ք. քո. ժ. 16. ր. 35: Զիւն անօրեւախատն:	20	23
9	Եշ. դ. գ. օր Ծնն: 05. գկ. Լակից Հօր. սր: Յայսմ. Արաց: 10 11 ❖ Ի ԶԵԿՈՅ ժ. 00. ր. 22:	21	24

		<u>ՅՈՒՆՎԱՐ</u>		
Հ.	0.	գ. Այսօր դաբր. սր:	ն.	Լ.
Լ.	10	Եթ. աժ. ե. օր Ծնն: 05.	22	25
Ա.	11	Ք կիր. ակ. զ. օր Ծնն: 05. գ. Անսկղբնական տեսիլ. սր: Տօմ. ԱԲԱՑ:	23	26
Բ.	12	Բ2. բժ. է. օր Ծնն: 05. բժ. Անեղանելի բն. սր:	24	27
Գ.	13	Ք Գ2. բկ. Ը. օր Ծնն: եւ տօն անուանակո. չութեան Տեաւն մե- րոյ Յիսուսի Քրիստոսի 05. դժ. Լոյս ի լուս. սր: Յերեկոյն Հը. Լոյս ի լու. զերեսեանն ի միասին ասա:	25	28
Դ.	14	Դ2. գժ. պհ: Հց. Ապշ. 26 29 Աց. դկ. Զ. Աստուած Հարցըն մե: Յերեկ. նո- խատօն. ակ. Արեգականն արդ. սր: Հը. Սերաբ:		
Ե.	15	Ե2. գկ. տօն Ճննդեան Ս. 27 1 Յովհաննու Կարապե- տին 05. ակ. Արեգա- կանն արդա. սր: Ագ.		

		<u>ԱՐՍՅ</u>		
Հ.	0.	Ավդան: Լ. Յովհ. ուկ: ՏՏ. Մուհարրեմ եւ տա- րեմուտ 1295 քռակի:	ն.	Լ.
Լ.	16	Ուր դժ. պհ: Հց. Հնդ. 28 2 աժ. Օրհնեալ եւ դու: Մկ. ԽՀ. իձ:		
Ա.	17	Եթ. դկ. սրբոցն Պետրո- սի Հայրապետին, Վլա- սայ Եպիսկոպոսին եւ Աքիսողոմայ սարկաւա- գին: 05. Մրտ: Հց. Մրտ: դժ. Ուրք Հաղորդեցան: Մկ. և Հմբ. Մահկունըք նոր սիօնի: թ. եւ Ռ. Ան- տօնի անպակեւ զերց ա- ռաջին և, օրեայ մասին ձմռան:	29	3
Բ.	18	Ք կիր. Ա. Յը. աժ. Հց. Յը. դժ. Զ. Ծագումն միածնի: Հը. աժ. Ասո- կալի տեսիլ. ցվերջն: Հարսանիք: Թի. եւ Յ. Արան. եւ Կիշրդ. հայր. Աղա: Ակիզրմ երկրորդ ծ. օրեայ մասին ձմռան:	30	4
Գ.	19	Բ2. ակ. սրբոցն Անտօ- նի, Տրիփոնի, Պարտ-	31	5

		ՅՈՒՆՎԱՐ			
Հ.	0.		Ն.	Լ.	
		մայ եւ Անոփրիսիճըգ- նաւորացն։ 0հ. աժ. Որ զերպանցեալ։ սր			
Ժ.	20	Դշ. բժ. սրբոցն թէոդո- սի թագաւորին եւ ման- կանցն Եփեսոսի։ 0հ. ակ. Որ զերկնաւոր. սր Մէծ. աժ. Երանելի աս- տուածասէր։ Յ. եւ Ռ. Երիմ. ճգն։ Յ. Տ. Փետր- վար։	1	6	
ԺԱ.	21	Դշ. բկ. պհ. Հց. Աղ. աժ. Դ. Երգէին մանկ. Լո. Տեառելնդառաք։ Ը Առ. քռ. Ժ. 7, Ի. 14. Զիւնալից աւուրբ.	2	7	
ԺԲ.	22	Եշ. գձ. սրբոցն կիրակո- սի եւ մօրն Յուղիտային 0հ. Մըս։ Հց. Մըս։ դձ. Բ. Սուրբ Ես տէր։ Մկ. բկ. Յարմատոց բա- րեաց։ Հը. բկ. Վարդա- դոյն։	3	8	
ԺԳ.	23	Ուր. գկ. պհ. Հց. Հնդ. ակ. Գոհաբանեմք,	4	9	
ԺԴ.	24	Եր. դձ. Կոստանդնու- պլուսոյ սուրբ. Ժողովըն	5	10	

		ԱՐԱՑ			
Հ.	0.		Ն.	Լ.	
		Հարիւը յիսուն Հայրա- պետաց։ 0հ. գձ. Այսօր սրբոց Հայրապետաց։ սր. Սկ. գձ. Ով Հրա- շալի Հը. աժ. Սուրբ Ես տէր զօր։ Լո. Ագար- կուս։			
ԺԵ.	25	Ք կիր. Բ. դկ. Հց. Յը. դձ. Ե. Փառաւորելով։ Մժ. դձ. Ուրախացիր աստուածածին վերօրչ։ Հը. դկ. Փառք յարութ. ցվերն։ Բարեկենդան Ա- ռաջաւորաց պահոց։ Յ. եւ Ռ. Գրիգ. աստիք Լո. Տորորեայ կուս։	6	11	
ԺԶ.	26	Բշ. աժ. ա. օր պահոց առաջ. Հց. Աղց. ակ. Ե. Փառաւորեալ յաւիս։ Յ. եւ Ռ. Լուծումն պա- հոց յայսի եօրնեկի։	7	12	
ԺԷ.	27	Դշ. ակ. բ. օր պհ. առաջ. Հց. Աղց. բժ. Բ. Որ ասլիեցուցեր։ Յ. եւ Ռ. դարձ. Ելիս. Յովհ. ուկր։	8	13	
ԺԸ.	28	Դշ. բժ. գ. օր պհ. առաջ. Հց. Աղց. բժ. Որ ահա-	9	14	

		<u>ՅՈՒՆՎԱՐ</u>		
Հ.	0.	ւոր քըսով : Հր. տարեցլուխ տնկ:	Ն.	1.
ԺԹ.	29	Եշ. թկ. դ. օր պհ. առջ: 10 15 Հց. Աղց. թկ. Ա. Հարցըն մերոց օրհնեալ ես: Էլ. լս. ժ. 44, ը. 29: Ամպամած աւուրբ:		
Ի.	30	Ուր. գ. ե. օր պհ. առջ: 11 16 Յիշատակ Յօնանու մարդարէխն: Օհ. Ազշ. գ. Զերծո ղիս: Հց. Ստ. դկ. Ուր զանձառելի. սր: Մժ. դկ. Մարդարէն ի փորոյ կետ:		
ԽԸ.	31	Եր. դկ. սրբոցն Սարգսի 12 17 զօրավարին, եւ որդւոյ նորա Մարտիրոսին եւ չորեքտասան զինուորացն: Օհ. ակ. Ամենասուրբ երրոր: Հց. Մըտ. դկ. Զինուորութ: Մկ. ամ. Զինաւորըն Քրիս: Հմբ. ամ. Ուրբբ ես տէր:		

				
		ՓԵՏԲՎԱՐ		
ԻԲ.	1	Ք կեր. Գ. դ. Հց. Յը. դկ. 13 18 Ե. Անսկիզբն բանգ: Մժ. դկ. Աստուածածին պայծառ: Հմբ. դ. Զյարութիւն աստուածորդւոյն: Փառաւաւորեալ: Անձաւելի: և Զանձառելի յարութ: Հարսնիք: Լ. Եօթանասներորդ կիր:		
ԻԳ.	2	Եշ. դկ. Սրբոց Ա.սով: 14 19 մանց զօրավարացն: Օհ. Մըտ: Հց. Մըտ. դկ. Զինուորութիւնըք: Մկ. ձւ. ե. Հմ. ակ. Աղաւեմք զ գերդ: Յ. եւ Ռ. Տեառնընդառաջ եւ յիշտկ. մեռելոց:		
ԻԳ.	3	Գշ. ամ. սրբոց Սուրբասանց վկայիցն: Օհ. ի	15	20

Հ.	0.	ՓԵՏՐՎԱԾՈՐ	Ն.	1.
		ձայնէն Մարտ: Հց. Մըտ. դ. Սուլքը ես տէր: Մկ. և Հը. բ. Սատուգու- թեամբ:		
ին	4	Դշ. ակ. պհ: Հց. Հնդ. գ. գ. Օրհնեմք ըդքեզ:	16	21
իջ	5	Եշ. բ. սրբոց Ոսկեանց քահանայիցն: Օհ. ի ձայ- նէն Մըտ: Հց. Մըտ. դկ. Առ. քեզ Աստուած: Մկ. և Հմբ. գ. գ. Որք ար- ժանաւորեցացք:	17	22
ին	6	● Վ. քո. ժ. 15. ր. 50: Խառնակ եղանակը: Ուր. բ. պհ: Հց. Հնդ. դկ. Բանդ աստուած:	18	23
ին	7	● Զուկն ժ. 14. ր. 00: Եր. գ. Սրբոցն Սահակայ պարթեւի հայրապետին մերայ: Օհ. դկ. Արմատ ճշմարիտ: Հց. ակ. Որ զըսա աստուածային. (զթորանցն): Մկ. դկ. Որ յարմատոց: Ճշ. գ. Հո- վիւ քաջ: Հը. ա. Սուլքը ես տէր: Յացաք. Մենե- կան: 85. Օր. իբաներոյ	19	24

Հ.	0.	ՄԵՀԵԿԱՆ	Ն.	1.
իթ	8	յերմուր. արեւ. յօդա: ❖ Կիր. Պ. գկ: Հց. 8ր. դկ. Զ. Որյահեղակերպ: Մժ. դկ. Աստուածածին մայր լու: Հը. գկ. Տե- սիլ փայլակնա. ցվերչն: Հարանիք: Յ. եւ Ռ. երկց. Թեռդ. վկ:	20	25
լ.	9	Բշ. դ. սրբոցն Մարկո- սի եպիսկոպոսին, Պիո- նի քահանային, Կիւրզի եւ Բենիամինի սարկա- ւադացն, եւ վկայի- ցըն Ա.բդլմսէհի, Որ- մըզդանայ եւ Սայենի: Օհ. ի ձայնէն Մըտ: Հց. Մըտ. դկ. Որ զհրաշափառ: Մկ. և Հմբ. իձայնէն Մըտ:	21	26
լ.	10	Գշ. դկ. Սրբոցն Ղեկոն- Ղեկոն Յթքահանայից: Օհ. դ. Որ յառաջադրոյն: Հց. դկ. Որ անդադար: Մժ. նահապետացն ար: Մկ. դկ. Անձառելի: Հը. բ. Երգեմք Ճեղ: Տօմ. Մեհեկան: Յ. եւ Ռ. Հարլ. վկ:	22	27

Հ.	Օ.	ՓԵՏՐՎԱՐ	Ն.	Լ.
Բ	Ի 1	ԴՀ. աճ. պհ. Հց. Հնդ. դճ. Որ փառօք հօր:	23	28
Գ	Ի 2	ԵՀ. ակ. Սրբոցն ՎԱՐ- ԴԱՆԱՆՑ Զօրավարաց մերոց հազար երեսուն եւ վեց վկայիցն, որ կատարեցան իմեծ պա- տերազմին: Օհ. դկ. Նո- րահրաշ. կցել և զԱնձա- ռելին: Հց. Ղետնդեանցն, դկ. Որ անդադար. սր: Մկ. և Հմբ. դկ. Սա. Արի- ացեալք: Տօն աղգային: Յիշտուկ մեռելց: և. Մատարիայ առաք:	24	29
Դ	Ի 3	Ուր. բժ. պհ: Հց. Հնդ. 25 30 դկ. Յաւիտենից աստ: Յերեկոյին Լոյս զուարթ: Սեսեգիկ Գալստեան: Հը. աճ. Արմնացեալդ: Յերեկ. Նխտնկ. դճ. Այ- սօր անսկզբնական ծը- նունդ: Հը. Ադար:	25	30
Ե	Ի 4	● Են. լս. Ժ. 22, բ. 49: Անձրեւաբեր հողմունք: ԱՌԱՋ: Հա. աբ. Արր-	26	1

		ՄԵՀԵԿԱՆ		Ն. Լ.	
Հ.	0.	մասցեալդ-իկուս: 0հ. դէ.			
		Ա. յաօր անսկզբընական:			
		Յերեկոյին Մեսեդ. Ետուք երկիւղածաց: Սուրբ աստուած՝ որ խաչեցար:			
		Հմբ. դէ. Բանն որ ընդ- հօր. եւ ծածկեսցին սեղանք վարագուրօք: Ազ. նիր- ճան: ՏՃ. Սէփէր եւ օր իշանելոյ չերմուռքեան ա- րեւուն իշուրաւ:			
Զ.	15	Հ կիր. դէ: Բանն բարե- կենդան: 0հ. դէ. Բանն որ ընդ-հօր յէտութ: սր: Եւս Լտ. եւ Ց. եւ Ռ. Բուն բարեկենդան:	27	2	
Է.	16	ԲՀ. աժ. ա. օր մեծի պէ: 28	3		
		Հց. Ապշ. աժ. Ա. Որ հայիս քաղց:			
Ը.	17	ԳՀ. ակ. բ. օր Մ. պէ: 29	4		
		Հց. Ապշ. աժ. Բ. Որ համադոյից:			
Թ.	18	ԴՀ. բժ. գ. օր մ. պէ: I	5		
		Հց. Ապշ. աժ. Գ. Որ յամենայնի Ես: Ն. Տ. Մարտ:			
Ժ.	19	ԵՀ. բկ. դ. օր մ. պէ:	2	6	

Հ.	0.	ՓԵՏՐՎԱՐ	Ն.	Լ.	ՄԵՀԵԿՈՒՆ	Ն.	Լ.
	Հ. Ապշ. աճ. Ե. Բարե- բանեալ ես թագ. Հր- ծոմ վասն մահ. Մովա				Գիշտ գիւ. Յովհ. կարտ		
ԺԱ. 20	Ուր. գժ. Ե. օր Մ. պհ. 3 Հ. Ապշ. աճ. Զ. Բա- րեբանեալ ես իյաւիտ.	7		Դ2. ակ. Ժ. օր Մ. պհ. 8 Հ. Ապշ. աճ. Զ. Բա- րեբանեալ ես իյաւիտ.	12		
ԺԲ. 21	Շբ. գկ. զ. օր Մ. պհ. 4 Սրբայն թէոլորսի զօ- րավարին. Օհ. ի ձայնէն Մըտ. Հ. գկ. Զինուո- րութիւնըք. Մկ. դժ. Որ ընտրեցեր խկղըա: Հմբ. դժ. Որ զօրէնս. սր: Տհ. օր իշանելոյ չեր- մուրեան արեւուն ինոյ:	8		Եշ. բժ. Փա. օր Մ. պհ. 9 Հ. Ապշ. ակ. Դ. Օրհ- նեալ եւ փառաւոր:	13		
ԺԳ. 22	Ֆ Կիր. դժ. Բ. Քառաս- նորդական պհ. Օհ. դժ. Որ զօրէնս. սր: Լո. Թովմ. Ագույն:	9		ԺԸ. 27 Ուր. բկ. Ժբ. օր Մ. պհ. 10 Հ. Ապշ. ակ. Ե. Զան- ձառ. Էութիւն:	14		
ԺԴ. 23	Բշ. դկ. ը. օր Մ. պհ. 6 Հ. Ապշ. ակ. Ա. Զա- նուն քս Քրիստոս:	10		ԺԸ. 28 Շբ. գժ. Ժգ. օր Մ. պհ. 11 Սրբոցն Կիւրղի Երու- սալէմայ Հայրապետի	15		
ԺԵ. 24	Գշ. աճ. թ. օր Մ. պհ. 7 Հ. Ապշ. ակ. Բ. Որ Խո- նարհեցար: Ց. Եւ Բ.	11		Եւ միւս Կիւրղի Եպիս- կոպոսի եւ մօրն Ան- նայի: Օհ. ի ձայնէն Մըտ. Հ. Մըտ. դժ. Ուր Հա- զորդեցան: Մկ. դժ. Ման- կունըք նոր Հմբ. գկ. Օրհնեմք դքեզ անըսկ:			
				Ց Ցետին Լը. Ժ. 7. ը. 00: Խառնաջունչ հողմունք:			

		ՄԱՐՏ			ՄԵՀԵԿԱՆ				
Հ.	0.		Ն.	1.		Ն.	1.		
ի	29	Ք կիր. գկ. գ. քառասո- նորդական պհ. Ահա- ռակին. օհ. գկ. Օրհ- նեմք զքեղ. սր. Հմբ. գկ. Լոյս ի լուսոյ ծըն:	12	16	իբ	5	Ուր. թէ. ժթ. օր մ. պհ: Հց. Ապշ. թկ. Սո- Աստուած Հզօր:	17	21
									
		ՄԱՐՏ							
իլ.	1	Բշ. դէ. ժե. օր մ. պհ: Հց. թէ. Ապշ. Ա. Օրհ- նեալ տէր Աստուած:	13	17	իլ.	6	Շբոցն Յովհաննու Ե- րուսաղէմայ Հայրապե- տին, Յովհաննու Խճնեց- ւոյ Հայրապետին մե- րսոյ, եւ վարդապետա- ցըն Յովհաննու Որոտ- նեցւոյ եւ Գրիգորի Տաթեւացւոյ: օհ. ակ. Որք զարդարեցին. սր: Մկ. դէ. Նմանեալ մով- սեսի: Հմբ. դէ. Որ արտ- րեր: Լո. Յովսի: աստծն:	18	22
իթ.	2	Պշ. դկ. ժդ. օր մ. պհ: Հց. Ապշ. թէ. Պ. Ուղիղ են ճանապարհք:	14	18	իլ.	7	Ք կիր. դէ. Գ. քառասո- նորդական պհ: Տնտեսին: օհ. դէ. Որ արարեր. սր: Ը պ. քռ. ժ. 6, բ. 55: Խոնաւ:	19	23
իթ.	3	Պշ. աէ. ժէ. օր մ. պհ: Հց. Ապշ. թկ. Բ. Որ Հարցն մերոց:	15	19	իլ.	8	Բշ. գկ. իբ. օր մ. պհ: Հց. Ապշ. գէ. Ա. Փա- ռաւորեալ տնուն: ՏՃ. Վ. Ե. օրեայ մասին մըմ- ռան:	20	24
իթ.	4	Եշ. ակ. ժը. օր մ. պհ: Հց. Ապշ. թկ. Գ. Ման- կունքն գերեալք:	16	20	Օ	Ի Խոյն ժ. 45, բ. 00:			

Հ.	0.	ՄԱՐՏ	Ն.	Լ.
Իթ	9	ԳՀ. դ. իդ. օր մ. պհ:	21	25
		Հց. Ապշ. գ. Բ. Փառաւորեալ է: Յայս:		
		Արեգ: Լտ. Բենեդիկտ:		
		ար: Ե. Ե. Ռ. Քառան:		
		մանկ:		
		Գարնանամուտ և հաստրակած, և Լինի տիւ և գիշեր հաւասար: ՏՀ. Նորօր:		
Լ.	10	ԴՀ. դ. իդ. օր մ. պհ:	22	26
		Հց. Ապշ. գ. Պ. Հարցըն մերօց Աստուած:		
		Մելիք:		
Ա.	11	ԵՀ. ա. իե. օր. մ. պհ:	23	27
		Հց. Ապշ. գ. Օրհներեալ ես տէր: Տօմ. Արեգ:		
Բ.	12	Ուր. ակ. իզ. օր մ. պհ:	24	28
		Հց. Ապշ. գ. Բ. Աստուած բարձրեալ:		
Գ.	13	Եթ. թ. իէ. օր մ. պհ:	25	29
		Սրբոց մանկանցն քառասնից, որքի Սեբաստիա կատարեցան: ՕՀ. գ. Այսօր ընդանմարդուոց: Ար: Էմբ. թ. Որ պատուիրան: Լտ. Աւետի:		
Դ.	14	Ք Կիր. թ. Ե. Քառաս-	26	1

Հ.	0.	ԱՐԵՎ	Ն.	Լ.
		Նորդական պհ. Դատաւորին: Օհ. թկ. Որ պատուիրան: Ար: Հր. Նիսան, որ և առաջին ամիս ըստ Աստուածաշնչնին: ՏՀ. Բէ. Բեղիշ: Կվիկլ:		
		Ծն. Զատկական լուսնի ի. ժ. 6, ը. 25:		
		Անծրեւարեր հողմունք:		
Ե.	15	ԲՀ. գ. իթ. օր մ. պհ:	27	2
		Հց. Ապշ. դ. Ա. Հարցըն մերօց Աստուած, որ ապրեցուցեմ:		
Զ.	16	ԳՀ. գ. Լ. օր մ. պհ:	28	3
		Հց. Ապշ. դ. Բ. Հարցըն մերօց Աստուած, որ ի նեղ: Ազ. Աւեցաց:		
Ե.	17	ԴՀ. դ. լա. օր մ. պհ:	29	4
		Հց. Ապշ. դ. Պ. Ույամենպայնի ցուցեր: Հր. Ապիս, որ և գրանեմու:		
Ը.	18	ԵՀ. դ. լթ. օր մ. պհ:	30	5
		Հց. Ապշ. դ. Ե. Ճըշմարտապէս:		
Թ.	19	Ուր. ա. լդ. օր մ. պհ:	31	6
		Հց. Ապշ. դ. Զ. Տէր		

Հ.	0.	ՄԱՐՏ	Ն.	Լ.
		Աստուած: Յերեկոյին Նախատօնակ գկ. Այսօր զուարձացեալ. սր: Բաց- ցի վարագոյք պատարա- գամատոյց սեղանոյն:		
Ժ	20	Եբ. ակ. լդ. օր մ. պհ: Սրբոյն Գրիգորի լու- սաւորչին մերսպ մուտն ի Վիթապ: Օհ. գկ. Այ- սօր զուարձացեալ. սր: Զկնի պատարագին ծած- կեսցի սեղանի: Հմբ. բժ. Որ զիսորհուրդ քո: Ն. Տ. Ապրիլ:	I	7
ԺԱ.	21	Ք կիր. բժ. Զ. Քառ. պհ: Գալստեան: Օհ. բժ. Որ զիսորհուրդ քո. սր: Ազ. Շամս, եւ տարե- մուշտ Մկան փոքր բուշա- կանին, եւս զարմանա- մուշտ քստ հին տուշմա- րին:	2	8
		Առ. բռ. Ժ. կ. ը. 00: Խառնակ եղանակ:		
ԺԲ.	22	ԲՀ. բկ. լդ. օր մ. պհ: Հց. Ապշ. դկ. Ա. Աս- տուած հարցն մերոց:	3	9

Հ.	0.	ՄԱՐԻԿ	Ն.	Լ.
		ԳՀ. գէ. լէ. օր մ. պհ: Հց. Ապշ. դկ. Գ. Հար- ցըն մերոց:	4	10
ԺԻ.	23	ԴՀ. գէ. լէ. օր մ. պհ: Հց. Ապշ. դկ. Օրհ- նեալ տէր Աստուած: Լու. Վիլենցիուի ֆերեր:	5	11
ԺԼ.	24	ԵՀ. դէ. լթ. օր մ. պհ: Հց. Ապշ. դկ. Օրհ- նեալ ես տէր Յ. եւ Ռ. Աւետումն: ՏՀ. Մկդ- րուտ (Ճեռւնդ մ.):	6	12
ԺԶ.	25	Ուր. դկ. լս. օր մ. պհ: Հց. Ապշ. դկ. Ե. Օրհ- նեալ ես տէր Յ. եւ Ռ. Աւետումն: ՏՀ. Մկդ- րուտ (Ճեռւնդ մ.):	7	13
ԺԶ.	26	Ուր. դկ. լս. օր մ. պհ: Հց. Ապշ. դկ. Սու. Ե. Օրհնեալ տէր Աստ- ուած հարցն:		
ԺԼ.	27	Եբ. աւ. լսա. օր մ. պհ: Յիշատակ յարութեանն Ղազարու: Ակզրնաւորու- թիւն Հնդ. շարականաց: Օհ. աւ. Այսօր գոլով. սր: Յերեկոյին. Էպս զուարիթ: Հմբ. աւ. Որ վերօրհ: Բացցին սեղանքն:	8	14
ԺԲ.	28	Ք կիր. ակ. Ծաղկա- զարդ: (Եւս Լ. Յ. եւ Ռ). Օհ. աւ. Որ վեր-	9	15

Հ.	0.	ԱՊՐԻԼ	Ն.	Լ.
		օրհնիս: Յերեկոյին և դու- ռըն բացեք: Էր. Պա- սէք ուրեն օր:		
ԺԹ.	29	Ա.ւ. ԲՀ. բժ. 0հ. բժ. Ա.- նեղն ի հօրէ: սր:	10	16
		(ՀԱԿԱԴՐ. Ճ. 00, Բ. 56: Մերթ պարզ եւ մերթ անձրեւ:		
Ի.	30	Ա.ւ. ԳՀ. բկ. 0հ. բկ. Ի- մաստուն կուսանքն: սր: Յիշատակ տասն կուսանաց:	11	17
ԽԱ.	31	Ա.ւ. ԳՀ. գՀ. 0հ. գՀ. Որ յաթոռ փառաց: սր:	12	18
				
ԱՊՐԻԼ				
ԽԹ.	1	Ք Ա.ւ. ԵՀ. գհ. Տօն է սուրբ հաղորդութեան եւ յիշատակ ոտնա- լուային: 0հ. դժ. Վ.ե-	13	19

Հ.	0.	ԱՐԵՎ	Ն.	Լ.
		բաճգողն: սր:		
ԻԹ.	2	Ա.ւ. Ուր. դժ. Յիշատակ չարչարանաց եւ խաչե- լութեան ծեառն մե- րոյ Յիսուսի Քրիստոսի: Ի գիշերին հսկումն է: 0հ. բժ. Արծաթսիրու- թեամբ. սր: Յերեկոյին Լոյս զուարթ: Հմբ. բժ. Պարզեւաստուն ամենե- ցուն: Թափօր թաղման:	14	20
Ի.	3	Ա.ւ. ԵԲ. դկ. ձրագալոյց զատկի: 0հ. բժ. Պարզե- ւաստուն. սր: Յերեկոյին գինի Ս. Պատարագին նա- խատօնակամ. Ա.յաօրյար- եաւ. և ազա նաւակատիք:	15	21
ԽԵ.	4	Ք Ակ. աժ. ԶԱՏԻԼԻ 0հ. աժ. Ա.յաօր յարեաւ. սր: Ռւտիք է մեզ անմիջոց ցհամբարձումն: Եզս Ի. Ո. և Յ. Զատիկ, որոց եւ ուտիք է ցնորկիչը բակ է:	16	22
ԽԹ.	5	Ք աբ. ԲՀ. ակ. բ. օր զտկի 0հ. Յր. ակ. Ա.Ա.աքե- ցար ի հօրէ: Հց. Հնդ. աժ. Օրհնեալ ես դու	17	23

		ԱՊՐԻԼ		Ն.	Լ.
Հ.	0.	Քրիս.սր: Յիշատակ մեռլց:			
		● Վ. քո. ժ. 2, թ. 44:			
		Պարզ եղանակ:			
ԻԵ	6	❖ ադ. Գ2. բժ. դ. օր 18 24 Զտկ: 0հ. բժ. ի գերեզ- ման քո կանիւ Հց. Յր. աժ. Բ. Պայծաւացիր: Յերեկոյին նախատօնակ ակ. Խորհուրդն անձառ. սր:			
ԻԵ	7	❖ ադ. Գ2. բկ. դ. օր 19 25 Զտ: Աւետումն սուրբ Աստուածածնի: 0հ. ակ. Խորհուրդն անձառ. սր: Յերեկոյին Մայր սուրբ: Հմբ. դկ. Աստուածածին սուրբ կոյս, անապա:			
ԻԹ	8	աե. Ե2. գձ. ե. օր Զատկ: 20 26 0հ. գձ. իւղաբեր եւ սուրբ: Հց. աժ. Յր. Դ. Ընդ երիս մանկունան: Յայոմ. Ահեկան: Հր. Ժոմ վասն մահ. Յեսուայ:			
Լ.	9	❖ ի Յուլի ժ. 6, թ. 45: ադ. Ուր. գկ. դ. օր Զտ: 21 27 0հ. Յր. գկ. Յարեւաւ տէրն: Հց. Յր. աժ. Ե. Լոյսդ. որ ի Հընդէն:			

		ԱՀԵԿԱՆ		Ն.	Լ.
Ա.	0.	աէ. Շբ. դժ. է. օր Զտ:			
	10	Յիշատակ գլխատման սրբոյն Յովհաննու Մը- կըրտչին: 0հ. Յր. դժ. Փառաբանակից: Հց. աժ. Նախայաւիտեան. սր: Հմ. աժ. Որ վերօրԴ: Տօմ. ԱՀԵԿԱՆ: Յերեկ. Նիտնկ:	22	28	
	11	❖ Բկ. դկ. Նոր կիւրա- կէ (Կրկնազատիկ): 0հ. դկ. Նորոգեալ կողիք. սր: Հմբ. դկ. ա. Տր. Յորժամ Եկին: Էտ. ա. Գերդ:	23	29	
	12	բլ. Բշ. աժ. թ. օր Յինանց: 0հ. Յր. աժ. Երդես- ցուք: Հց. Յր. ակ. Ա. Որ Եկիք իփրկութիւն: Հմբ. աժ. բ. Տր. Փառ. բ յարութեան:	24	30	
	13	բգ. Գ2. ակ. ժ. օր Յին: 0հ. Յր. ակ. Երդես- ցէք: Հց. ակ. Յր. Բ. Որ վասն մերոյ: Հմբ. ակ. բ. Տր. Յարուցեալ տէրն: Էտ. Մարկ. Աւետ. Ելանեն ամենայն եկ.	25	1	

ԱՊՐԻԼ		ԱՀԵԿԱՆ	
Հ.	0.	Ն.	1.
Հ	0.	պեցիք նոցա իրավոր :	Ա. Որ ի յերկնից իջեր:
		Հր. եառ. ՏՀ. Ծկպիլ -	Հմբ. դ. Թագաւոր գո-
		ախըր:	լով:
	● ԾՆ. Խ. Ժ. 5, թ. 20:		
		Բարեխառն:	
Ե	14	բդ. ՊՀ. բ. ժմ. օր 26	Ֆ ԳԿ. Դ. Աշխարհա-
		Յին: Օհ. Յը. բ. Օրհ-	մատրան կիւրակէ (կա
		նեսցուք զտէր: Հց. Յը.	նաչ կիւրակէ): Օհ. Յը.
		ակ. Գ. Անսկիզբն ըա-	դ. Օրհնեսցուք: Հց.
		նըդ: Հմբ. բ. ը. Տը.	դ. Երկրագագեմք. սր:
		Եկին ի գերեզման: Աբ-	Հմբ. դ. Յը. ա. ը. Տը
		կաստեղ:	Փաւաբանակից. և կա-
Զ	15	բե. ԵՀ. բկ. ժբ. օր. Յին: 27	նանցն:
		Օհ. Յը. բկ. Փարա-	
		ւոն: Հց. Յը. ակ. Գ.	
		Որ յաթոռ փառաց:	
		Հմբ. բկ. ը. Տը. Քրի-	
		տոս յարեաւ:	
Ե	16	բդ. Ուր. Գ. ժդ. օր 28	Ժ Առ. Վ. Ժ. 7, թ. 58:
		Յին: Օհ. Յը. Գ. 0դ-	Ամօքամած եղանակ:
		նական: Հց. Յար. ակ.	
		Ե. Անեղանելիութ: Հմբ.	
		Յը. Գ. ը. Տը. Այսօր	
		յարութիւն:	
Ը	17	բե. Եթ. Գ. ժդ. օր 29	Ի Ա. Վ. Ժ. 20
		Յին: Օհ. Յը. Գ. Եթ-	Առ. Վ. Ժ. 7, թ. 58:
		գեցէք: Հց. Բ. Յը.	Ամօքամած եղանակ:
		պեցէք:	

Հ.	0.	ԱՊՐԻԼ	6.	Լ.	Հ.	0.	Ա.ՀԵԿԱՆ	6.	Լ.
		դամ:					վերօրհնիս:		
Ժ.Բ.	21	գ. գ. ակ. ժը. օր Յին: Օհ. ակ. Երգեցէք: Հց. բ. օր. Գ. Ո. յ. օրը բեւեռեալ. Հմբ ակ. օր. գ. Տը. Ա.քան- չելի հրեշտակն: Լո. Գիշտ խայ: Հր. ծոմ վասն մահ. Հեղեայ եւ դերութեահ տպնկի:	3	9	Ժ.Ը.	25	Ք. Գ. գ. օհ. օր գ. Երգեցէք: Հց. բ. Տը. Բ. Ո. նոկիզըն Ա.ս- տուած: Հմբ. գ. օր. բ. Տը. Զաստուածային զգելեզմանաւն: Յ. եւ Ռ. Մարկ. աշեռ:	7	13
Ժ.Գ.	22	գ. ե. բ. բ. ժթ. օր Յին: Օհ. բ. Օրհնես- ցուք: Հց. բ. օր. Ե. Որ դթացար ի սուրբ: Հմբ. օր. բ. գ. Տը. Զայն աւետաւոր:	4	10	Ժ.Ը.	26	Դ. Բ. յ. ի. ի. օր Յին: Օհ. յ. ի. օրհնեսուք: Հց. բ. օր. Եվերդ եւ: Դ. Տը. Որ իվերդ պակք: Հր. Երկրորդ պակք:	8	14
Ժ.Մ.	23	գ. գ. Ուր. բ. ի. օր Յին: Օհ. բ. Փարաւօն: Հց. բ. օր. Զ. Որ զար- դարեալ: Հմբ. բ. օր. գ. Տը. Ա.ռաւօտեան սուրբ: Ի. եւ Յ. ս. Գերգի Տ. Խ. Խըտեղէզ:	5	11	Ժ.Ը.	27	Դ. Գ. Գ. յ. ի. օր Յին: Օհ. յ. Յաղթա- կան: Հց. բ. օր. Գ. Որ Եիր յառաջ: Հմբ. յ. օր. գ. Տը. Հըեշ- տակացն դասը:	9	15
Ժ.Ե.	24	գ. ե. Եը. յ. ի. օր Յին: Օհ. յ. Օքնական: Հց. բ. օր. Ա. Որ յերկնա- յին զին: Հմբ. ա. Որ	6	12	Ժ.Ը.	28	Դ. Գ. Գ. ա. ի. օր Յին: Օհ. ա. Երգեցուք: Հց. բ. օր. Զ. կա- մաւորութեամբ Եկիր ի Հարչարանս Եւ ի ծառ: Հմբ. ա. օր. Յար. գ. Տը. Որ անձառ Եութեամբ.	10	16

		ԱՊԲԻԼ		
Հ.	0.		Ն.	1.
	(2)	Լ.ր. լ.ւ. ժ. 8, ը. 59. Ցրտաշունեց եւ խառնակ եղնկ:		
ի.	29	դ.ե. Եշ. ակ. իզ. օր Յին: 11 17 0հ. ակ. Երգեցքք: Հց. գ.ւ. Յը. Ա. Փառաւու- րեմք. Հմբ. ակ. Յը. դ. Տը. Հրաշալի պյարու- թիւն:		
Ա.Ա.	30	դ.գ. Ուր. բ.ւ. իէ. օր Յին: 12 18 0հ. բ.ւ. Որհնեցուք: Հց. գ.ւ. Յար. Բ. Փառաւու- րեալ որդիս: Հմբ. բ.ւ. Յար. դ. Ե. դ. Տը. Ա.յսօր զուարձացան. Արանցելի կանայքն և կանխելով:		

		ՄԱՅԻՍ		
Հ.	0.		Ն.	1.
				
ի.	1	դ.է. Շը. րկ. իը. օր Յին: 0հ. րկ. Փարաւօն: Հց. գ.ւ. Յար. Գ. Որյաւիտե- նից ես: Հմբ. դ.ւ. Թա- գաւոր գոյով:	13	19
ի.Պ.	2	Ֆ Եկ. գ.ւ. Տօն Երեւ- ման խաչին: 0հ. գ.ւ. 0դնական: Հց. Խը. դ.ւ. Ա.յսօր Ընդ ամպս. սր. Մժ. դ.ւ. Մայր լուսոյ Մարիամ սուրբ: Հմբ. գ.ւ. Յար. դ. դ. Տը. Փառաւորեալ է. և ի ձայն ահեղ: Ո. Եշ. Յ. Գիշտեշիս. Աքան. հայրոց:	4	20
ի.Պ.	3	Եր. Բշ. գկ. Լ. օր Յին: 0հ. գկ. Երգեցքք: Հց. գ.ւ. Յը. Դ. Կամաւորութեամբ	15	21

Հ.	Օ.	ՄԱՅԻՍ	Ն.	Լ.	ՄԱՐԵԲԻ	Ն.	Լ.
	0.						
	4	Եղ. Գշ. դ. լա. օր Յին 0հ. դ. 0ընեսցուք. Հց. դ. Յար. Ա. Արարիչդ. ա- րարածոց. Հմբ. դ. Յար. դ. ե. դ. Տր. Զյարութիւն Աստուած- որդւոյն. Փառաւորեալ անձառ. և Զանձառելի.	16	22	Եէ. Շը. ր. լ. օր Յին. 0հ. ր. 0ընեսցուք. Հց. դ. Յար. Ա. Որ Եկեղ կա- մաւ. Հմբ. ա. Որ Վեր- օրհնիս. Յայս. Մարեբի Յ. Եշ. Ո. Յովհ. աշեաւ.	20	26
	5	Եղ. Գշ. դ. լր. օր Յին 0հ. դ. Յաղթական. Հց. դ. Յար. Ա. Անձառելի. Հմբ. դ. Յար. ե. Տր. Փառ. յարութեան. ցվ.	17	23	Ֆ Կկ. րկ. 0ւ. րկ. Փա- րաւօն. Հց. դ. Յար. Յ. Որ բարեգանեալ- ես. Հմբ. րկ. Յար. դ. Ե. դ. Տր. կանիե- ցին. Զյարութիւն. և Զմիեղերական:	21	27
	6	Եե. Եշ. ա. լդ. օր Յին 0հ. ա. Երգեսցուք. Հց. դ. Յր. Յ. Նախայտի- տեան. Հմբ. ա. Յար. Ե. դ. Տր. Ասեկալի տե- սիւ. և Փայլականածեւ:	18	24	Պ. Բշ. գ. լ. օր Յին. 0հ. գ. 0կնական. Հց. դ. Յար. Գ. Որ ի. քառա- կերպեան. Հմբ. գ. Յր. Ե. դ. Տր. Հրաշալի. և Տառ. զփառաւ. Տօմ. ՄԱՐԵԲԻ:	22	28
	7	Եղ. Ուր. ակ. լդ. օր Յին 0հ. ա. Երգեցէք. Հց. դ. Յար. Գ. Այսօր դե.	19	25	Պկ. Գշ. գ. լ. օր Յին. 0հ. գ. Երգեցէք. Հց. դ. Յար. Գ. Յորժամի	23	29

		ՄԱՅԻՍ			Ն.	Լ.
Հ.	0.					
		խաչին: Հմբ. պկ. Տե- սիլ փայլակնաձեւ. և Յանձառ փառաց:				
Գ.	12	զգ. Պշ. դէ. Լթ. օր Յին: 0հ. դէ. Օրհնեցուք: Հց. դէ. Ցր. Ե. Միա- ծին որդին: Հմբ. դէ. Ցր. գ. Տր. Ահագին: Հր. Միվաճ: Տճ. ձեմաղի - եղիլ:	24	1		
		㊣ Մն. լո. ժ. Զ, բ. 58: Մեղմ օդ:				
Գ.	13	Ք զե. Եշ. դկ. Խ. օր Յին: ՀԱՄԲՈՐՉՈՒՄՆ ՔԸ- ՐԻՍՈՍԻ: Հս. դկ. ՄԵ- ԺԱՀՐՈՉ: 0հ. դէ. Համ- բարձաւ. սր. Մծ. դկ. Աստուածածին մայր Լուսոյ: Հմբ. դէ. Ուք տնկալից. և Համբար- ձաւ տէրն մեր. Վիճակ: Լ. Ռ. Ե. Ցամբը ժամ:	25	2		
Ե.	14	դ. Ուք. աձ. խա. օր Յին: Պհ. 0հ. աձ. Եր- դեցուք: Հց. դէ. Ցար. Զ. Մագումն միածնի:	26	3		
Զ.	15	դէ. Եբ. պկ. Խբ. օր	27	4		
		ՄԱՅԻՍԻ			Ն.	Լ.
Հ.	0.					
		Յին: 0հ. պկ. Երդեցէք տեառն: Հց. դէ. Ցար. Ե. Փառաւորելով էմբ. դէ. Թագաւոր գոլով:				
Գ.	16	Ք Եկ. րէ. Երկրորդ Ժաղկաղարդ: Հո. րը. դէ. Համբարձաւ տէրն մեր: 0հ. դկ. ՄԵԴԱՀՐԱՉ: Հց. դկ. Այսօր արա- րիչդ: սր:			23	5
		Եբ. Բշ. րկ. Խդ. օր Յին: 0հ. րկ. Փարաւօն: Հց. դկ. Ցար. Ա. Որ զամենազօր: Հր. Սաշ- Վօր, կամ Պետքառակ:			29	6
Գ.	18	Եգ. Պշ. դէ. Խե. օր Յին: 0հ. աձ. Օդնա- կան Հց. դկ. Ցար. Բ. Այսօր ցնծան:			30	7
		❷ Առ. քռ. ժ. 23, բ. 5 1: Զուարթ եւ պայծառ:				
Ե.	19	Եգ. Պշ. դէ. Խդ. օր Յին: Պհ. 0հ. դկ. Երդե- ցէք: Հց. դկ. Ցար. Գ. Փառաւորեալ Է:			31	8
Զ.	20	Եց. Եշ. դէ. Խէ. օր Յին: 0հ. դէ. Օրհնես-			1	9

		ՄԱՅԻՍ		
Հ.	Օ.		Ն.	Լ.
	0.	ցուք։ Հց. դկ. Յար. զ. Որ յառաջ։ Աղ. Շրար։ Ն. Տ. Թռենիս։	1.	
ԺԲ	21	Էզ. Ուր. դկ. Խը. օր Յին։ Պհ։ Օհ. կդ. Յաղ- թական։ Հց. դկ. Յար. Ե. Անըսկիզբն բանու։ Յ. Եւ դ. Կոստ. Եւ Հեղ։ — Թ - րդ. Տարեղարձ Օծման Վեհափառ Եւ Արբազնագոյն Տ. Տ. Գէորդեայ դ. Ազգասէր Հայրապետի ամենայն Հայոց։ —	10	
ԺԹ	22	Էէ. Շբ. աճ. Խթ. օր Յին։ Օհ. աճ. Երդեռ- ցուք։ Հց. դկ. Յար. Զ. Որ յահեղակերպ։ Հմբ. գ. Առաքելոյ աղաւ- նոյ. (յատեսնեն)։	11	
ԺԹ	23	Ք Կիբ. ակ. Ծ. օր Յին։ ՀՈՒԵԳԱԼՈՒՍ (Պեն- տէկոստէ)։ Հա. Մր. դ. Հ. Համբարձաւ։ Օհ. դ. Ա- ռաքելոյ աղաւնոյ. սր.	12	

		ՄԱՅԻՍԻ		
Հ.	Օ.		Ն.	Լ.
	0.	Հմբ. բկ. Եօրպորդու- թիւն։ Բարեկենդան Ե- ղիական պահոց։ Լու. Հո- ղեղալուսու։		
ԺԵ	24	Բշ. բժ. պհ. բ. օր. Հոդ.։ Օհ. բժ. Նոյն Եւ Նման սր. Հմբ. բկ. Այսօր Երկնայինքն։ Երաստղի Յ. Եւ Ո. Ռատիք ե յայսմ եօր Աեկի։	13	
ԺԶ	25	Գշ. բկ. պհ. գ. օր Հոդ.։ Օհ. բկ. Այսօր Երկ- նայինքն։ Հմբ. գ. Ա- րեղակն արդար. սր.	14	
ԺԵ	26	Գշ. գ. պհ. գ. օր Հոդ.։ Օհ. գ. Արեղակն արդ.։ սր. Հմբ. գկ. Զանըս- կըզբնաբար։	15	
ԺԲ	27	Եշ. գկ. պհ. ե. օր Հոդ.։ Օհ. գկ. Զանըսկըբնա- բար. սր. Հմբ. դ. Ան- մահարար բաժ։	16	
		(Հ) Եր. Էս. Ժ. Յ. Բ. 4 : Պարզ եւ մերթ անձիւ։		
ԺԹ	28	Ուր. դ. պհ. գ. օր Հոդ.։ Օհ. դ. Անմահարար բաժ. սր. Հմբ. դկ. Ի Հա-	17	

	Հ.	0.	ՄԱՅԻՍ	Ն.	Լ.
	բ	29	ըստ դկ. է. օր Հոգի 0հ. դկ. ի Հարաշարժ Հմբ. դժ. ողին սուրբ էք միշտ:	16	18
Խ.	30	Ք կեր. Ա. Յըր. աւ. Յիշա- տակ Եղիայի մարդու- թէին: Հց. աւ. Յը. Ա. Որ Եկեր ի փրկու- թիւն: Հմբ. աւ. Յար. ա. Տը. Ընդ լուսանալ: Յերեկոյին նխտնկ. Ան- ձինք նուիրեալք. սր: Առաջին պատկ. Հարսանիք: Յ. և Ռ. բարեկ. ոհ. առաք: Լո. թառեաքայ առաք:	11	19	
Խ.	31	ԲՀ. ակ. Սրբոց կուսա- նացն Հո իփսիվմեանց: 0հ. դկ. Անձինք. սր: Մկ. դկ. Յիշատակ. Հմբ. դկ. Անոկիոքն: Յերեկ. նխտնկ. Անձինք նուիր- եալք. սր:	12	20	

	Հ.	0.		Ն.	Լ.
			ՅՈՒՆԻՍ		
ԻՊ.	1	ԳՀ. բժ. Սրբոց կուսա- նացն Գայիանեանց: 0հ. դկ. Անձինք. սր: Մկ. դկ. Յիշատակ: Հմբ. դկ. Անսկիզբն: Լո. Անդր. պուշց:	13	21	
ԻՊ.	2	ԳՀ. բկ. ալհ: Հց. աւ. Ապշ. Ա. Որ հայիս քաղց: Յերեկոյին նխտնկ. գժ. Զմարդարէ քարձ:	14	22	
ԻԵ	3	ԵՀ. գժ. Սրբոցն Յով. Հաննու կարապետինեւ Աթանագինեայ եպիս- կոպոսին: 0հ. գժ. Զմար- դարէ քարձրելոյն: սր: Հց. դժ. Զուարձանայ պշօր. սր: Մկ. և Հմբ. դկ. Մարդարէից գեր:	15	23	

Հ.	0.	ՅՈՒՆԻՍ	Ն.	Լ.
		Ը Վ. Ք. Ք. Ժ. Տ. 8. Ե. 59:		
		Փոփոխական:		
ԻԶ	4	Ուր. գե. պհ. Հց. Հնդ. 16 24 ակ. Գոշաբանեմը: Յե- րեկոյին նետանկ. Ով եր- ջանիկ. սր:		
ԻԵ	5	Եր. դժ. Արբոյն Գրի- գորի լուսաւորչին մե- րոյ ելն իվերապէն. օհ. դժ. Ով երջանիկ. Այ- սօր դասք: Հց. բժ. Որ առաքեցեր. սր: Մկ. դժ. Հրաշավիառ. Աստուած. և Որ կոչեցար: Հմբ. գժ. Ուրախ լեր սուրբ եկե- ղեցի. (յատեանն):	17 25	
ԻԸ	6	Ք Կեր. դկ. Բ: ՏՕՆ Ե 18 26 ԿԱ.ԹՈՂԻԿԵ ԵԿԵՂԵՑ- ԻՈՅ ՍՐԲՈՅ ԷԶՄԻ- ԱԾՆԻ: օհ. դժ. Ուրախ լեր սուրբ եկե: Հց. գժ. Այսօր պայծ: Մծ. գժ. Անսկզբնական բանին հօր: Հմբ. գժ. Այսօր ուրախացեալ ցնծան: Այսօր կատարի հանդէս մեծ և շըքեղ յամեն.		

Հ.	0.	ՄԱՐԳԱՅ	Ն.	Լ.
		Եկեղեցիս Հայաստանեայց :		
		Հարսանիք:		
ԻԹ	7	ԲՀ. աժ. Արբոյ ման- կանցն ԲԵթլեհէմի, եւ Ակակիսի վկային, Մով- կիմայ քահանային, եւ Կոտրատիոսի զինաւո- րին: Օհ. իձայ. Մրտ: Հց. դժ. Այսօր անմեղ. սր:	19 27	
Լ.	8	ԳՀ. ակ. Արբ. Կուսա- նացն Նունեայ եւ Մա- նեայ: օհ. և Հց. և լն. զՄ. Հուփսիմեանցն ասա:	20 28	
Ա.	9	ԴՀ. բժ. պհ. Հց. աժ. Ազշ. Բ. Որ համագո- յից: Տօմ. ՄԱՐԳԱՅ:	21 29	
Բ.	10	ԵՀ. բկ. Արբոյ իշխա- նացն Սահակայ եւ Յովսեփայ. եւ վկայիցն Սարգսի եւ Բագոսի: օհ. բկ. Շնորհեա մեզ: Հց. աժ. Մրտ. ա. Զքեղ արդար: Ամառնամուտ և արեւա- դարձ Խեցգետնի, ցերեկն սկսանի կարճանալ և գի-	22 30	

		ՅՈՒՆԻՍ			
Հ.	Օ.	Ն.	Լ.	Ն.	Լ.
		շերն երկարիւ ՏՀ ձեմա- զիւ ախըր:			
Դ 11		● ի ԽԵԳԳԵՄ. Ժ. 25, Պ. 57. Ուր. գՀ. պհ. Հց. Հնդ. 23 1 բ. Որ թաղաւոր. Հր. թամուզ:			
		● ՄՆ. ԸՆ. Ժ. 40, Պ. 00. Զերմ եղանակ:			
Դ 12		ԵՔ. գԿ. Արբոցն ՆԵՐ. 24 2 ՍԵՍԻ մԵՃԻ Հայրապե- տին մԵրոյ ԵԼ Խաղայ եպիսկոպոսին 05. բԿ. Որ զլյոս անձառ. Հց. դ. Այսօր տօնէ. պր. Հմբ. ա. Առողք ես տէր գօր. Էւ. ծԵ. Ցով։ Մկրու:			
Ե 13	❖ Կիր. Գ. դՀ. 05. դ. 25 3 Որ Հնեցուք. Հց. ա. 2 Յար. Բ. Պայծառացիր: ՄՃ. ա. Որ ընտրե- ցար. Հմբ. դ. Յար. ա. Տր. Փառաբանակից: Բարեկեն. Լուսաւորչի պահ:				
Զ 14	ԲՀ. դԿ. պհ. Արբոցն 26 4 Եպիփանու Կիպրաց- ւոյն. Բարելայ Հայ-				

		ՄՈ. ԲԳ. Ա. Ց			
Հ.	Օ.	Ն.	Լ.	Ն.	Լ.
		րապետին. ԵԼ երից աշակերտաց նորին 05. դԿ. Մրտ. Ի յիշատակս վկայից. Հց. դ. Աքան- չելագործ. սր. ՄԿ. և Հմբ. գ. Նմանեալ:			
Ե 15		ԳՀ. ա. պհ. Արբոցն 27 5 կուսանդիանոսի թա- գաւորի ԵԼ մօրն ՀԵ- ղինեայ. 05. ակ. Որ զերկնաւոր. սր.			
Ը 16		ԴՀ. ակ. պհ. Հց. ա. 28 6 Ապ. Գ. Որ յամենայնի:			
Թ 17		ԵԶ. բ. պհ. պհ. Արբոցն 29 7 թէոգիտոնի Գաղատաց- ւոյն. Թաշիլեայ բժշկին. ԵԼ եօթն կուսանացն որ յԱնկիւրիա կատարե- ցան. 05. բ. Մրտ. 0րՀ- նեն զքեզ. Հց. ակ. Մրտ. Ա. Առողք Աստ- ուած. Հմբ. իձ. Էւ. Առաք. Պետ. և Պօղ:			
Ժ 18		Աւր. բ. պհ. Հց. Հնդ. 30 8 բԿ. Արարիչ ԵԼ մար. գասէր. Ցերեկ. նախտնկ. գԿ. Լերինը ամենայն:			

Հ.	0.	ՅՈՒՆԻՍ	Ն.	Լ.
		ՊԱՆ. ՔԱ. Ժ. 15. Վ. 50.		
		Անձրեւաբեր հողմունք:		
Ճ. 19		Ք ՇԲ. Գ. Գիւտ նըշ- իսարաց սրբայն Գրիգորի Ռ. Լուսաւորչին մերդյ: 05. գկ. Լերինը ամե- նալին: Զքազուած սորին ի Ա. Յ. Կորայ շարականէն ա- սա: Այսօր դասք: Հց. բ. գ. Որ առաքեցեր. սր: Մկ. դ. Հրաշափառ. և Որ կոչեցար: Հմբ. Սուրբ ես աէր: Ազ. Նախայ: Ն. Տ. Ցուշիս:	1	9
Ճ. 20		Ք Կիր. Գ. գկ: Հց. ակ. Յար. Ա. Որ եկիր ի փրկ: Մ. Որ զկեանքն անմահարար: Հմբ. գկ. Յար. ա. Տը. Յարեաւ տէրն ի գերեզ: Հրսնք: էա. Ա. Ասուծծի այցլ:	2	10
Ճ. 21		Բ. Դ. Սրբոց վկայեցն Անտոնինսոի. Թէտի- լոսի. Անիգտոսի եւ Փոտինոսի: 05. դ. Մըտ. Այսօր յիշատակ: Հց. Մըտ. բ. Անդինակալ:	3	11

Հ.	0.	ՄԱՐԳԱՅ	Ն.	Լ.
		Սրբոցն Դա- նիէլի մարգարէին եւ երից մանկանցն: 05. ակ. Որ զատուածա- յին: Հց. ակ. Որ բարձր- եալդ: Ողբ. և Տը. աւ. մբգ. Որ զծածկեալ խորհ. և Երդու առեալ: Մկ. և Հմբ. դ. Որ զյա- ռաջագոյն:	4	12
		Դ. 23 Դշ. ակ. պհ: Հց. աւ. Ապշ. Գ. Երգէին ման- կունքն:	5	13
		Դ. 24 Եշ. ակ. Սրբոց թարգ- մանչացն մերոց ՍԱ- ՀԱԿԱՅ և ՄԵՒՄՈՎ- ԲԱՅ Հայրապետաց: 05. ակ. Որք զարդարեցին. սր: Մկ. և Հմբ. գ. Նը- մանեալ: Յ. եւ Ո. Մ. Ց. Ց. Ցովհ. Կար:	6	14
		Ճ. 25 Ուր. բ. պհ: Հց. Հնկ. դ. Օրհնեմք զքեզ:	7	15
		Ճ. 26 Շբ. բ. Սրբոցն ՏՐԴԱ- ՏԱՅ թագաւորին մե- րոց եւ Աշխէն տիկնոջն եւ Խոսրովիդիսոյն: 05.	8	16

		ՅՈՒՆԻՍ		
Հ.	0.		Ն.	Լ.
		ակ. Որ զերկնաւոր. սր:		
		Մկ. դժ. Որ զերագղու:		
		Հմբ. աժ. Սուրբ Ես		
		տէր զօ: Ցերեկ. Նախանկ.		
		ակ. Որ Նախիմաց. սր:		
		(2) 1ը. լս. ժ. 4հ. բ. 8:		
		Պարզ Եւ զուարթ:		
Ի՞.	27	Հ կիր. Ե. գձ: Գիւտ	9	17
		տփոյ սուրբ Աստուա-		
		ծածնի: Օհ. զկ. Երգե-		
		ցէք որդիք. սր: Հմբ.		
		դշ. Նոր սիօն: Հր. ծոմ		
		վասն առմանն Եկմի:		
Ի	28	Բշ. ակ. Արբոցն Կալիստ-	10	18
		րատոսի Եւ քառա-		
		սուն Եւ ինն վկայից, Եւ		
		Ղունկիանսոսի քահանա-		
		յին: Օհ. Մբա. զկ. Այ-		
		սօր: Հրեշտ: Հց. բգ.		
		Մբա. բ. Ընդսուրբս քո:		
Ի՞.	29	Գշ. դժ. Արբոցն Զաքա-	11	19
		թիայի մարգարէին: Օհ.		
		ակ. Որ զաստուածա-		
		յին: Հց. աժ. Որ յերկ-		
		նային: սր: Մժ. Զքեզ		
		Երեւեալ: Մկ. և Հմբ.		
		դժ. Որ զյառաջ: Յ. եւ		

		ՄՈՐԴԱՑ		
Հ.	0.		Ա.	Լ.
		Ռ. Առաք. Պետր. եւ Պօդ:		
Ի՞.	30	Դշ. դկ. պհ: Հց. աժ.	12	20
		Ապշ. Ե. Բարեբանեալ		
		Ես թա: Ռ. եւ Յ. եր-		
		կու: առաքլցն:		
				
		ՅՈՒԼԻՍ		
Ի՞.	1	Եշ. աժ. Արբոցն Եղիսէի	13	21
		մարգարէին: Օհ. ակ.		
		Որ զաստուածային: Հց.		
		դժ. Որ ընդ Հողեղէն:		
		Մժ. Որ իբարձրու-		
		թիւնո: Մկ. զկ. Այսօր		
		ցնծայ: Հմբ. դժ. Որ		
		զյառածագղու:		
Ի՞.	2	Ուր. ակ. պհ: Հց. Հնդ:	14	22
		դկ. Բանդ. Աստու: Յ. եւ		
		Ո. Գիւտ. տփ: Աստծ Եի:		

Հ.	0.	ՅՈՒՆԻՑ	Ն.	Լ.
ին	3	Յբք. թէ. Արբոց երկու- տասան առաքելոցն Քրիստոսի, եւ սրբոյն Պօղոսի: 0հ. գէ. Երա- նելի սուրբ առաք. սր Մկ. դկ. Սմ. Առա- քեալք: Հմք. աձ. Սուրբ ես տէր. և ի քէն հայց:	15	23
իզ	4	❖ Կիբք. Զ. թկ: Հց. ակ. Յար. Բ. Որ վասն մե- րոյ: Մծ. Նոր խորա- նիդ: Հմք. թկ. ա. Տր. Քո յարութեանդ փա- ռըք: Բարեկենդան Վար- դավանի պահոց: Լու. տօն հնդրէ. ս. Աստեծ ծի:	16	24
ին	5	❖ Չ. գէ. ա. օր. պէ. Վ.թէ: Հց. աձ. Ապշ. Զ. Բա- րեբանեալ ես ի յաւիտ:	17	25
ին	6	❖ Չ. գէ. թ. օր. պէ. Վ.թէ: Հց. ակ. Ապշ. Ա. Զա- նուն քո:	18	26
ին	7	❖ Չ. դ. դ. օր. պէ. Վ.թէ: Վ.թէ: Հրց. ակ. Ապշ. Բ. Որ խոնարհեցար: Յ. եւ	19	27

Հ.	0.	ՀՐՈՏԻՑ	Ն.	Լ.
լ	8	Ո. Սրբան. Կիւրակ: Հց. ակ. Ապշ. Գ. Աս- տուած Հարցն մերոց: Լու. Մարգ. Կուսաւ:	20	28
լ	9	Ուր. աձ. Ե. օր. պէ. Վ.թէ: Վ.թէ: Հց. Հնդ. դ. Որ վախօք: Տօմ. Հրոտից:	21	29
բ	10	❖ Եբ. ակ. Յիշատակ է տասպանակին Հնդյ, եւ տօն նորոյս սուրբ Նկե- ղեցւոյ: Նաւակատիք: 0հ. ակ. Զ.քեզ քաղաք. սր: Մկ. ակ. Որ իսկզբա- նէ: Հմք. աձ. Որ ի լե- րինն (յատեանն): Լու. Մա- րիամ. Մազդ: Հր. Ար:	22	30
գ	11	❖ Կիբք. թէ. Վ.Ա.ՌԴԱԱ. Վ.Ա.ՌԴԱԱ: պ.Ա.Ո. Հու. դ. Յնծայ այսօր: 0հ. աձ. Որ ի լերինն. սր: Հմք. դկ. Այսօր ի լերինն: Յ. եւ Ո. Եւի. Կուսաւ: Տ. թէ- մէոյ եւ Յ ամիսը:	23	1
գ	12	❖ Սն. լու. ժ. 25, ր. 37: Զերմաղին եղանակ:	24	2

ՅՈՒՆԻՍ		Ն.		Լ.	
Հ.	0.	Յիշտակ մեռ ելցու 0հ.			
		բկ. Շաւագայթ փառ.			
		սր. Մժ. դկ. Աստուա-			
		ծածին գերաւ Հմբ. բկ.			
		Օրհնեցէք մանկունք:			
		☀ Առ իւծն ժ. 44:			
b	13	Դշ. գձ: 0հ. գձ. Այսօր որ	25	3	
		էնն: Մժ. Աստուածա-			
		ծին պայծառ: Հմբ. դկ.			
		Սո. Լերինք ամենայն:			
		Լու. թակ. առաք:			
Զ.	14	Դշ. գկ. պհ: Հց. ակ.	26	4	
		Ապշ. Դ. Օրհնեալ եւ			
		փառաւ: Լու. Անն. մօրն			
		Ած ճիւ:			
b	15	Եշ. դշ. Արբոյն Եսաւ	27	5	
		յեայ մարգարէին: 0հ.			
		ակ. Որ զաստուածա-			
		յին: Հց. աւ. Որ յերկ-			
		նպին: սր. Մժ. Զքեզ			
		երեւեալ: Մկ. և Հմբ.			
		դշ. Որ զյառաջադոյն:			
Ը.	16	Ուր. դկ. պհ: Հց. դկ.	28	6	
		Հնգ. Յաւիտինից Աս-			
		տուած: Յերեկ. նխոնկ.			
		Երանելի սուրբ առք:			
Թ.	17	Շք. աւ. Արբոյն Թա-	29	7	

ՀՐԱՏԵՑ		Ն.		Լ.	
Հ.	0.	դէսսի աւաքելոյն մե-			
		րոյ եւ Սանդիստոյ կու-			
		սին: 0հ. գձ. Երանելի			
		սուրբ առաք. սր. Այ-			
		սօր դասք: Մժ. աւ. Որ			
		զբանն Աստուած: Մկ.			
		դկ. քեւ պարծի: Հմբ.			
		Սուրբ եւ տէր զօրու-			
		և ի քէն հացեմք:			
		Յ. եւ Ո. Մըր. քեռն.			
		Զազր: ՏՃ. Սկիզբ ա-			
		ռուրց Շնիկ աստեղն:			
Ժ.	18	❖ Կիր. ակ. Բ. զկնի	30	8	
		Վըդ: Հց. բժ. Յար. Ա.			
		Որ իյերկնից իջեր:			
		Մժ. Զքեզ Կոյս: Հմբ.			
		ակ. Յար. ա. Տը. Ա-			
		ռաքեցար իհօրէ: Հար.			
		ասնիք: Հր. Ճում վասն			
		գեր. եւ աշերմ. Եկմի:			
Ծ.	19	❖ Առ. քռ. ժ. 4. ր. 45:			
		Տօթ եւ մերթ բարեխառն:			
		ԲՀ. բժ. Արբոյն Կիպ-			
		րիանոսի Եպիսկոպոսին			
		եւ քաւասուն եւ Հինդ-			
		Վկայիցն, եւ կուսանացն			
		Յուստիանեայ, Եւփիմ-			

		ՅՈՒԵԼԻՍ	
Հ.	Օ.		Ն.
ԵՌ	20	Եշ. թկ. Արբոցն Աթա- նագինեայ Եպիսկոպո- սին եւ տաօն աշակեր- տաց, եւ հինգ վկա- յիցն. Հց. թկ. Մըռ. բ. Որբ ի մարտի. ելն. ի ձայնէն. ն. 8. Օգոստոս:	I 10
ԺԹ	21	Դշ. գէ. պէ: Հց. ակ. Ազշ. Ե. Փառաւորեալյալի:	2 11
ԺԹ	22	Եշ. գէ. Արբոց նախա- հարցն Ադամայ, Աքէ- լի, Աեթայ, Ենոլսայ, Ենովքայ, Նոյի, Մել քիւեղեկի, Աբրահա- մու, Խահակայ, Յակով- բայ, Յովսեփայ, Մոլ- ոսի, Ահարոնի, Եղի- ազարու, Յեսուայ, Սա- մուէլի, Սամիստոնի, Յեփթայեայ, Բարակայ, Գեղէօնի, եւ այլոց նախահարցն. Օհ. ակ.	3 12

Հ.	0.	ՀՐՈՏԻՑ	Ն.	Լ.
		Որ զաստուած-ային: Հց.		
		Մըտ: ակ: Առ: քեզ Աս-		
		տուած: Մծ: Նահապե-		
		տացն: Ողբ: Եւ Տը: Մրգոց:		
		դ: Որ աւետաւոր: Այ-		
		սօր ժողովուրդ: Ք: Մկ:		
		և Հմբ: Դկ: Այսօր ցըն-		
		ծայ զուարձացեալ:		
ԵԵ	23	Ուր: դ: պէ: Հց: աճ:	4	13
		Հնդ: Օրհնեալ ես դու:		
ԵԶ	24	Շը: դկ: Սրբոցն որդւոց	5	14
		եւ թուանց Սրբոյն		
		Գրիգորի լուսաւորչն		
		մերսյ: Արխանակիսի,		
		Վրդանիսի,		
		Յուսկան,		
		Գրիգորիսի եւ Դանիէ-		
		լի: Օհ: դկ: Արմատ		
		Ճշմարիտ: Հց: ակ: Որ		
		զլոյս ասատուածային-որ:		
		Մկ: դկ: Աստուածա-		
		յին հաւատոյ: Հմբ:		
		Սուրբ ես տէր զօրու-		
		թեանց: Տճ: Վէ: ա-		
		ռուրց Շեիկ աստեղն:		
ՖԵ	25	Ք Կիբր: աճ: Գ: զկնի	6	15
		Վրդ: Հց: բճ: ՑԲ: Բ:		
		Անապական: Հմբ: աճ:		

ՀՈՒԵԽՍ		Ն. Լ.	
Հր. մ. Տր. Փառք յա- րութեան քու Հարսանիք:			
Ի. եւ Յ. Անն. Աօր Աստծնի: Լու. Վարդապա:			
(է) Ար. լու. ժ. 7, ը. 00: Տօթագին աւուրբ:			
Ֆ. 26 ԲՀ. ակ. Սրբոց Մակա- բայեցւոցն, Եղիազարու- քահամապին, Եւ Շամու- նեայ Եւ Խօթն որդւոց նորին: Հց. գ 2. Մըս. ա. Որք զտանջանս: 8. եւ Ո. Պարասագ և:	7	16	
Ֆ. 27 ԴՀ. ր 4. Սրբոց Երկո- տասան մարդարէիցն Ովսեայ, Ամովսայ, Մի- քիայ, Յովելեայ, Ար- դեռու, Կաւումայ, Ամ- բակումայ, Յօնանու, Սոփոնիայ, Անդեայ, Զաքարիայ, Եւ Մա- զաքիայ: Օհ. ակ. Որ զտասուածային: Հց. դ 4. Որ ընդ հողեղին. սրւ Մ 4. Որ ի բարձրու- թիւնս: Մկ. և Հմք. դ 4. Որ զյառախագոյն:	8	17	

ՀՐՈՏԻՑ		Ն. Լ.	
եւ Յ. Պանդի. բժշկ:			
Ի 28 ԴՀ. րկ. պհ. Հց. ակ. Ապ. դ. Զանձառ էութ:	9	18	
Ի 29 Եց. գ 4. Սրբոցն Սոփիայ Եւ Երից դստերացն Պիստոսի, Ելպիսի Եւ Ագապի: Հց. դ 4. Մըս. Յուսացեալըն: Լու. Լաւ- րենտ. վկ:	10	19	
Ի 30 Ուր. գկ. պհ. Հց. ակ. Հնդ. Գոհաբանեւիբ:	11	20	
Ի 31 ԵԲ. դ 4. Սրբոյն Գրիգորի աստուածաբանին: Օհ. ակ. Որք զարդարեցին. սրւ: Հց. Սքանչելադործ: Մ 4. ր 4. Որ լուսով Հմք. Սուրբ ես տէր: Ո. եւ Յ. Բարեկեն. ս. Ած ծիյ:	12	21	

Հ. 0.

ՕՓՈՍՏՈՂ

ԵՊ	1	Ք կիր. ղկ. գ. զկնի Վըդ: Հց. բկ. Յր. Ա. Որ յերկնային զիսուոր: Հմք. դկ. Յր. ա. բ. Տր. Յորժամ եկին. և էջ Հրեշտակն: Հարանիք: Տճ. Ակիզբն առառու- թեան յուրցն նեղոսի: ● Վ. քու. ժ. 12. բ. 2: Փոփոխական:	13	22
ԵՒ	2	Բ. ա. Սըրոցն վա- հանայ Գողթնացւոյն, եւ Գորդիոսի, Պողիք- տոսի, եւ Գրիգորիանի: Հց. դ. Մրտ. բ. Սուրբ Ես տէր: Մկ. եւ Հմք. Զարմանալի է:	14	23
ԵԶ	3	Գ. ա. Սըրոցն Եւգին-	15	24

Յ. 1.

Հ. 0.

ՀՐՈՑԻՑ

եայ կուսին, եւ հօրն
Փիլիպստոսի եւ մօրն կը-
զօդեայ, եւ երկուց եղ-
բարցն Սերգեայ եւ
Ապիտոնի, եւ երկուց
ներքինեացն: Հց. դկ.
Առ. քեզ Աստուած:
Լու. Վերդիմ: Ածծեր:

Ել. 4 Գ. բ. բ. պհ: Հց. բ. 16 25

Ապշ. Ա. Օրհնեալ տէր:
Լու. Հոսք. Խոստով:

ԵՒ. 5 Ե. բ. Սըրոցն Եւգինէ: 17 26

ոսի, Մակարիոսի, Վա-
զերիոսի, Կանդիտոսի եւ
Ակիւղանայ Հց. դկ. Մրտ.

ԵԹ. 6 Ուր. գ. պհ: Հց. բ. 18 27

Հնգ. Որ թալաւոր:
Յայս. Ա. եւեաց: Յ. եւ
Թ. Վարդավառ:

Ե. 7 Եք. դկ. Եփեսոսի սուրբ 19 28

Ժողովոյն երկու Հարիւր
Հայրապետացն: Օհ. դ. բ.
Ա. յոօր սրբոց Հայրա-
պետացն: Ար. Հմք. ա. բ.

Սուրբ ես տէր:

Ա. 8 Ք կիր. դ. Ե. ղկնի 20 29

		ՕԳԱՍՏՈՒ			
Հ.	0.			Ն.	1.
		Վ. թդ. Հց. գՀ. Փառա- ւորեմը զքեզի Հմ. դՀ. ՅՌ. բ. ՏՐ. Կանանցն կանխելով Բարեկենդան Ս. Աստուածածնի պահոց Տօժ. ԱհելելլաՑ:			
Բ.	9	ԲՀ. դկ. ա. օր պհ. ԱԾն: 21	30		
		Հց. բՀ. Աղց. Բ. Որ ապ- րեցոցերը Հր. հրուր:			
Դ.	10	ԳՀ. աՀ. բ. օր պհ. ԱԾնի: 22	1		
		Հց. բՀ. ԱպՀ. Գ. Որ ահաւոր քղով ՏՀ. Շապան:			
		● Են. Հ. ժ. 21, ր. 6: Ասճիւեաբեր ջերմալիին:			
Դ.	11	ԴՀ. ակ. դ. օր պհ. ԱԾնի: 23	2		
		Հց. բՀ. ԱպՀ. Դ. Աւղիղ են ճանապարհը:			
		❖ Ի Կայս ժ. 20, ր. 19:			
Ե.	12	ԵՀ. բՀ. դ. օր պհ. ԱԾնի: 24	3		
		Հց. բՀ. Աղց. Հարցն մե- րոց: Յայսմ. Նաւասարդ: Լու. Բարդդ. առքի:			
Ա.	13	Ուր. բկ. ե. օր պհ. ԱԾնի: 25	4		
		Հց. բկ. Տնդ. Արարիչ եւ մարդասէր. Յերեկ. Նախատօնակ, Ուրախ լեր			

ՆՈՒՍԱՍՍՐԴԻ
սուրբ եկու բառ Տօմարիս
մերոյ նԱԽԱՍԱՐԴ և առա-
բեմուտ ՌՅԵԶ թառականին:

ԱՄԱՆՈՐ ՀԱՅՈՑ

Նոյ զգեռոս ի վեր
Համբարձեալ ասէր.
• • • • • •

« Հայկ, օրհնութեան որթ
Յայգւոչդ անծրեւ յորդ,
Կացուացին զրեզ
Բարեաց քածանորդ:
• Թէ ելցես տնկել
Եւ կամ սերմանիլ,
Յուսան, եւ հասցիս
Զհազարն քաղել:
• Լոյս շնորհաց իջցէ,
Յորդիսդ հանգիցէ,
Գերել լրջնսա
Ոչ որ ամիցէ:
• Ամենայն օրհնէր
ի թէպ, եւ օրին,
Ընկաւցին ի թէն
Դրացիքը անօրէն:
• Աւեախս Սեմեանց,
Զայն եւ Յաբեթեանց » ,
Եւ ասէ « Ելցեն
Յողօյն Հայկազանց » :
Ասաց եւ ծափեաց,
Զայն օր սահմանեաց
Մեզ օր փրկութեան,
Տօն տարեկանաց:

ի Նաւասարդ մէկն
 Անկեալ Ներովթ հէզն,
 Տօն տարեկանին
 Կատարի յերերն:
 Տօրինեալ հանդէս
 Ցնծութեան պէս պէս,
 Ապա կատարնն
 Զիւեայն թաղման ծէս:
 Դնեն ի տապան,
 Ի վերայ արծան.
 Ցորում եւ այս բանք
 Ճիշդ բանդակեցան:
 • Տեսցեն ապազայը,
 Թէ զայցեն հնկայր,
 Թէ ամեն մարդոյ
 Այս վերջին ևն կայր:
 • Քան ըղկրտան իռուն
 Հրզօրն այն բէլ Բուռան
 Փշրեցաւ մեղմով,
 Թաղեցաւ ի լուռ:
 • Զբրահիր սուս օգնեն,
 Հաւատը զայն փշրեն.
 Հըզօր Աստուած եւ
 Ճշմարտութիւն են »;
 • Ուր անկառ Ներովթ,
 Բըլուր խոտաբուտ,
 Ցայսօր բընակիցն
 Ցորչորջնն ՆԱՄՐՈՒԹ:
 Ուր թաղեցաւ իսկ
 Տապան բարձրանիստ.
 Քաջալեր Հայոց,
 Պարծանաց տեսիլ:

Կ. Վ. ԱՐԱԳ.

(Ե ՅԵՐԿՈՉ ԽԱՍԱԿ):

ՆԱԽԱՍՍՐԴԻ
 Ե 0 ՆԵՐ գ. Տօն է Շողա-
 կաթին սրբոյ ԼՃՄԻԱԾ-
 ՆԻ, ըստ տեսլեան սրբ-
 բոյն Գրիգորի մերոյ երկ-
 րորդ լուսաւորչի ՕՀ. գ. ճ.
 Ուրախ լեր սուրբ եկե-
 ղեցի. սր. ՄՃ. Ուրախա-
 ցիր Ա. ստուածածին վեր-
 օրհնեալդ: Հմբ. դ. Ա. յ-
 սօր ժողովեալ: Նաւակա-
 տիք: Յերեկ. Նախատօնակ,
 Որ զնախամօրն:

Ք 15 Ք կիր. գկ. ՎԵՐԱՓՈ-
 ԽՈՒՄՆ ՍՈՒԲԲ Ա.Ա-
 ՏՈՒԱԾԱԾՆԻ: ՀՄ. դկ.
 Ա.թեւելք գերարփին:
 ՕՀ. դ. Ա.յսօր ժողո-
 վեալ: Հց. դ. Որ ըգ-
 նախամօրն: Յերեկ. Հմբ.
 դկ. Ա.յսօր զանձառելի
 Նիսոնկ. դկ. Որ զմիածնի
 որդւոյ: (Մինչեւ ցինն օր
 նախատօնակ ըստ Տօնացու-
 ցին): Զկնի Ա. Պատա-
 րագին կատարի օրհնու-
 թիւն խաղողոյ: Յ. եւ Ռ.
 Ջերփիսմ. Ա.Ճ. Ճ. ի:

Ն. Լ.
26 5

6

Հ.	0.	ՕԳՈՍՏՈՒ	Ն.	Լ.
Դ.	16	Ք ԲՀ. դ. բ. օր Ալիքիս: 0հ. գկ. Այսօր զան- ձառելի. սր: Հմբ. դ. ։ Այսօր հրաշափառ: Ցի- շտակ մեռելոց: Լու- 0գոստե: եպս:	28	7
Ե.	17	ԴՀ. դկ. գ. օր վրիխ: 0հ. դ. Այսօր հրաշափառ. սր: Հմբ. դ. Այսօր ժողովեալ: Լու. գիտ. Ցովե: Մկրտ:	29	8
		Յ Առ. քռ. Ժ. 25, թ. 52: Խառնակ Խառնակ:		
Զ.	18	ԴՀ. ա. պհ. գ. օր վրիխ: 0հ. դ. Այսօր ժողո- վեալ. սր: Հմբ. դկ. Այ- սօր զանձառելի: Աղ. նադար:	30	9
Է.	19	ԵՀ. ակ. ե. օր վրիխ: 0հ. դկ. Այսօր զանձառե- լի. սր: Հմբ. դ. Այսօր հրաշափառ կոչ:	31	10
Ը.	20	Աւը. բ. պհ. գ. օր վրիխ: 0հ. դ. Այսօր հր- աշափառ կոչմամբ. սր: Հմբ. դ. Այսօր ժողով: Ն. Տ. Սեպտեմբեր:	1	11

Հ.	0.	ՆԱԽԱՍԱՐԴԻ	Ն.	Լ.
Թ.	21	Շը. բկ. է օր վրիխ: 0հ. դ. Այսօր ժողովեալ. սր: Հմբ. դկ. Այսօր զանձառելի:	2	12
Ժ.	22	Ք Կիր. գ. թ. պկնի Աս- տուածածնի և ը. օր վրիխ: 0հ. դկ. Այսօր զանձառելի. սր: Հմբ. դ. Այսօր հրաշափառ:	3	13
ԺԱ.	23	ԲՀ. գկ. թ. օր վրիխ: 0հ. դ. Այսօր հրաշափառ. սր: Հմբ. դ. Աւրախ Եր մայր անձառ:	4	14
ԺԸ.	24	ԴՀ. դ. Արբոցն Յովա- կիմայ եւ Աննայի ծը- նողաց սուրբ Աստուա- ծածնին, եւ կանանցն իւղաբերից: 0հ. ակ. Որ նախիմաց իմաս. սր: Մկ. ակ. Աշակերտք Քրիս- տոսի: Հմբ. դկ. Իւղաբե- րից: ՏՀ. Պէրարի գիշեր:	5	15
ԺԹ.	25	ԴՀ. դկ. պհ. ց. թ. պկ. Անձրեւարեր հողմունք:	6	16
ԺԹ.	26	ԴՀ. ա. պհ. ց. թ. պկ. Ար հարցն մերոց:	7	17

		ՕԳՈՍՏՈՒ		
Հ.	0:	մարգարէին: 0հ. ակ. Ար զաստուածային: Հց. աճ. Ար յերկնային: սր. Մժ. Զքեղ երեւեալ:	Ն.	Լ.
ԺԵ	27	Աւր. ակ. պհ: Հց. գկ. Հնդ. Բանդ Աստուած: Լու. Ծնն. Աժ ձնի:	8	18
ԺԶ	28	Եբ. բՃ. Արբոց առա- քելոցն թավմայի, Յա- կովբայ Եւ Շմաւոնի: 0հ. գՃ. Երանելի սուրբ ա- ռաք.սր: Մժ. Այսօրնոր ժողովուրդք: Մկ. ակ. Աշակերտք: Հմբ. Առըրբ եռ տէր. և ի քէն հայ- ցեմք: Նախատոնակ. ակ. Ար նախիմաց. սր:	9	19
ԺԵ	29	Ֆ կիբ. բկ. Գ. զկնի Աժնի: Գիւտ գօտւոյ սուրբ Աստուածածնին: 0հ. գկ. Երգեցէք որ- դիք. սր: Հմբ. գՃ. Կոր սիօն ծնեալ: Ա. եւ Յ. Գլխա. Ցովէ. Կար. եւ պահք:	10	20
ԺԲ	30	ԲՀ. գՃ. Արբոցն Ստե- փաննոսի Ունեցւոյն,	11	21

		ՆԱԽԱՍՍՐԴԻ		
Հ.	0:	Եւ վկայիցն Գոհարին- եայ, Ծամիդեսի, Տիւ- քիկոսի Եւ Ո.ատիկոսի: Հց. Մրո. աճ. Զքեղ ար- դար: Մկ. դՃ. Ցնծայ այ- ոօր: Հմբ. դկ. Մարտիրոս Եւ վկայ:	Ն.	Լ.
ԺԹ	31	ԳՀ. գկ. Արբոց մարգտ- րէիցն Եզեկիէլի, Եզրի Եւ Զաքարիայ Հօրն Յով- հաննու Մկրտչի: 0հ. ակ. Ար զաստուածային: սր: Մժ. Անարատ Կոյս: Մկ. և Հմբ. դՃ. Ար Պյառա- ջագոյն: Յ. եւ Պ. գիշտ գուշոյ. Աժ ձնի:	12	22
		● Ա.Է. Քո. Ժ. Զ. Ր. 0 0: Պարզ եւ մերթ անձրեւ:		
				

Հ 0

Ա Ե Պ Տ Ե Մ Բ Ե Ք

ի	1	Պ Հ . դ ւ . ս պ հ : Հ ց . բ կ .	13	23
		Ա զ շ . գ . Մ ա ն կ ո ւ ն ք ը ն գ ե ր ե ա լ ք : Ո . ե ւ . Յ . Ս ի ւ . ս ի ւ . ե ւ . ե կ ե ղ . տ ա ր ե մ ո ւ :		
ի լ	2	Ե շ . դ կ . Ս ր բ ո ց ն Յ ո վ - Հ ա ն ն ո ւ կ ա ր ա պ ե տ ի ն ե ւ Յ ո բ ա յ ա ր դ ա ր ո յ ն : Օ հ . գ ւ . Զ մ ա ր դ ա ր է . ս ր . Մ կ . և . չ մ բ . դ կ . Մ ա ր դ ա - ր է ի ց : Լ ո . Խ ա լ վ ե ր ա ց :	14	24
ի բ	3	Ո ւ ր . ա ծ . ս պ հ : Հ ց . դ ւ .	15	25
ի դ	4	Ն ք . ա կ . Ն կ ի կ ո յ ս ս ո ւ ր ը Ժ ո ղ ո վ զ ն ե ր ե ք . Հ ա ր ի ւ ր տ ա ս ն ե ւ ո ւ թ . Հ ա յ ր ա - պ ե տ ա ց ն ։ Օ հ . գ ւ . Ա . յ - ս օ ր ս ր բ ո ց Հ ա յ ր ա պ ե -	16	26

Ն 1

Ն Ա Խ Ա Ս Ա Ր Դ

Հ	0	Ն Ա Խ Ա Ս Ա Ր Դ	Ն	1
ի դ	5	Խ կ ի ր . Դ . բ ժ : Հ ց . գ կ . Ց ր . Ա . Ա ն ձ ա ռ ե լ ի : չ մ բ . բ ժ . Ց ը . ա . բ . Տ ր . ի գ ե ր ե զ մ ա ն , և Ե կ ի ն ի գ ե ր ե զ մ ա ն ։ Բ ա ր ե կ ե ն դ ա ն Ս . Խ ա լ ի պ ա հ ո ց :	17	27
ի ե	6	Բ շ . բ կ . ա . օ ր պ հ . Խ է : Հ ց . բ կ . Ա զ շ . գ . Տ է ր Ա . ս - տ ո ւ ա ծ Հ ա ր ց ն մ ե ր ց ց : Յ . Ե ւ . Ո . Մ ի ք . հ ր ե լ . ի գ ի շ - դ ո ր ա յ ս վ ա ս ե ա ր ո ր ։	18	28
ի զ	7	Գ շ . գ ւ . բ . օ ր պ հ . Խ է : Հ ց . բ կ . Ա զ շ . Ե . Մ ա ն կ ա ն ց ն զ է ա յ ն : Ն ա խ ա տ օ ն ա կ , ա կ . Ո ր ն ա խ ի մ ա ց ի մ ա ս . ս ր . Հ ր . Թ շ ր ի . Ե ւ . տ ա ր ի - մ ո ւ տ 5 6 5 7 ր ո ւ ա կ ա ն ի ն : ●	19	29
ի է	8	Խ Պ Հ . գ կ . գ . օ ր պ հ . Խ է : Ծ ն ո ւ ն լ ս ո ւ ր ը Ա . ս ո ւ ւ ա - ծ ա ծ ն ի ն ի յ լ լ ն ն ա յ է : Օ հ . գ կ . Լ ր դ ե ց է ր . ո ր դ է ք . ս ր . չ մ բ . դ ւ . Ն ո ր ս փ օ ն : Ց ձ . Բ ա մ ա զ ա ն :	20	1
		● Խ ն . լ ո . ժ . 0 0 . ր . 2 8 . Ա ն մ ք ն ե ւ . և ւ մ ե ր թ ջ ե մ :		

ՀԵՊՏԵՄԲԵՐ		Ն.		Լ.		
Հ.	Օ.	Ն.	Լ.	Ն.	Լ.	
իլ.	9	Եշ. դ. դ. օր պհ. իջ. չց. գ.ձ. Ա.պ. Ա. Փառա- ւորեալ անձառ. լ.տ. Մատր. աշետր. շր. ժոմ վասն սպանման գորող- եայ որդոյ Աքիկամայ.	21	2		
իթ.	10	Ուր. դկ. ե. օր պհ. իջ. չց. դկ. չնդ. Յաւիտենից Աստուած. Յայս. չոռփ.	22	3		
Լ.	11	Շբ. աճ. Տօն Եկեղեց- ւոյ ի նաւակատիս սըր- բոյ Խաչին. օհ. բկ. ի վերայ վիմի. սր. Մծ. Մեծացուցանեմք. Մկ. ակ. Սեղան քո տէր. չմբ. աճ. Որ զանարատ. (յատեանն): Աշնանամուռ և հասարա- կած, և տիւ և գէւեր հաւասարին. ՏՃ. Աշխա- նային ամիսք, եւ սկիզ- բըն նոշազուրեամ չուր- ցըն նեղոսի:	23	4		
Ա.	12	❖ Կիբ. ակ. ԽԱ.ԶՎԵ. 15.ր. 10: ԲԱ.Ց. չու. շր. դ. Զօրու- թիւն. օհ. աճ. Որ զա-	24	5		

ՀՈՈՒԻ		Ն.		Լ.	
Հ.	Օ.	Ն.	Լ.	Ն.	Լ.
		նարատ. սր. Ցերեկոյին թափօր. չմբ. դ. Զօ- րութիւն սուրբ Խաչի. Տօմ. ՀՈՈՒԻ:			
	❖ 13	❖ Եշ. բ.ձ. Տօն Խաչի. օհ. դ. Զօրութիւն սուրբ Խաչի. սր. Մծ. Մայր լուսոյ. Յիշատակ մեռե- լոց. չմբ. բկ. Խաչն կե- նարար:	25	6	
	Գ.	Գշ. բկ. Տօն Եկեղեցւոյ. օհ. բկ. Խաչն կենա- րար. սր. չց. դ. Ու- րախ լեր (Շաղակաթին): չմբ. գ.ձ. Ուրախ լեր: Յ. եւ Ռ. Խալվերաց, եւ այսօր պահց է նոցա:	26	7	
	Դ.	Գշ. գ.ձ. պհ. Տօն Եկե- ղեցւոյ. օհ. գ.ձ. Ու- րախ լեր սուրբ: չց. գ.ձ. Այսօր պայծառ. սր. չմբ. բկ. Անպատումն կառը:	27	8	
	❖ 16	❖ Ա.ս. քռ. ժ. 12.ր. 58: Փոփոխական:	28	9	
		Եշ. գկ. Տօն Եկեղեցւոյ. օհ. բկ. Անպատումն.			

ԱԵՊՏԵՄԲԵՐ		Ն	Լ
Հ.	0.		
	և Որ համագոյգ: Հց. գ. Այսօր ցնծան: Հմբ. բ. Անապական: Հր. Քեփուռ, որ է տօն քա- ռոչքեան, եւ է նոցա ծով մեծ:		
Զ.	17	Ուը. դ. Տօն Խաչի: 29	10
	0. բ. Անապական սուրբ. սր. Մժ. Մայր լուսոյ: Հմբ. գ. Որ ծագեցեր: Ազ. Թիրայ: Լո. Միք. հրեշ:		
Լ.	18	Եթ. դկ. Տօն Խաչի: 05.	30 11
	գ. Որ ծագեցեր: Մժ. Աստուածածին պայ- ծառ: Հմբ. դկ. Այսօր երեւումն: Լո. Ս. Գրի- գորի Պարքեշի Հայրա- պետին էւ Հերոնիմ. Պարտ		
Բ.	19	Ք կիր. ա. Բ. զկնի	1 12
	Խաչին: Հց. դ. Ցը. Ա. Որ եկիր կամաւ: Մժ. Աթու քրով: Հմբ. ա. Ց. Ցը. գ. Տր. Ընդ կո- նպյոն իւղաբեր: Բա- րեկենդան Վարագայ Խա-		

ՀՈՌԻ		Ն	Լ	
Հ.	0.			
	Հին Ն. Տ. Հոկտեմբեր: Բշ. ակ. պհ: Սրբոցն Մամասայ եւ Փելիկ- տիմոնի, եւ Սիմէօնի Սկւնակեցւոյն: Հց. ակ. Մբա. Սուրբ Աստուած: Լո. Պաղճ. հրեշտա: Յ. եւ Ո. Եշտած: մբատ	2	13	
Ժ.	21	Գշ. բ. պհ: Սրբոց Կու- սանացն Փելիկոնեայ եւ Մարիանեայ, եւ Շու- շանայ դստեր մեծին Վարդանայ: Հց. ակ. Մբա. բ. Որ բարձրեա- լլու ես: Մկ. և Հմբ. դկ. Յիշտատակ: Լո. Տօն Վարդարանին: Հր. Առչք- որ, որ է տօն տաղա- շարանարաց ինն օր:	3	14
Ժ.	22	Գշ. բկ. պհ: Հց. գ. գ. Ազ: Բ. Փառաւոր- եալ է:	4	15
		(Հ) Լո. լո. ժ. Յ. ը. 56: Խառնաշունչ հողմունք:		
Ժ.	23	Եշ. գ. պհ: Սրբոց Հայ- րապետացն Բարազա- մու, Անթիմոսի եւ Ե.	5	16

	0.	ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ	Ն.	Լ.
Ճ	24	րանոսի. Հց. դժ. Մըտ. գ. Ուրբ. Հաղորդեցան. Մկ. և Հմբ. դժ. Հանդի- սացեալք. Յ. և Ռ. յդուրիչն Յովհ. Կար.		
ԺԹ	25	Ուրբ. գկ. պէս. Հց. ակ. Հնգ. Գոհաբանեմք. Յ. Եւ Ռ. Գիշտ Վակ. Ածծեի.	6 17	
ԺԹ	26	Եր. դժ. Սըբոցն Գեոր- գայ Պօրավարին. Ա- դոկտոսի Եւ Ուամա- նոսի Երգեցողին. Օհ. ակ. Քաջամարտիկ. Հց. Գկ. Զինուորութիւնք. Մկ. դժ. Ու սուրբ Գէ- ռոգ. Հմբ. ակ. Նշա- նաւ ամենայաղթ.	7 18	
ԺԵ	27	Ֆ Կիր. դկ. Գ. զկնի ԽՀ. Տօն Վարագայ սուրբ Խաչին. Օհ. ակ. Նշանաւ. ար. Հմբ. դժ. Հրաշափառ. տեսու- թիւն. Հարսանիք. Յ. և Ռ. Յովհ. աշետ.	8 19	
ԺԶ	28	ԲՀ. ակ. Սըբոցն Եւս- տաթէոսի Եւ կոնջ նո- րա Թէոփիստոսի. Եւ Երկուց որդւոցն. Եւ կուսանացն Երմոնեայ Եւ Կերտառինեայ. Հց. դժ. Մըտ. բ. Ընդ սուր- բըս քր. Մկ. և Հմբ. դկ. Ցիշատակ:	10 21	
ԺԹ	29	ԳՀ. դժ. պէս. Հց. դժ. Ապշ. գ. Օրհնեալ Եւ տէր:	11 22	
ԺԹ	30	ԵՀ. դկ. Սըբոց իշխա- նացն Սահակայ Եւ Հա- մազասպագ. Հց. դկ. Մըտ. ա. Օրհնեմք ըդ- քեզ. Մկ. և Հմբ. դկ. Սո. Արիացեալք:	12 23	
		● Վ. քռ. ժ. 45, ը. 55. Ախորժելի նշանակ:		

	0.	ՀՈՈՒԻ	Ն.	Լ.
Ճ	28	ուհւոյն. Հց. դժ. Մըտ. ա. Անտիակալ. Մկ. և Հմբ. դկ. Լցեալ աս- տուածային:		
ԺԹ	29	ԳՀ. դկ. պէս. Եւս- տաթէոսի Եւ կոնջ նո- րա Թէոփիստոսի. Եւ Երկուց որդւոցն. Եւ կուսանացն Երմոնեայ Եւ Կերտառինեայ. Հց. դժ. Մըտ. բ. Ընդ սուր- բըս քր. Մկ. և Հմբ. դկ. Ցիշատակ:	11 22	
ԺԹ	30	ԵՀ. դկ. Սըբոց իշխա- նացն Սահակայ Եւ Հա- մազասպագ. Հց. դկ. Մըտ. ա. Օրհնեմք ըդ- քեզ. Մկ. և Հմբ. դկ. Սո. Արիացեալք:	12 23	

ՀԱԿՑԵՄԲԵՐ

ի	1	Ուր. դժ. պհ. Հց. բժ.	13	24
		Հնդ. Որ թագաւոր:		
իմ.	2	Եր. դկ. Սրբոց եօթա- նասուն եւ երկու ա- շակերտացն Քրիստոսի: Օհ. դկ. Խմաստութիւն. Ար. Մկ. Աւաքեալք Աստուծոյ: Հմբ. Սուրբ Ես տէր. և ի քէն հայ- ցեմը:	14	25
իբ.	3	Ք կիր. դժ. դ. զկնի Խ 15	26	
		ԽՀ. Հց. դժ. Յր. Բ. Որ բարեբանեալ: Մժ. Աստուածածին գերա- գոյն: Հմբ. դժ. Յր. Գ. Տր. Ահագին Ճայնիւդ: Հաբսանիք: Լտ. Թերեզ. կոչու:		

իդ.	4	ԲՀ. դկ. Սրբոցն փոկա- սու հայրապետափ. Եւ Երանոսի Հետեւողին առաքելց: Հց. բկ. Մրտ. բ. Որք ի մարտի: Տհ. Գատըրի գիշեր:	16	27
իդ.	5	ՊՀ. աժ. Սրբոց կուսա- նացն թեկզի, Վառ- վառեայ Եւ Պեղիգեայ: Հց. գժ. Մրտ. ա. Որք զտանջանս: Մկ. և Հմբ. դկ. Քեւ պարծի:	17	28
իկ.	6	ԴՀ. ակ. պհ. Հց. գժ. Ազգ. դ. Հարցն մերաց:	18	29
իզ.	7	ԵՀ. բժ. Սրբոցն Պամ- դալէնսի բժշկին, Եր- մողեայ քահանային Եւ Եւպրակուեայ կուսին: Հց. դժ. Մրտ. ա. Յու- սացեալքն Մկ. և Հմբ. դկ. Յիշատակ Քրիս- տոսի: Հր. Խելվաճ: Տհ. Արիֆե:	19	1
		(*) Մն. լո. ժ. 44, բ. 58: Խառնակ եւ հողմային: Տհ. Աստուածածին Ճայնիւդ: Հմբ. Արքի պհ. պհ. Հց. բկ. Հնդ. Արարիչ Եւ մար-	20	2

	Հ	0.	ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ		Ն.	1.	
			դասէր, ՏՃ. Շեղվար, եւ տօն 5 օր:				
ԱԾ	9	Շբ. գճ. Սրբոց թարգ- մանչաց վարդապետա- ցն մերոց ՄԵՐՈՊՔԱՅ, ԵՎԵՀԵՒ, ՄՈՎՍԻՍԻ ՔԵՐ- ԹԱՂԻՆ, ԴԱՎԹԻ ան- յաղթ Փիլիսոփային, Գրիգորի ՆԱՐԵԿԱԳԼՈՅՆ եւ ՆԵՐՍԻՍԻ ԱՎԱՅԵց- ւոյն: Օհ. ակ. Որք զարդարեցին. սր. Մկ. գճ. ՆՄԱՆԽԵՎԼ: Հմբ. Սուռք եւ տէր զօրու:	21	3			
ԱԾ	10	❖ Կիբ. գկ. Ե. Վկնի ԽԸ: Հց. դճ. Ցր. Գ. Որ ի Քառակերպեան: Մժ. Խորանայարկ: Հբ. գկ. Ցբ. Բ. Գ. Տը. Զաս- տուածային ՊԳԵՐԵՔ- ման, եւ Ըզքոյ յարու- թիւնդ: Հարսանիք: Ցայ- ուլ. Սահմբ:	22	4			
Լ.	11	ԲՀ. գճ. Գիւտի նշխա- րաց սրբոյն Գրիգո- րիսի Աղուանից կա- թուղիկոսի, եւ սրբոց	23	5			

	Հ	0.	ԱԱՀՄԻ		Ն.	1.	
			Հարցն Թաթլոյ, Վա- րոսի, Թումասու, Ան- տոնի եւ Կրօնիդեայ, եւ Եօթն Խոտաճարա- կացն, որք յիննակնեայ վանսն կատարեցան: Օհ. դկ. Արմատ Ճշմա- րիտ: Հց. ակ. Որ զլցս աստուածային: Մկ. դկ. Աստուածային Հաւա- տոյ: Հմբ. բճ. Յաւուրս վերջին:				
			☀ ԵԿԱՐԺԱՆ. Ժ. 19, ը. 8:				
ԱԾ	12	ԴՀ. դկ. Սրբոց առաքե- լոցն Անանիայի, Մատ- թէի, Բառնաբայ, Փի- լիպոլոսի, Յովհաննու, Նիղայի, եւ Սիւզիա- նոսի: Օհ. դկ. Խմաս- տութիւն Երկնային: սր. Մկ. և Հմբ. ակ. Աշ- կերտք: Տօմ. ՍԱՀՄԻ:	24	6			
Բ	13	ԴՀ. աճ. ալհ: Հց. գճ. Ապջ. Ե. Օրհնեալ ես տէր Աստուած:	25	7			
Գ	14	ԵՀ. ակ. Սրբոցն Գիւնէ- սիոսի Արիսպադացւոյն,	26	8			

	Հ	0.	<u>ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ</u>		Ն	1.	
			դասէրու ՏՀ. Եկպատ, եւ տօն 5 օր:				
ի՞լ	9	Եթ. գ. Սրբոց թարդ- մանչաց վարդապետա- ցըն մերոց Մեսրոպը, Եղիշէի, Մոլսիսի Քեր- թողին, Դաւթի ան- յաղթ Փելխովային, Գրիգորի Նարեկացւոյն եւ Ներսիսի Ալայեց- ւոյն: Օհ. ակ. Որք Ղարսէարեցին. սր. Մկ. գ. Նմանեալ: Հմբ. Սուրբ ես տէր զօրու:	21	3			
ի՞թ	10	❖ Կիր. գկ. Ե. զինի ԽԸ. Հց. դ. Ցր. Գ. Որ ի Քառակերպեան: Մժ. Խորանայարկ: Հր. գկ. Ցր. բ. գ. Տր. Զաս- տուածային Պդերեղ- ման: եւ Ըզքոյ յարու- թիւնդ: Հայուանիք: Յայ- ում. Սահմու:	22	4			
լ.	11	ԲՀ. գ. Գիւտի նշխա- րաց սրբոյն Գրիգո- րիսի Աղուանից կա- թուղիկոսի: եւ սրբոց	23	5			

	Հ	0.	<u>ԱԱ.ՀՄԻ</u>		Ն	1.	
			Հարցն Թաթլոց, Վա- րոսի, Յումասու, Ան- տոնի եւ Կրօնիդեայ, եւ Եօթն Խոտաճարա- կացն, որք յիննակնեայ վանսն կատարեցան: Օհ. դկ. Արմատ Ճշմա- րիտ: Հց. ակ. Որ զլոյս աստուածային: Մկ. դկ. Աստուածային Հաւա- տոյ: Հմբ. բ. Յաւուրս վերջին:				
❖			❖ ի Կարեն. Ժ. 49, ը. 8:				
Ա. 12			Գշ. դկ. Սրբոց առաքե- լոցն Անանիայի, Մատ- թէի, Բառնաբայ, Փի- լիսպոսի, Յովհաննու, Շեղայի, եւ Սիւղիա- նոսի: Օհ. դկ. Խմաս- տութիւն Երկնալին: Մր. Մկ. և Հմբ. ակ. Աշա- կերտը: Տօմ. ՍԱՀՄԻ:	24	6		
Բ.	13		Գշ. ա. պհ. Հց. գ. 25	7			
			Ապշ. ե. Օրհնեալ ես տէր Աստուած:				
Գ.	14		Եշ. ակ. Սրբոցն Գիոնէ- սիոսի Արիսպագւոյն,	26	8		

	Հ	0.	ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ		Ն.	1.
			Եւ առաքելոցն Տիմո- թէոսի Եւ Տիտոսի 0հ. դկ. Իմաստութիւն Երկ- նային. սր:			
			Ը Ա. Ք. Ժ. 20, թ. 59.			
			Պարզ:			
Դ	15	Ուր. թ. պհ. Հց. գ. 27	9			
		Հնդ. Օրհնեմք զքեզ:				
Ե	16	Շք. թկ. Սրբոց աւետա- րանչացն Մատթէոսի, Մարկոսի, Ղուկասու Եւ Յովհաննու: 0հ. գ. 28	10			
		Երանելի սուրբ առաք. սր: Մժ. Այսօր նոր: Մկ. ակ. Աշակերտք: Հմբ. Սուրբ ես տէր. և ի քէն Հայցեմք: Լո. Սիմ. եւ Ցուդ. առքլ:				
Զ	17	Ք Կիբ. գ. Ջ. զկնի 29	11			
		Խը: Հց. դ. Յթ. Պ.՝ Յորժամ ի խաչին: Մժ. Մայր լուսոյ: Հմբ. գ. 20				
		Յթ. ա. բ. գ. Տթ. Խւ- ղաքեր. Այսօր յարու- թիւն. և ի խաչանիշ: Հարսանիք: Ազ. Դամայ:				
Լ	18	Ծ2. դկ. Սրբոցն Ղուն-	30	12		

	Հ	0.	ՍՈՀԱՄԻ		Ն.	1.
			կիանոսի Հարիւրապե- տին, Եւ Յովսեփայ աստուածաշօրն, Յովլ- սեփայ Արեմաթացւոյն, Եւ բարեկամին Քրիս- տոսի Ղաղարու, Եւ քերցն նորա Մարթայի Եւ Մարիամու: 0հ. դկ. Իմաստութիւն Երկնա- յին. սր: Մկ. դկ. Յովլ- սեփ քեզ Հաւատա- ցեալ: Հմբ. դկ. Խւղա- քերից: Յ. եւ Ռ. Դուկ. աշետր:			
			Ը 2. դ. Սրբոցն Թէոդի- տոնի քահանային, Եւ Զենոնի զինաւորին, Մա- կարայ, Գրքսիայ, Եւ Ռամելայ: Հց. դ. Մըտ- ք. Սուրբ ես տէր:	31	13	
Ը	19					
			Պ. 20 Պ. 2. դկ. պհ. Հց. գ. 20			114
			Ապշ. զ. Օրհնեալ ես: Լո. Տօն ամենայն սըր- բոց: Յ. եւ Ռ. Մատրե. կուս: Ն. Տ. Նոյեմբեր:			
Ֆ	21	Ե2. ա. Սրբոցն Խա- րիթեանց. Եւ սրբոց			2	15

Հ.	Օ.	ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ	Ն.	Լ.
		պկայիցն Արտեմենայ եւ Քրիստովորի, եւ եր- կուց կանանցն կալի- նիկեռոյ եւ Ակիւլինեայ, Հց. դկ. Մըտ. Ա.ո. քեզ Աստուած, Մկ. գկ. Ա.յ- սօր ընդ անմարմնոցն. (Քառասոնիցն) է լու. յշոկ. համօրէն ևնիեցելոց:		
		Էլ. լ. ժ. 10. բ. 5. Խոնաւ:		
ԺՄ. 22		Ուր. ակ. պհ. Հց. դկ. Հեգ. գ. Բանդ Աստուած,	3	16
ԺԲ. 23		Եբ. բգ. Սրբոց երկո- տասան Վարդապետա- ցըն Ութէոսի, Գիոնէ- սիոսի, Սեղբեստրոսի, Աթանասի, Կիւրղի Ե- րուսաղեմացւոյն, Եփ- րեմի խուրւոյն Ասորւոյ, Բարսղի կեսարացւոյն, Գրիգորի Նիւսացւոյն, Գրիգորի աստուածա- բանին, Եպիփանուկիպ- րացւոյն, Յովհաննու Ոս- կերերանին եւ Կիւրղի Աղէքսանդրացւոյն օհ.	4	17

Հ.	Օ.	ՍՍ.ՀՄԻ	Ն.	Լ.
		ակ. Ուր. Վարդապետցին. սր. Մկ. գգ. Հանդիսա- ցեալը. Հմբ. Սուրբ Ես տէր զօրութեանց:		
ԺՊ. 24		Ք կիր. բկ. է. զկնի ԽԸ: Գիիս ԽԸ. Զին. սհ. աձ. Հրաշակերտ. սր. Հմբ. րգ. Ա.պաւինեցաք:	5	18
ԺՊ. 25		ՊՀ. գգ. Սրբոցն Անաս- տասայ քահանային, Վարոսի եւ Թէոդորի- տեայ, եւ որդւոց նորա, եւ որք ընդ նմա Կա- տարեցան Հց. դկ. Մըտ. բ. Որ զհրաշափառ.	6	19
		ՊՀ. գկ. Սրբոց Հեղիքի- եանցն, որք ի Սամու- ստ կատարեցան Հց. աձ. Մըտ. Ռզքեզ ար- դար. ՏՀ. դասըմ.	7	20
ԻԶ. 27		ՊՀ. դգ. պհ. Հց. գկ. Ապշ. ա. Սուրբ Աստուած:	8	21
ԻՒ. 28		ԵՀ. դկ. Սրբոցն Սեւե- ռիանոսի Աեւաստաց- ւոյն, եւ Բաբելոյ ծե- րոյն, եւ ութուն եւ չորս աշակերտաց նո-	9	22

	Հ.	0.	ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ		Ն.	Լ.
			թին: Հց. ակ. Մրտ. ա.			
			Սուրբ Աստուած:			
			● Վ. քռ. ժ. 6, ը. 00:			
			Անձիւ եւ նոզմն:			
ԺԸ	29		Ուր. աւ. պհ: Հց. դժ.	10	23	
			Հնդ. Որ փառօք հօր:			
ԺԹ	30		Եր. ակ. Մրբոյն Յով-	11	24	
			Հաննու ոսկեբերան հայ-			
			րապետին: Օհ. ակ. Ուրք			
			զարդարեցին. սր. Մկ.			
			դկ. Որ յանակիզբան ի հօ-			
			րէ: Հմբ. Սուրբ ես տէլու:			
Ի	31		Ք կիր. բժ. Ը. զկնի	12	25	
			Խը Հց. դկ. Յը. Ա. Որ			
			զամենազօր: Մժ. Աս-			
			տուածածին մայր եւ			
			կոյս: Հմբ. բժ. Յը. գ.			
			Տր. Զայն աւետարու:			
			Հօրսանիք:			

	Հ.	0.			Ն.	Լ.
					ՀՈՅԵՄԲԵՐ	
ԻԱ	1		Բշ. բկ. Մրբոյն Ստե-		13	26
			փաննոսի Հռովմայ հայ-			
			րապետին, եւ քահա-			
			նայիցն եւ սարկաւա-			
			գացն եւ ժողովրդոց:			
			Հց. ակ. Մրտ. բ. Որ			
			բարձրեալդ եւ: Մկ.			
			դժ. Ցնծայ այսօր: Հմբ.			
			դկ. Մարտիրոս եւ վր-			
			կայ: Ո. եւ Յ. կոզմ.			
			եւ Դամի:			
ԻԲ	2		Գշ. գժ. Մրբոյն Ո.կիփ-		14	27
			սիմեայ եպիսկոպոսին,			
			եւ Յովենիայ քահա-			
			նային, Ո.յիթալայ սար-			
			կաւագին: Հց. բժ. Մրտ.			
			ա. Անոխակալ:			

Հ.	0.	ՆՈՅԵՄԲԵՐ	Ն.	Լ.
իդ	3	Դշ. գկ. ակ։ Հց. գկ. Ապ։ բ. Աստուած բարձրեալ։	15	28
իդ	4	Եշ. դժ. Արբոց Հայրապետացն Մետրովանոսի, Աղէքսանդրոսի, եւ Պօղոսի խոստովանողին, եւ նոտարացն Մարկիանոսի եւ Մարտիրոսի Հց. դժ. Մրտ. դ. Ոռք հաղորդեցան։ Մկ. դժ. Այսօր երկնայնոցն Հմբ. դժ. Հանդիսացեալք։	16	29
իԵ	5	Ուը. դկ. ակ։ Հց. դկ. Հնդ. Յաւիստենից Աստուած։ Յերեկ. Կախուոն. բկ. Որ յանէից. սր. Հր. Քասդեւ։	17	30
իԶ	6	Շբ. աժ. Արբոց Հրեշտակապետացն Գաբրիէլի եւ Միքայէլի եւ ամենայն երկնային զօրացն։ Օհ. բկ. Որ յանէից. սր. Մայրեւ կոյս. Հմբ. Սուրբ ես տէր ՏՀ. Զիդատուէ։	18	1

Հ.	0.	ԱԱՀՈՒ	Ն.	Լ.
իԵ	7	Պա. լս. ժ. 4. թ. 29. Ամպամած։ Կիր. ակ. թ. զկնի ԽՀ. Հց. դկ. Ցր. Բ. Այսօր ցնծան։ Մժ. Աստուածածին պայծառ։ Հմբ. ակ. Ցր. Բ. Գ. Տարուցեալ տէր. և Մքանչելի։ Հարսանիք։	19	2
իԲ	8	Բշ. բժ. Արբոցն Մելի տոսի Անտիոքայ Հայրապետին, Մինասայ Եղիսաբացւոյն եւ միւս Մելիսոսի եպիսկոպոսին, Բուրայ քահանային, եւ Շինու սարկաւագին։ Հց. բժ. Մրտ. ընդ սուրբս քուձ. Զառաջնորդու։ Յ. եւ Ռ. Միք. Իրեւ. եւ ամենայն երկն. զօրաց։	20	3
իԹ	9	Դշ. բկ. Արբոցն Գեմետ-բեայ Վկային եւ Բասիլիսկոսի քահանային։ Հց. բկ. Մրտ. ա. Օթհնեմը զքեզ։ Յայում. Տրէլու. Էնթայումն Ածծեի։	21	4

ՆՈՅԵՄԲԵՐ				
Հ.	0.		Ն.	Լ.
I.	10	Գշ. գէ. պհ: Հց. դէ. Ապշ. ա. Հարցն մերոց: Լտ. 2իշի. կոչս:	22	5
II.	11	Այլեղն. ժ. 44, ը. 55: Եշ. գկ. Արբոցն Գու- րիասայ, Սամունասայ, Եւ Աքիւրայ սարկաւա- գին, Ռամանոսի միայ- նակեցին, մանկանն խոս- տովանողի. Եւ Հիւսի- քոսի զինաւորին: Հց. բկ. Մրտ. բ. Որբ ի մարտի: Տօմ. Տրէ:	23	6
Բ.	12	Ուբ. դէ. պհ: Հց. աձ. Հնդ. Օրհնեալ ես դու: Ո. եւ Յ. Յովհ. ողորմէ:	24	7
Գ.	13	Եմ. դկ. Արբոց առա- քելոցն Անդրէի Եւ Փելիպպոսի: Օհ. գձ. Երանելի սուրբ. սր: Հմբ. Սուրբ ես տէր. և ի քէն հայցեմք: Յ. եւ Ո. Յովհ. Ուկ. եւ բա- րեկնդն. Խօրեայ պհ. ծնն: Լտ. կատար. կոչս:	25	8
		Պ. Առ. քռ. ժ. 20, ը. 40: Կառնաշունչ նողմն:		

ՏԸԼ:				
Հ.	0.		Ն.	Լ.
	14	Ք կիր. աձ. Ժ. զկնի ԽԸ: Հց. աձ. Յր. Ո. Որ Եկիր ի փրկութիւն: Հմբ. աձ. Յր. դ. Որ անձառ. ցվերին: Հար- սանիք: Ո. եւ Յ. Փիլիոյ. առքի:	26	9
	15	Եշ. ակ. Արբոցն Անդ- րէի զօրավարին, Եւ բանակի նորին. Կալի- նիկոսի Եւ Գոմետեայ վկայիցն: Հց. գկ. Մրտ. Զինուորութիւնը:	27	10
	16	Գշ. բձ. Արբոցն Անդ- րիանոսի, Եւ կնոջ նո- րա Անատօլայ, Թէո- դորոսի Եւ Ելեւթիւ- րոսի վկայիցն: Հց. գձ. Մրտ. ա. Որբ զտան- ջանս: Ազ. Համբիրայ: Ո. եւ Յ. Մատր. առեւր:	28	11
	17	Գշ. բկ. պհ: Հց. դէ. Ապշ. բ. Հարցն մերոց Աստուած որ ինեղութ: <td>29</td> <td>12</td>	29	12
	18	Եշ. գկ. Արբոցն Արբա- համու Եւ Խորենայ, Եւ անարծաթ բժշկացն	30	13

Հ.	Օ.	ՆՈՅԵՄԲԵՐ	Կ.	Լ.
Ձ.	0.	Կողմայի եւ Գամիանոսի, եւ Աստուածատրոյ վկային: Հց. դժ. Մըտ. ա. Յուսացեալքն: Լու. Անդր. առքլ. եւ աւկիչը. գալստեան կամ սկիզբն կամաւոր ողձ. Ծննդ:	1	14
Թ.	19	Ուր. դկ. պհ: Հց. ակ. Հնգ. Գոհաբանեմք: Ն. Տեկուեմքը:		
Ժ.	20	ՇԲ. դժ. Ամենայն սրբ-բոց Հնոց եւ նորոց. յայտից եւ անյայտից: Օհ. դժ. Երանելի սուրբ: Հց. դկ. Առ. քեզ Աստուած: Մժ. Նահապետացն: Ոշ. դժ. Որ աւետաւոր (մրգ.): Տը. դժ. Այսօր Երկնայնոցն: Մկ. դկ. Յիշատակ Քըրիստոսի. և Որք Եկեղել Եմք ի պատուել: ձշ. բժ. Պարծանք Եկեղեցւոյ. և Աստուած փըրկիչ մեր (թագաւորաց): Հմբ. Սուրբ ես տէր. և ի քէն Հայցեմք: Կախա-	2	15

Հ.	Օ.	ՏՐԵ	Կ.	Լ.
		տօն. ակ. Որ նախիմաց:		
		ՀՀ 1.ը. լւ. ժ. 2. ը. 55. Փոթորկաբեր նղանակ:		
Ժ.	21	Հ Կմբ. դկ. ԺԱ. դկնի Խը Ընծայումն սուրբ Աստուածածնի ի տաճարն: Օհ. գկ. Երգեցք քրիզ սրդիք. սր: Հմբ. դժ. Նոր սիօն ծնեալ: Եւս Ռ. Եւ Ց: Բարեկենդան Յին Յինակին պահոց:		3 16
Ժ.	22	ԲՀ. աճ. պհ: Հց. դժ. Ա.ց. դ. Օրհնեալ Ես յաւիտեան:		4 17
Ժ.	23	ՊՀ. ակ. պհ: Հց. դժ. Ապշ. դ. Որ յամենայ-նի ցուցեր: Ըմբռնազ:		5 18
Ժ.	24	ՊՀ. բժ. պհ: Հց. դժ. Ապշ. Ե. Ճշմարտապէս: Լու. Նիկող. ողլու. Բաշվրց:		6 19
Ժ.	25	ՊՀ. բկ. պհ: Հց. Ապշ. դժ. դ. Տէր Աստուած մեր: Լու. Ամբը. Եպիսկոպոսի: Ու. Եւ Ց. Ներտը. Կոչու:		7 20
Ժ.	26	Ուր. դժ. պհ: Հց. բժ. Հնգ. Որ թագաւոր: Լու. յղուը. Աժձեի:		8 21

ՆՈՅԵՄԲԵՐ

Հ. 0. Արբոցն Գրի-
գորի սքանչելագործին,
Նիկողայոսի Հայրապե-
տին եւ Միւռոնայ ե-
պիսկոպոսին: Օհ. ակ.
Որք զարդարեցին. սր:
Մկ. և ձշ. թժ. Որ լուսով:
Հմբ. Սուրբ եռ տէր
զօր:

● Վ. Ք. Քո. Ժ. 9. ը. 45:
Անախորժելի օգ:

Խ. Կիր. դժ. Ա. Յիսնա-
կին: Հց. ակ. Ցր. Գ.
Անսկիզբն բանդ: Հմբ.
դժ. Ցը. Գ. Որ ի վե-
րըդ եռ:

ԲՀ. ԴՀ. ԴԿ. Սրբոց կուսա-
նացն Յուիանեայ, Վա-
սիլուհւոյ, Խնդոսի,
Դոմնայի եւ Գղերի-
կոսի քահանային, եւ
Երկուց բիւրուցն, որք
այրեցան Եկեղեցին Նի-
կոմիդացւոց: Հց. դժ.
Մրտ. ը. Սուրբ եռ
տէր: Մկ. դկ. Այսօր
ընդ անմարմոցն (Քա-

Ն. Լ.
9 22

Հ. 0.

ՏՐԵ
Ա.անից: Հմբ. դկ. Ցի-
շատակ:

Ե 30 ԳՀ. աճ. Արբոցն Պուն-
կիանոսի քահանային.
Եւ Տարագրոսի, Պրօ-
պոսի, Անդրօնիկոսի եւ
Ոնեսիմեայ. եւ այլոց
աշակերտացն Պօղոսի:
Օհ. դկ. Խմառութիւն
Երկնային. սր: Հմբ. ակ.
Աշակերտըք: Յ. Էշ. Թ.
Անդր. առք: Հր. Խա-
նուկայ, որ և տօն կան-
րեղաց:

ԴԵԿԱՄԵՐ

Ի. ԴՀ. ակ. պհ: Հց. դժ.
Ազ. է. Որ զերիս ման-
կուննն: Լո. Լուս. կոչու:

Ն. Լ.

12 25

13 26

4

	0.	ԳԵԿԱՏԵՄԲԵՐ		ն.	Լ.	
իբ	2	Եշ. թէ. Սրբոցն կղե- մայ Հայրապետին, եւ Բագարատայ Տոռոմե- նոյ Եպիսկոպոսին: Հց. գէ. Մրու. թ. Որ զան- չափ: Մկ. և Հմբ. Ման- կունըք նոր:	14	27		
իդ	3	Ուր. թէ. պէ: Հց. թէ. Հնդ. Արարիչ եւ մար- դասէր: Յերեկ Հայաստ- ակ, թէ. Անակիզըն Աց- տուած: անձառելի: սր:	15	28		
իդ	4	Ք Շբ. գէ. Սրբոց առա- քելոց եւ առաջին լու- սաւորչացն մերոց Թա- դէսոսի եւ Բարդուղի- մէսոսի: Օհ. թէ. Անսկիզ- ըըն: սր: Այսօր դասք: Հմբ. Սուրբ ես տէր. և ի ճէն Հայցեմք: Յ. եշ ն. Վառվ. կոչու:	16	29		
իե	5	Ք Կիբ. գէ. թ. Ցիսն: Հց. թէ. Յը. Գ. Որ թագա- ւորդ ես: Հմբ. գէ. Յը. դ. Տը. Առեալ եւ մեր: Հարսանիք: Յ. եշ ն. Հօրն Սար: ՏՃ. Զիշիչնէ:	17	1		

	0.	ՏԸՆ:		ն.	Լ.
		● Եհ. լու. ժ. 42, թ. 49:			
		Ցրտաշոնչ:			
իջ	6	Բշ. դէ. Սրբոցն Գենա- բիսի Եպիսկոպոսին, Մերկեռիսոսի զինաւո- րին, Յակովկայ եւ Ի- րաւափառայ: Հց. գէ. Զինուորութիւնը: Մկ. և Հմբ. աճ. Զինաւորըն Փրկուոսի: Ո. եւ Յ. նի- կող. հայր: Հր. Թէրեր:	18	2	
իջ	7	Գշ. դէ. Սրբոց Հարցն 19 Եգիպտացւոց Պողոսի, Պողայ, Մակարայ, Եւա- գրի, Յովհաննու, Գըբ- նեցւոյն, Յովհաննու կարծահասակին, Կե- ղասի, Սիսիանու, Դա- նիէլի, Արագիօնի, Մա- կարիոսի, Պիմէնի եւ այլոց սրբոց Հարց: Օհ. աճ. Ուրք գերազան- ցեալ սր: Մկ. և Հմբ. թէ. Պարծանք Եկեղեցւոյ:	3		
իջ	8	Գշ. աճ. պէ: Հց. դէ. 20 Ազ: ար. Աստուած Հար- ցըն: Նախատօնակ, ակ.	4		

	0.	ԳԵԿՏԵՄԲԵՐ		Ն.	Լ.			ՔԱՂՈՅ		Ն.	Լ.
իթ.	9	Ար նախիմաց:		21	5			Հց. բկ. Յը. Բ. Անըս-			
		Ք Եշ. ակ. Յղութիւն						կիզբն Աստուած:			
		Առըրբ Աստուածածնի						Հմբ.			
		Ի Աննայէ: Օհ. գի. Լիր-						դւ. Յը. Եւ. Փառաւա-			
		Գեցէք որդիք. պո. Հմբ.						րեալ է քո: Թարեկին-			
		Գէ. Նոր սիօն ծնեալ:						դան ս. Յակովաց պահոց:			
		Եւս Յ. և Խ. Խայմ քա-						Առ. Քռ. Ժ. 48, Ռ. 59,			
		Դոց: Լու. Թովիմ:						Աթնաքեր ճողմն:			
Լ.	10	Աւը. բժ. պէ: Հց. դէ. Հնդ:	22	6			Գ. 13	Բշ. գկ. պէ: Արբոցն Մի-	25	9	
		Օրհներմք զքեղ Հայր:						նասայ. Երմսգինեայ,			
		Զ Առնասուա և արեա-						Գրաքոսի, Եւ կամաւոր			
		Քարձ Այժեղջեր: Յերեկն						աղքատացն Յովհաննու			
		Ակսանի երկարիլ և գիշերն						Եւ Ալէ Քսիանոսի: Հց.			
		Կարձանալ: Ցէ. Զէմձերիր,						աւ. Մըտ. Ըզքեղ ար-			
		Կամ առաջին որ քա-						դար: Մկ. և Հմբ. բկ.			
		ռասանօրեայ առաջին մա-						Ըզ. յիշատակ Քրիստոսի:			
		սին ձմռան:						Լու. Եմունդ Տեառն:			
		Ծ Այժեղջերն Ժ. 25. Ր. 4:					Գ. 14	Գշ. դէ. պէ: Արբոցն	26	10	
Ա.	11	Շը. բկ. Արբոցն Նիկո-	23	7				Կուռնելիսի հարիւրա-			
		ղայոսի Զմիւռնացւոց						պեաին, Եւ Շմաւոնի			
		սքանչելագործ Հայրա-						աղքականին Քրիստո-			
		պետին: Օհ. ակ. Արք						օհ. Պողիկարպոսի Հայ-			
		զարդարեցին: Մկ. Սո.						րապետին Զմիւռնոյ:			
		Հիացան անմարմ: Հմբ.						Եւ Վկայիցն որք յարե-			
		Սուրբ Ես առէր զօրու-						ւելս կատարեցան: Օհ.			
		թեանց: Տօմ. ՔԱՂՈՅ:						Մըտ. դէ. Այսոր յիշա-			
Բ.	12	Ք Կիր. գէ. Պ. Յիսոն:	24	8				տակ որբոցն: Հց. դկ.			
		(Առք) Ար ի հօրէ առա-						(Առք) Ար ի հօրէ առա-			

		ԳԵՂԱՏԵՄԲԵՐ		
Հ.	0.		Ն.	Լ.
		քեցար: Լու. Ստեփ. ճա- խավիչ ՏՃ. Տօն զնից 4 օր:		
b	15	ԴՀ. դկ. պհ: Հց. դկ. Ազ: թ. Օրհնեալ տէբ:	27	I 1
		Լու. Յովհ. աշեոր: Հր. ծոմ վասե պաշարմ. եկմի ի նարու գոյոնուորայ:		
Զ.	16	ԵՀ. աճ. պհ: Սրբոցն Եւստրափոսի, Օգոսէն- տիոսի, Եւգինէոսի, Ով- րէստէսի եւ Մարդա- րիոսի: Հց. դկ. Սրո. թ. Որ զհրաշափառ: Մկ. և Հմբ. րկ. Որ զհուր սիրոյ քո: Ազ. Արամ: Լու. Մանկ. Բև դղ:	28	I 2
b	17	Ուր. ակ. պհ: Հց. դկ. Հնգ. Բանդ. Աստուած- որ իծաց Հօր: Յերեկ. Նա- խառոնկ, դկ. Յաղթող եւ:	29	I 3
Ը.	18	Եբ. բժ. Սրբոցն Յակո- բայ Մծբնայ Հայրապե- տին. Մարուգէի ճըգ- նաւորին. եւ Մելիստոսի Եպիսկոպոսին: Օհ. դկ. Յաղթող եւ սուրբ. սր. Հմբ. Սարբ եղ տէբ:	30	I 4

		ՔԱՂՈՑ	Ն.	Լ.
թ 19	Ք կիր. բկ. դ. Յիսոն:	Հց. գէ. Յը. Բ. Փառա- ւորեալ: Հմբ. բկ. Յը. բ. գ. դ. Տը. Քրիստոս յարեաւ. Առաւոտեան սուրբ կանայքն. և կանխեցին: Հարսանիք: Լո. Սեղբեստ. Հռ. հայրուց:	31	15
Ժ 20	Բշ. գէ. Սըմոց Հայրա- պետացն իգնատիոսի եւ Ա.գ.գէի, եւ Եմիս- կոպոսացն Մարութայի եւ Թէոպոմպայ, եւ Թէովնայ Վկային, եւ չորից զինուորացն Բա- սոսի, Եւսեբի, Եւսփ- դի, եւ Բասիլիդեայ: Հց. ակ. Մըտ. Սուրբ Աստուած: Լո. Բատ ն. Տօմ. Յունավար եւ տարեմուտ 1877 թուա- կանին, եւս տօն տօրե- նուրեան ջեառե:	I	16	
(2) Ժ 21	Գշ. գէ. Նախավկայ եւ անդրանիկ թագաւորին	1.ը. լւ. ժ. 25, ը. 49: Անձրեւ եւ ծիւն:	2	17

Հ.	0.	ԴԵԿԱՏԵՄԲԵՐ	6.	Լ.	Հ.	0.	ՔԱՂՈՑ	6.	Լ.	
Ճ	18	մերոյ սըբոյն Աքագա- րու: Օհ, ակը Որ զերկ- նաւոր. սրտ Հմբ. և Մկ. Ով երանելիթ: (Գիրք և Աւետարանն թէ ոգսինն է)				Ճ	0.	ԵՇԱ. Տկառե, եւ ուշակը և աղա ցկ Յունեզ:		
Ժ	22	Պ. 2. դժ. պհ: Հց. դկ. Ապշ. գ. Հարցն Սըբոց: Յերեկ. Նախատօնակ, դժ. Յաղթող դտաւ. սր:	3	18	ՃԶ	26	Ք կիր. բժ. Ե. Յիսոն Հց. գե. Յր. Բ. Նա- խայտւիտեան: Հմբ. բժ. Յր. դ. Տը. Այսօր զը- ւարձացան: Յերեկ. Նա- խատօնակ, դժ. Յնծայ պյոօր. սր:	7	22	
Ժ	23	Եշ. դկ. Սըբոյն Դաւթի մարգարէին եւ Յա- կովայ առաքելոյն Օհ. դժ. Յաղթող դտաւ. սր: Այսօր Դասք:	4	19	ԺԷ	27	Բ. թկ. Սըբոյն առաքե- լոց Պետրոսի եւ Պօ- ղոսի: Օհ. դժ. Յնծայ պյոօր Եկեղեցի. սր: Այսօր դասք: Յերեկ. Նախատօնակ, դկ. Որ Էնն յէութեան. սր: Յ. եւ Ո- ւուեփ. Նախավի:	8	23	
Ժ	24	Ուր. աճ. պհ: Հց. Հնդ. դժ. Որ փառօք հօր: Յերեկ. Նիսոնկ, գե. Խա- հատակ բարի: Ո. եւ Յ. ճրագլ. Ճնն. Տեառն:	5	20	Ժ	28	Վ. վ. քո. ժ. Լ. ը. 52. Զինալից աւուրբ իւ ցուրտ: Գշ. դժ. Սըբոյն սրդւոց Ո- րոտման Յակովայ ա- ռաքելոյն եւ Յովհան- նու աւետարանչին: Օհ. դկ. Որ Էնն յէութեան. սր: Այսօր դասք: Մժ. Աստուածածին ամպ լուսաւոր: Մկ. և Հմբ.	9	24	
Ժ	25	Ծբ. ակ. Սըբոյն Ստե- փաննոսի Նախավկային եւ առաջին մարտիբո- սին: Օհ. դկ. Նահա- տակ. սր: Այսօր դասք: Հմբ. Սուրբ ես տէր. և ի քէն Հայցեմը: Լ. Յայտեռարիւն: Յ. եւ Ո.	6	21						

Ճ.Ա.Մ.Օ.Ն.Օ.Կ.Ո.Գ.Ր.ՈՒ.Թ.Ի.Խ.Ն.Բ.

ԵՐԵՒԵԼԻ ԱՆՑԻՑ ԻՆՉ ԱՇԽԱՐՀԻ

Ի ստեղծմանէ աշխարհի մինչեւ ցայ- ժըմ են ամք	7504
Ի ջրհեղեղէն	5059
Ի սկրբնաւորութենէ Տէրութեան Հայոց ի Հայկաց	5985
Ի պատերազմէն Տրավագայ, ուր մեռու Զարմայր վերջին իշխան Հայկաղուն	5058
Ակրբնաւորութենէ Թագաւորու- թեան Հայոց ի Պարսկաց . .	2625
Ի պատերազմէն Աղեքրասնդրի Մա- կեդանացւոյ ընդ Գալիքի, յարում մեռու Վանէ Թագաւոր Հայոց եւ բարձաւ իշխանութիւն Հայ- կազեան առհմին	2825
Յերկրսրդ նորոգութենէ Արշակունի Թագաւորութեան Հայոց ի Վա- գարշակայ	2025
Ի Սննդենէ Քրիստոսի	1876
Ի հաւատարյ Արքարու Թագաւորին մերոյ ի Քրիստոն	1845
Ի Սննդենէ Լուսաւորին	1624

Ի շինութենէ Սրբոյ Էջմիածնի	1575
Ի Նիկոյ Ս. ժողովոյն	1551
Ի Կ. Պօլայ Ս. ժողովոյն	1495
Չեփեսոսի Ս. ժողովոյն	1445
Ի զիւտոյ Հայերէն գրոց մե- րոց	1504
Ի բարձմանէ Թագաւորութեան Հա- յոց Արշակունեաց	1448
Ի Բարձմանութենէ Աստվածաշունչ գրոց ի Հայերէնն	1445
Ի նահատական թենէ Սրբոց Արքա- նանց Ազգային բաջ ախոյնից	1425
Ի նորոգութենէ Տօմարիս Հայոց .	1525
Ի սկրբնաւորութենէ Թուտկունի Տաճ- կաց	1295
Ի բաժանմանէ Վրաց ի Հայոց .	1280
Ի գրտ երլոյ Մահմետականոց գերո- սադէմ	1249
Յերրորդ նորոգութեան Հայոց Խաչուոյ թագաւորութեան Հայոց Խաչուոյ լինձէ	994
Ի վերջանալոյ Թագաւորութեան Բագ- րատունեաց	854
Յառմանէ Երտւտաղէմի ի Խաչակը- րաց Լատինացւոց	777
Ի վերջին անգամ անցանելոյ Երու- սաղէմի ի մեռս Տաճկաց	689

Ի սկզբնաւորութենէ Պատրիարքութեան Հայոց յԵրուառալէմ յառաջին յիշատակիալ Աբրահամ Պատրիարքէ	684
Ի չորրորդ նորոգութենէ Ռուբիննանց թագաւորութեանս Հայոց ի Կիլիկիա ի Ներքին Ռուբիննան	678
Յերեւելոյ ձմենկիս խանին	674
Ի զիւտոյ յիտակին	608
Ի զիւտոյ կողմնացուցին	574
Ի կործանմանէ Անի բաղարի	557
Ի բարձմանէ թագաւորութեան մերոյ որ ի Կիլիկիայ, եւ ի զիւտոյ թղթաշինութեան	505
Ի զիւտոյ թնդանօղին	496
Ի Հայոց յարշաւելոյ Լանկթամուրայ 489	
Ի զիւտոյ տպաղբութեան	456
Ի վերջին տեղափոխութենէ եւ վերահաստառութենէ Ընդհանրական Հայրապետական Աթոռոյ ամենայն Հայոց ի Ս. Էջմիածինի Վաղարշապատ	
Ի սկզբնաւորութենէ Պատրիարքութեան Հայոց ի Կ. Պօլիս ի Յովինինմ Եպիսկոպոսէ Պրուսայու 445	
Ի զիւտոյ Ամերիկայի	384
Ի զիւտոյ անուաւոր Ժամացուցի	575

Ի սկզբնաւորութենէ Տպաղբութեան ի Հայս	509
Ի զիւտոյ շողեշարժ մերենայից	486
Ի զիւտոյ օգասպարիկ գնտոյն	94
Ի զիւտոյ Ստէրէօտափ	79
Ի զիւտոյ Կալվանութեան	78
Ի զիւտոյ Ապատուաստի մարմնոյ	76
Ի զիւտոյ Վիմազբութեան	74
Ի զիւտոյ շողենաւփ	72
Ի Շնարժանէ արագատիպ մերենայի	65
Ի զիւտոյ Լուսանկարի	57
Ի զիւտոյ Եկերտրական Ռեռադրութեան	27
Ի հաստատութենէ Ազգային Սահմանադրութեան Հայոց ի Տաճկաստան	46
Ի հրատարակութենէ Արարատ ամսագրոյ Ս. Էջմիածնի	9
Ի բացմանէ Սուէրիշեան ջրանցից	7
Ի բացմանէ Ճեմարանի Ս. Էջմիածնի	2
Ի տպաղբութենէ Ճայնագրեալ Շարականի Հայոց	1

ԿԱՅՍԵՐ Ա. Կ. Ա. Շ

ՏԾՆՔ ՈՉԻՍԱՅ.

ՑՈՒՆՎԱՐ

- 4 Ծն. Ն. Կ. Բ. Աղէրսէյ Աղէրսանդրովից, ելինէ Պաւումնի:
- 10 Ծն. Ն. Կ. Բ. մեծ Խշան Պետրա Նիկօլայիվի:

ՓԵՏՐՎԱՐ

- 5 Ծն. Ն. Կ. Բ. Նիկոլայ Կոստանդինովիչ-եւ տօն ասպետական նշանաց սրբյն Անայի:
- 4 Ծն. Ն. Կ. Բ. Մեծի Խշանուհւոյ Վերայ Կոստանդինովնայի:
- 19 Պահակալ. Օգոստ. Կայսեր Ռուսաց Աղէրսանդր Նիկօլայիվի:
- 26 Ծն. Ն. Կ. Բ. ժառանգի Կայսեր Աղէրսանդր Աղէրսանդրովի:

ԱՊՐԻԼ

- 1 Ծն. Ն. Կ. Բ. Բարեկապաշտ Թագ. Մեծ Խշան Աղէրսանդր Միխայելովիչ:
- 4 Ցիշաստակ աղատութեան Օգոստ. Կայսեր Աղէրսանդր Նիկօլայիվի:
- 10 Ծն. Ն. Կ. Բ. Վլատահմիք Աղէրսանդրովի:
- 17 Ծն. Օգոստ. Կայսեր Աղէրսանդր Նիկօլայիվի, եւ Մեծ Խշան Նիկօլայ Միխայելովի:
- 25 Ան. Ն. Կ. Բ. մեծ Խշ. Աղէրսանդրայ Նօսիփովի, եւ Աղէրսանդրայ Պետրովի:
- 29 Ծն. Ն. Կ. Բ. Սեբատ Աղէրսանդրովի:

ՄԱՅԻՍ

- 2 Ճն. Ն. Կ. Բ. Մեծի Խշանուհւոյ Մարիա Պաւումնի:
- 6 Նն. Ն. Կ. Բ. Բարեկապաշտ Թագ. Մեծ Խշան Նիկօլայ Աղէրսանդրովիչ:
- 20 Ան. Ն. Կ. Բ. Աղէրսէյ Աղէրսանդրովիչ:
- 24 Ան. Մեծի Դրս. Կոստանդին Նիկօլայիվի եւ Կոստանդին Կոստանդինովիչի, եւ Ելինէ Պաւումնի, եւ Ծն. Աղէրսանդրա Պետրովի:

ՅՈՒՆԻՑ

- 4 Ծն. Ն. Կ. Բ. Մեծ Խշ. Դիմիտրի Կոստանդինովիչի:
- 26 Ծն. Ն. Կ. Բ. Մեծի Խշանուհւոյ Աղէրսանդրայ Նօսիփովի:
- 29 Ան. Ն. Կ. Բ. մեծ Խշ. Պաւել Աղէրսանդրովի, եւ Պետր Նիկօլայնիվի:

ՅՈՒՆԻՑ

- 4 Ծն. Ն. Կ. Բ. Մեծ Խշ. Վեճեսլաւ Կոստանդինովիչի:
- 5 Ան. Ն. Կ. Բ. Սեբատ Աղէրսանդրովիչ:
- 11 Ան. Ն. Կ. Բ. Օլգայ Նիկօլայնինի եւ Օլգայ Ֆէօդորովինի եւ Օլգայ Կոստանդինովինի:
- 15 Ան. Ն. Կ. Բ. Վլատահմիքայ Աղէրսանդրովի:
- 16 Ծն. Ն. Կ. Բ. Բար. Թագ. մեծ Խշանուհի Անաստասի Միխայելովինի:
- 22 Ան. Ն. Կ. Բ. Թ. Կայսերուհւոյ Մարիա Աղէրսանդրովինի, եւ Նորին Կայսեր. Բ. Թ. եւ մեծ Խշանուհւոյ Մարիա Ֆէօդորովինի, Մարիա Աղէրսանդ-

բովնի, Մարիա Նիկոլայենինի եւ Մարիա
Պավլովնի:

27 Սն. Մեծի կայսերուհետոյն Մարիայ Ա-
ղջքանարովնի: Սն. եւ Ան. Նիկոլայ
Նիկոլայենին անդամնին, եւ Ան. Նի-
կոլայ Նիկոլայենին կրտսերսին:

ՕԴՈՍՑՈՍ

6 Սն. Մեծի իշխ. Մարիայ Նիկոլայենինի:
10 Սն. Ն. Կ. Բ. Կոստանդին Կոստանդինի-
նովին:

14 Սն. Ն. Կ. Բ. Գեօրգի Միխայելովին:
16 Սն. Ն. Կ. Բ. Նկատարիննայ Միխա-
յիլովնի:

22 Սն. Ն. Կ. Բ. Օլգայ Կոստանդինովնի:
26 Փապար. Օգոստ. Կայսեր. Աղջքանըր
Նիկոլայենինի, եւ Կայսերուհետոյն Մա-
րիայ Աղջքանարովնի:

50 Անուանակոչ. Օլգոս. Կայսեր. Աղջք-
անըր Նիկոլայենինի եւ Ժաւանդինինձ
Իշխ. Աղջքանըր Աղջքանարովնինի եւ մեծ
Իշխ. Աղջքանըր Միխայելովինի: Սն. Ն.
Կ. Բ. Օլգայ Նիկոլայենինի: Տօն առա-
տութեան Ա. Աղջքանըր Նեփացւոն:

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

8 Սն. Ն. Կ. Բ. Օլգայ Ֆէօդորովնի:
9 Սն. Ն. Կ. Բ. Կոստանդին Նիկոլայենինի:

17 Ան. Ն. Կ. Բ. Մեծի Իշխանուհետոյ Վե-
րայ Կոստանդինովնի:

21 Սն. Ն. Կ. Բ. Պաւել Աղջքանարովնի
և Ան. Ն. Կ. Բ. Գիմիտրի Կոստան-

28 Ան. Ն. Կ. Բ. Մեծի Իշխանի Վեա-
չեսլաւ Կոստանդինովինի:

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

4 Սն. Ն. Կ. Բ. Բար. Թագ. Մեծ Իշխան
Միխայել Միխայելովինի:

5 Սն. Ն. Կ. Բ. Մարիայ Աղջքանարովնի:
15 Սն. Ն. Կ. Բ. Մեծ Իշխան Միխայէլ
Նիկոլայենինի:

ՆՈՅԵՄԲԵՐ

6 Սն. Ն. Կ. Բ. Նիկոլայ Նիկոլայե-
նինի կրտսերայն:

8 Ան. Ն. Կ. Բ. Միխայել Նիկոլայենինի
եւ Միխայել Միխայէլովինի: Տօն ամե-
նան ասպետուական նշանաց Ռուսաց:

14 Սն. Ն. Կ. Բ. Բար. Թագ. Ժաւան-
դուհետոյ եւ մեծ Իշխանուհետոյ Մարիայ
Ֆէօդորովնի:

24 Անուանակոչ. Ն. Կ. Բ. Նկատարինէ
Միխայելովնի:

26 Ան. Ն. Կ. Բ. Գեօրգի Միխայե-
լովինի:

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

6 Ան. Նիկոլայ Աղջքանարովնի, Նիկո-
լայ Կոստանդինովինի եւ Նիկոլայ Մի-
խայէլովինի:

12 Ան. Ն. Կ. Բ. Անաստասայ Միխայելովնի:

ԳՐՈՑ ՏՊԱԳՐԵԼՈՑ
Ի Ս. Էջմիածն։

Արքահամ կաթ.ի կրետաց. Պատմագրութիւն.

*Այրբենարան.

Ազրիւր բացեալ.

Արիվանը.

Առաջնորդ լուսաշաւիդ ճանապարհին.

Աստուածալերս Ղազ. կաթ.

Արարատ ամսագիր, Ա. Բ. Գ. Դ. Զ.
եւ Ե. շրջանաց, տարեկամ ամբողջ կազմ.
Ճնիամին Ֆրանկլինի կեանքը.

Բովանդակութիւն գրչեայ մատենից.

*Գիրք հանդիսակատարութեանց կայս. տօնիք.

Գաշնագիր

Գասագիրը Բաղդատական Աշխարհագրութեան.

Գասագիրը Եկեղեցական մայնագրութեան
Հայոց.

Գասագիրը Ընդհ. Պատմութեան.—Հին դար.
Նոյն,—Միջին դար.

Գասագիրը Քրիստոնէական հաւատոյ (յԱ-
րէլ Արքիւսկովասէ.)

Գաւիր բէօ.

Եկեղեցական Պատմ. համառօտ.

Երգաբանագութիւց իպէտս ճանապարհորդաց.
Երկու խնձորածախ տպայոց պատմու.—
Թուաբան.

Զարար. սարկ. Պատմագրութիւն.

Ընդհանրական Ներսիսի. Շնորհ.

Թուաբանութիւն (թարգ).

*Ժամագիրը ատենի.

* Նոյն, ծեռաց.

Խաղաղութիւն մոտաց.

Խաչսկրաց

*Խորհրդատետր.

Մանօթութիւն ի վերայ մասսաց սրբոց.

Կաթուղիկէ մայր Եկեղեցի Վաղարշապատաց
Կանոն աշակերտաց Ճեմարանի.

Կանոն զգեստաւորելոյ պատարագիչ քա-
հանայից.

Կարգադրութիւն յաղացս քահանայից Հա-
յաստ. Եկեղ.

յաղացս նշանագրութեան.
Կերակուր քահանայից.

Կոնդակ Գէորգ կաթ.ի.

Կտակ մեծի Ռեբաթու.

Համառօտ մեռնարկ Գծագրութեան.

Հաշիւ նախագահի.

Հաւատապատում.

Հիմնարկէ Եկեղեցւոյ.

Հնութիւնը Հայրենեաց

Հրահանգ համաշխ. Պատմ. (թարգ).

Չայնապրեալ երգեցողութիւնը Ս.Պատարզի.
Չայնապրեալ շարական, ձեռաց.

Չայն բազմաց.

* Ճաշոց գիրք.

Ճանապահողութիւն Հակատհառլգէնի
Մամկավարժ վերծանութեան.

* Մաշտոց, ձեռաց.

Նոյն, բահանայախաղ.

Մեկնութիւն պարզի. Ցով. Արմիշ.

Մինաս վրդ. Համդ. Ազգաբանութիւն.

Ցանոսի յաղագս պապին եւ ժողովոյ նորա.
Յաւելուած.

Ցիսուն եւ երկու ա. պատմութիւնը.

Նախաշաւիդ Քրիս. Վարդ.

Շարական ճայնքաղ.

‘ ձեռաց.

Ուխտանէս եպիսկոպոս պատմիչ.

Պատմագրութ. Ցովսէպոսի

Պատմութ. Պալստ. Քրիս. Ենրուսաղէմ.

Պատմութիւն Ժողովոց Հայաստանեաց Ե-
կնեցւոյ.

Պատմ. Հոռոմոսին վանաց ի Շիրակ.

Պատմութիւն Սեւանայ.

Պարտավճար Սիւն. Կաթ.

Չամբ. (պատմագր. Սիմէօն Կաթուղիկսի.)

* Սազմու Դաւթի.

‘ Միականոն.

Սիմէօն վարդապ. Ապար. Վիզագ.

Սխալմունք դասատետրին մեկն. պատա-
րազի.

Ստորազր. Կաթ. Էջմ. եւ ճինգ գաւա-
ռացն Արարատայ.

Սկզբնական բացատ. բնութեան երեւոյթ-
ների.

Մըրազան պատմ. Իին եւ նոր ուխտի Ե-
կեղ.

Մըրազրութիւն տետրակացն Լսարանի.

Վաղորշապատ.

Տեղազրութիւն Մարմաշինոյ.

Տիսօսու.

* Տօնացոյց.

Քրիստոնէական (Ալամդ).

Քրիստոնակատում.

Քնար Մշեցւոց եւ Վանեցւոց.

Օղերեւաբանութիւն.

* Օրացոյց.

* Նոյն, տախտակ.

Ընդ մամլովք

Դասազիքք Ընդհ. պատմ.—Նոր զարուց.

Դասազիքք Քրիստ. Վրդպետութեան.—

ի Գարբիէլ Արբեպիսկոպոսէ.—

Չայնապրեալ երգը Ժամագրոց.

Աստղանիշ * գրեանքն տպեալ են ա-

ռաւել քան զմի նորագ:

Աւուրի Տօնախամբուրեան

Մ. Էջմիածնի, շրջակայ Վաճօրէիցն
և Ուխտաեղեաց :

Յունկ. 45 Ս. Ցովհաննէս Եկեղեցւոյ Ե-
րեւանայ:

,, 54 Սուերը Սարգսի լորավարին
Եկեղեցւոյ Երեւանայ:

Փետրվ. 42 Ս. Վարդանայ մհծ զօրա-
վարի Եկեղեց. Աստապատա:

Ապրիլ 44 Ս. Թովմայի առաքելոյ վա-
նից Ազուլեաց:

,, 25 Ս. Աստուածածին Կարմրա-
ւոր Եկեղեցւոյն Աշտարակայ:

Մայիս 45 Ս. Վառվառեայ ուխտա-
տեղւոյն Մաղկեվանից, որ
ի Երիմն Արայի:

,, 54 Ս. Հոյփսիմեայ կուսի վա-
նից ի Վաղարշապատ :

Հունչիս 4 Ս. Գայիսնեայ կուսի վա-
նից ի Վաղարշապատ :

,, 5 Ս. Ցովհաննայ վանից Կարբ-
ուոյ :

,, 6 Ս. Գրիգորին Խորմիրապայ:

,, 7 Ս. Մաթուրանին Եջ-
ՄիԱԾՆԻ:

Յունիս 8 Ս. Շողակաթի վանից ի
Վաղարշապատ :

,, 19 Ս. Գրիգորի ուխտատեղւոյն
Փարբւոյ:

,, 24 Ս. Մեսրոպի Թարգմանչի Ե-
կեղեցւոյ Օշականայ :

Յունիս 24 Ս. Կարապետի վանից Երե-
ջակայ :

,, „ Ս. Գեղարդայ վան. Գաւ-
նւոյ :

Օգոստ. 44 Ս. Շողակաթի Էջմիածնի:

,, 45 Ս. Աստուածածին Եկեղե-
ցւոյն Վաղարշապատու, եւ
Ս. Աստուածածին Անա-
պատին Ազուլեաց :

Սեպտ. 23 Ս. Գէորգ վանից Մողնւոյ
եւ Կօշայ :

,, 26 Ս. Սկեւանայ Ս. Նշանի վա-
նից, եւ Աստուածընկալ Ս. -
Նշանի վանից Ս. Խաչ. ուխ-
տեղւոյն Արկեազու որ ի
Վայոց—ծոր, եւ Աւագ Ս. -
Նշանին Տաթեւու :

Հոկտ. 24 Ս. Քրիստափոր Եկեղեցւոյն
Ազուլեաց :

Դեկտ. 27 Ս. Պաղսոս Պետրոս Եկե-
ղեցւոյն Երեւանայ :

Խաչակըքէլ: — Քրիստոնեայք սովորութիւն ունին երեսներն խաչակնելու: Անհաւատը որ կը պարծին թէ նախնական եկեղեցւոյն հաւատը և սովորութիւնը պահելու նախնամախնդիր են, կը պարաւեն այն սովորութիւնը իբրեւ սնապաշտութիւնն ասկայն կը նուանին այն նախնի հեթանոսաց, որ զբրիստոնեայները կարհամարդէին երես լաշակներուն համար:

Մինուափոս Փեղիքս քրիստոնեայ իմաստասէրը, որ Փրկիչն երկրորդ զարուն ըսկիքըները, իբր Տեառն մերոյ խաչելութենէն 70 կամ 80 տարի յատոյ Հոկտոբերու մօլագրենալ զիբրը զրած է հաւատոյ ջատագովութեան համար, սա պատասխանը կուտայ հեթանոսաց:

—Ո՞չ ասպարէն խան ամեն տեղ է: Զեր դրօշակները ծեր բանակներուն նշանակները ծեր յաղթամակները ինչ են, եթէ ոչ զարդարուն և ուսկեզօծ խաչեր: Ոչ ասպարէն դուք մեղի պէս բաղկասարած կազօթէք: Այս յայսնի ու համարժակ դիբրերնուղ մէջ միթէ զԱստուած կանչելու կերպալ չէր զործածեր, եւ այն ատեն չէ մի որ միայն մէկ Աստուածոյ երկրպագոր քրիստոնէից նման կըլլար, որ չարտարանաց մէջ բազուկնին խաչածեւ տարածելով իւրամց հաւատորը արիքար կը խոստովանին: Մեր ու մեր ժողովոց մէջ ինչ տարբերութիւն կայ, երբ թեւերը խաչածեւ տարածելով կասէ, Աստուած մէծ: Ճշմարիտ Աստուած: քէ որ Աստուած կամի. ուրեմն խաչին նըշանը կամ բնական խելքին հիմն է, կամ ծեր կրօնիին ալ իբրեւ հիմն կը ծառայէ: —

Տերուղիանոս ալ, որ Մինուտիքուն շատ յատոյ չէ ժամանակաւ, յաղագս պատկի զրականեին մակագրենոյ զրուկին մէջ (Գլ. Դ.) ասկէ աւելի յայտնի կը խօսի. — երբար զորձ մը ըլլայ մեղի նախապարհ ելլու կամ քալիլու, ներս մտնելու կամ դուրս ելլելու, հագուելու, ոտքի ամսներս հազնելու, չուր մտնելու, սեղան նատելու, ճրագ փառելու, նատելու, անկողին մտնելու, եւ ուրիշ ինչ որ ընելու ըլլանք, խաչի նըշանով նակատներս կը կնքիմք, — կամ ուսեկուն ըսնով, երեսներու ս խաչ կը հաննենք:

Այս սովորութեանս իրայ խօսու ուրիշ հեղինակներ ալ շատ կան, բայց ասոնք ժամանակաւ աւելի Առաքենց մօտ ըլլալով, իւրեանց ժամանակի բոյոր քրիստոնէից, այն է նախնական եկեղեցւոյ սովորութեան աւելի հարազատ վկայներ կրնան ըլլալ զժուարածաւ տաներու համար. ասոր համար միայն ասոնք յիշել բառական սեպեցինք:

Հիշ առեւ ժամանակին Եկեղեցու գործածուրիւնը: — Մանրապին կամ թանի մետաղներու և նախերու գործածութիւնը սովորաբար զարդասիրութեան մէջ տեսնելու, վեր ի վերոյ մտածմանը շուտ ենթադրել կուսայ մեղ թէ հանքերու և թէ մետաղներու գործածութիւնը նոր ժամանակի բան պիտի ըլլայ: Բայց այսոյէն չէ, այլ խիստ ինը ժամանակներէ ի վեր թանկապին նիւթեր կը գործածուէին: Ունի եւ արծաթ արուեստից և նարտարութեանց մէջ դործածուելու տեղ ունէին. ասոնց-մոյ անօթներ եւ զարդարանըներ, կարասիներ, զինուորական զործիներ և այլն կը

շինուէին, որոց վրայ ամենէն հին դիրքերէն այս ինքն Աստուածաշունչ եւ Հոմեր շատ տեղեր խօսած են:

Աստուածաշունչ զրոց մէջ կը կորդամբ թէ Աբրահամ Եփրուի երկու այրերը գնել լով իւր Սառա կիմը ուն Բաղկու համար, որու հարիւր Սատեր սրճաթ վճարեց վաճառականներու հաւանած արժեքով ։ Եթէ դ. ի. 8—17.։ Յակոբայ որդիւշ Եղիպտոս ցորեն զնելու համար Փարաւոնի արքունիքը արծաթ տարին։ Խորայէլացիք Եղիպտուէ զնելու ատեն Եղիպտոսիներէն ոսկիէ եւ արծաթէ անօթենք վեր առնել։ Տապանակին շինրին վերայ չափակածց ոսկի եւ արծաթ զրծածուեցաւ։ Սամսոնի գտողնի զօրութիւնն իմանալու համար Փշտացի նախարարք ամեն մէկն առանձին հազար հարիւրական կտոր արծաթ տալու խօսք ըրին Դաիլային։ Սոլոմոն տաճարի շինուածքին մէջ ամբաւ ոսկի եւ արծաթ զօրծածեց։ Սարա թուուին երբ Սոլոմոնի այցելութեան եկաւ, հարիւր քան տաղանդ ոսկի ընծայ տուաւ։ Ցաւուրս Սոլոմոնի ոսկի եւ արծաթ իրեն հասարակ քար այնափ առատ էին, կըսէ սուրբ Գիրքը, միան Եղիպտոսէն կատօք եւ երիվարօք երկու միլիոն վեց հարիւր քառասուն հազար կտոր արծաթ կուզար Սոլոմոնի Այս խօսքերէն յայտնի է թէ թանկացին մետասները ոչ միայն ծանօթ էին ձին ատեն, այլ եւ շատ առատութեամբ կը գործածուէին։

Աստուածաշունչէն Հոմերի զրերն անցնելով, կը անսնենք որ շատ տեսակ առարկայներ, զինւոյ քածակ, զէնք, եռոտանի կաթսայ, նիզակ, լապտեր, լոգարան,

տանի, օդ, անկողին, կուժ, նստարան, աթոռ եւալին շատ անզամ արծաթէ եւ ոսկիէ կամ տանցմէ մէկով պատեալ կամ օծեալ կըլլային։

Ողիւսեայ անկողինը ոսկեզարդ կը նը-կարազրէ Հոմերա։ Նիզակ, սանձ, եւ այլ այսպիսիք հնձենազօր բաշի մը զործիքներն ոսկիէ էին։

— . . . Եւ խաժակնըն Աթենաս ի մէջ նոցա,

Մեծապին ասպարն ի ծեռս անձեռական անմահացուն։

Յօր կախէին ծովք հարիւր ի վերջաւորս համակ ոսկիք։

Մէն բաջալոր փողփողեակ, մէն մի հարիւր արջալոյ զին — .

Արջան ըսելափ, այս բառին նշանակած կինդանին պատկերովը զրոշմալ դրամ պիտի համենամբ։

Ազամեմնոնն Աքիլլէսի ցատումը իշեցնելու համար շատ մը ընծանեն տուաւ։ տասն տաղանդ ոսկիէ զատ նաւը ամբողջ ոսկիով եւ արծաթով լեցնելու խօսք տը-էւաւ։

Թէ ցածնուս, ընծայս տացէ, Ազամեմնոնն թեզ արժանիս։

Եօթն անփործ եռոտանիս ինձեւ եւ տասն ոսկւոյ տաղանդ . . . .

Այդ ամենազն նոյն ժամայն մատուցի թեզ փութանակի։

Իսկ թէ զմեծըն ոստան քանդել ըդգրիամուն դիբ տացեն։

Մտևալ ոսկի եւ պղինձ բարձեալ ի նաւուր, աղիալիսեացն։

Մինչդեռ զաւարն եւ կապուտ Աբայեցիքս բարժանիմբ։

Պլիամոս Հեկտորայ մարմինը զնելու համար Աքիլլէսին կուտայ շատ մը ուրիշ ընծայներու հետ տասն տաղանդ ունի, երկու մեծագին եւ խոչըր եռոտանի կաթսայ, չորս մեծ սան, գեղեցիկ բաժակ մը խիստ ծանրագին, զոր Թրակացիք իրեն տուած էին:

Ասաց եւ զարկեղացն զգեղեցիկ խը-
փունս երաց:

Եհան անտի խլատեռս երկուտասան ըր-
նադաշեռս:

Եւ թիվնոցս երկուտասան մեկնակս, եւ
նոյնչափ պաստեռունս.

Եւ ամդանս նոյնչափ ընտիրս, եւ առ
նորօր նոյնչափ շասիկս:

Եւ ոսկեոյ կշռեալ երարծ ընդ ամենայն
տասն բանքար:

Առ երկուս հրափայլ կաթսայս եռո-
տանիս եւ սանս ջրու:

Ոռ բաժակ մի զեղեցիկ, զոր արբ թը-
րակեանը ետուն նմա:

Հնդկաստանի մէջ խիստ հին ատենէ
ի վեր ամեն տեսակ արուեստից եւ վաճա-
ռականական նիւթոց գործածութիւնը կար-
ոսկի, հապուափիւտ բար եւ ուրիշ թանկ
առարկաններ առատուին կը դանուէին: Ա-
մենը ալ շրեղ հագուստներ կը հազնէին:

Վրջապէս ոսկի եւ արծաթ եւ ասոնց
հետ ծանրագին նիւթերու զործածութիւնը
դրեբէ աշխարհի հետ հին են:

~~~~~

Զեայ գաղունէիր մը որ յշայտեր-
չի : — Բաղիս Մէհէմմէտ փաշա, իւր ատեն
Օսմաննեան Պէտութեան փառըն աւելցնող
նախարարներէն մին եւ խիստ հանճարեղ
զլսոյ տէր էր. պատմենք հոս իրեն մէկ
զարմանալի զործը:

Ազրատ այրի կին մը իւր սեփական
պարտիզին մէջ մրգիէններ ունէր, որոց
պտուղները իրենց ժանանակին ծախելով
իւր օրսպանիկը կը հայթայիշէր: Թղենին
հասած ատեն ուկաւ խնդօն կինը յետին աս-
տիճան նեղուի ապրուստի մասին. որով-
հետեւ գող մը դիշերը պարտեզը մտնելով
հետեւեալ առաւօտուն բայուելիք թուզե-
րը կը զողնայ եղեր: Կինը առաւօտուն
պարտէզ կերպայ հասունցած թուզերը ժող-
ւելու համար, սակայն տեսնելով որ եւ
ոչ մէկ պտուղ մնացած է ծառին վրայ,
յուսահատութեամբ տուն կը վերաբանայ.
այսպէս քանի մը օր կը տեէէ: Վերջապէս
նարը հատնելով, կինը վերոյիշեալ փաշա-
յին կը դիմէ, որ զողութիւններ երեւան հա-
նելու մասին խիստ նարպիկ եւ վարպետ
էր, եւ բոլորելով այսպիսի անարդարու-
թեան մը դէմ, կը խնդրէ իրմէն որ զողու-
թիւնը յայտնէ: Բայլոյ փաշան կը պատ-
րիէ իւր ծառայից որ կոտշ զարի տան,
որպէս զի երթայ եւ ամեն մէկ թուզին
մէջ ալ մէկ մէկ զարի դնէ առածց յայտնի
ընելու: Հետեւեալ առաւօտուն փաշան կը
նրամայէ իւր ծառայններէն մէկուն մրգա-
վաճառանոցն երթալ, եւ այն տեղ ծախ-
ուած բոլոր թուզերէն մէկ մէկ համար բա-
նաև, պատուիրելով միանգամայն զնել այն
թուզերը որոց մէջ որ զարի կը դանուի. ծա-
ռայն իւր տիրոց հրամայածին պէս կընէ
եւ մէշենին դարի կեցած թուզերը զնելով
բաղիս փաշային կը բերէ: Անմիջապէս փա-
շան մրգավաճառը հանչել տալով կը հար-
ցունէ թէ այդ թուզերը ուսկից առիր: Մըր-
գավաճառը ամենայն պարզմատութեամբ թու-
զերը իրեն ծախար մարդը կիմացնէ: Փա-

շան գողը բերել տալով կստիպէ զինքը
վերջապէս իւր գողութիւնը խոստովանելու:
Դողը զարմանայով կրսէ փաշային. Տէր,
Խոտուժմէ եւ ինձմէ զատ ըրած գողու-
թիւնս եւ ոչ մէկը դիտէր, ինչպէս կըլայ
որ դուք խմացար: Փաշան այս խօսրին վե-
րայ աւելի բարիմանով կը հրամայէ որ
գողը կախաղան հանեն:

Խենդերուն տօնէր: — Կրօնական ա-
մեն տեսակի խայտառակութիւնն միջին զա-
րու մէջ ծնունդ առած է եւպայի մէջ.
այս խայտառակութեանց տևնէն վերջին
ծարը հասածը կրնամը համարիլ հաւատա-
րննութիւնը: Այն դարուն ծիծաղաշարժ
խայտառակութիւններէն կրամ այսպէս ըստնք,
արարողութիւններէն մէկն ալ էր խնեպե-
րուն տօնը, որ լստ եւրապացւոց ծննդեան
տօնէն մինիւ Յայտնութիւնը կը կատար-
ուէր, զբեմէ տարւոյն առաջին օրը. այս
տօնին մէջ հեթանուութեան ժամանակի
կատարուած Ստուռբական տօնից մի քա-
նի ցիշասակնները կարթննային:

Այս տօնին խիստ կուրախացնէր այն խեղն
կղերիկոսները որ վայրկեամ մը քահանացից
եւ եսլիսկոպոսաց տեղը կըրունէին, ինչպէս
Հռովմ գերիները իրենց տիբոց տեղը, Ստ-
ուռբական տօներուն ատեն: Խենդերան
մէջն եպիմարպու մը կընթէին, մեռքը
զաւական մը կառաջանին եւ զուխն ալ թագ
մը կըրնէին, եւ այսպէս նկեղեցւոյ մէջ կը
պըտքառնէին. այս համեմարեկ եպիմար-
պոսը բաւական ատեն Թատերական մար-
զու մը կերպարանը կառնէր. Մի քանի խեն-
դեմ դիմավարեան, ումանք ալ երկաներն
սեւցուցած սատանային կերպարանըէն ալ

աւելի, եկեղեցւոյ դասին մէջ կըլպարէին,
խենդ ու խելաւ երգեր երգելով: Սարկա-
ւագերը եւ կիսասարկաւագեները սեղանին
վրայ բազմած, ժամարարին զիմաց երշիկ
եւ ուրիշ բաներ կուտէին եւ զանազան ըմ-
պելիք կը խմէին: Երբ պատարազը լմնար,
իւրաքանչիւր որ վաղելով եւ ցատկելով ե-
կեղեցին որւս կելլէր. այս տեսարամեք
հաւատացեց ցայրակղուրեան եւ ոչ
րէ շինուրեան պատճառ կըլլար.
ումանք դուրս եկած ատենին զգեստնին
ալ եկեղեցին կմտունային եւ բոլորովին
մերկ դուրս կելլէին: Միջին դարու աս-
տուածաբաններէն մին կրսէ թէ, եկե-
ղեցւոյ մէջ չորս տեսակ պար կըլլար. սար-
կաւազոց սարը, քահանացիցը, տղայոցը
կամ կղերիկոսացը, եւ կիսասարկաւազացը;
Իշուն սրբնելի ծայնը այս տօնին գըւ-
խաւոր սրբառոյն թեանց մէջ մեծ տեղ կը
բռնէր: Թիֆաստութեան օրը կը կատεրուէր
իշուն տօնն ալ. Նպատակնին էր այս խո-
նարի եւ օգտակար կենդանին պատուել, որ
Ցիսլոսի Քիֆասոսի ծննդեան ներկայ ղըտ-
նուած, եւ գջուուս Քիֆասոս հրուսաղէց
ըրբած էր: Սանան եկեղեցին էր ուր իշուն
տօնը մեծաւ հանդիսիւ կը կատարուէր. Ե-
րեկոյեան ժամերգութիւնը սկսելէ յաշաջ
քահանայր թափօրու մայր նկեղեցւոյ զան
առօտե կուզային: Երկու կանոնիկոս եցը
կըրունէին եւ կառաջնորդէին մինչեւ այն
սեղանը, ուր ուրիշ կանոնիկոս մը սրբառ-
ութեան կարգը կը կարդար եւ այն մար-
դոց անունները կուտար, որ այն հանգիսին
ներկայ պիտի զըտնուէին: Պովէի մէջ,
մինչեւ եկեղեցւոյ դրան առջեւ, իշուն կըռ-
նակը երիտասարդ աղջիկ մը կը զնէին, որ

Առւրբ կոյսը կըներկապացնէր, իւր բաղկաց
մէջ փորրիկ Յիսուսը բանած: Խոնարհ կեն-
դանին գեղեցիկ լաթով մը ծածկելով մին-
չւ եկեղեցւոյ զատը կընթէին, տեսակ մը
երգ երգելով առջիւն եւ ետևէ:

Հարկ չէ այս տեղ մանրամասնաբար ի-
շուն համար կատարուած ուրիշ արարողու-
թիւնները նկարագրել:

Այս ամբարիշտ սովորութիւնները գրէ-
թէ չըս հարիւր տարի տեսնեցին, միջին
դարու մարդոց տղիտութեան եւ անասնոյ
հաւասար խելք ունենալուն շնորհիւ:

(Ցոյն.)

Ա.Ա.ՀԱՆՔ Ի ՎԻԼԵԶԳՈՒՑ: — Երկիրն ի
պէտս մարդոյ եւ կենդանեաց կմատակա-
րաբէ ամեն բարիք. Ճտենք նա իւր խորե-
րու թագուն գոնձերը բանալ երբ մարդն
կաշխատի զայն գտնել:

Հողագնտոյս խորերն մարդուս ծայնն չցո-
րեր հասնիլ նա մունջ ու խուլ է, բայց
հանճարն ու ժիր ծուռքերն կանցնին ու կը-
թափանձեն նորու խորերն, կպեղնեն զայն
եւ տակն ու վերաց կընեն:

Վիլիչաց աղանձնն եւս մեր յառաջ
բերած երկիր զիւտերէն մին է, որ Վի-
լիչ անունով հովիւ մի զայն գոտած է 1250
թուականին հին Ենհաստանի կալիցիս կո-
չուած գուառին կողմերն իւր խաշերն ա-
րածելու պահուն, որ երկրիս վերայ դրտ-
նուած աղանձներէն ամենէն մնծն կհա-
մարուի լինել:

Գաղիմիր Միծ Ենհաց թագաւորն առա-
ջին անգամ զայն զործել տուած է. Աւ-

գոստ Բ.ի ժամանակին աղանձնութիւնն
աւելի եւս կարգադրուեցաւ եւ շատ ըն-
դարձակեցաւ:

1772 ին Ենհաստանի բաժանման ժա-
մանակ, Վիլիչաց Աւստրիոյ տէրութեան
մեռք անցաւ. յորմէ յետոյ սկսաւ նոյն
հանքն տարուէ տարի աւելի եւս փորուիլ,
որ այմէ կասուի թէ, տարին մէկ միլիօն
կենդինարի չափ աղ կհանմի. որ Աւստրիոյ
այլ եւ այլ նրիիններն կըդրկուին, ինչպէս
նաեւ ուրիշ տեղեր:

Այս ընդարձակ աղանձներին ստորերկեայ
խորերն շրջող ճանապարհորդը կպատմեն
թէ, միշտ բազարի մի նմանութիւնը ունի,
որոյ մէջ մտնելու համար երկոտասան
դրւներ եւ մուտքեր շինուած են. Ներսի
կողմն մէծամեծ բնակարաններ եւ ուրիշ
սրանչելի նշաննուր շինուածքներ կան:

Կպատմեն թէ, ցարդ եօթն իբրարու տակ
դատիկներ կամ կամարներ փորուած են,
որոց վերնայարկին առաստաղներն փայտա-
շէն, իսկ զետնայարկինը աղէ փորուած կա-
մարներ են:

Ազի շարքերն աւագաքարի, կափ եւ
ուրիշ բանի մի տեսակ քարերու մէջ կը-
գտնուի, որ ամեն օր 1500ի չափ գոր-
ծաւորներ լաստերներով այս ընդարձակ
տեղույն մէջ կդործն եւ աղ կհանեն, ո-
րոյ լայնութիւնն կհաշուեն հիւսիսէն հա-
րաւ, 3800 ոտնաշափ, երկայնութիւնն ա-
րեւելքէն արեւմուտք 9720 ոտնաշափ,
իսկ խորութիւնն 1520 ոտք, եւ ուր 100-
էն աւելի միեր հանուած աղերն կընելու
կծառայեն եւ որոց ախոռն հանքին մէջ
աղէ փորուած ընդարձակ սրահներ են, ուր

ոմանք 7—8 տարի առանց դուրս ելելու
կըթնակին:

Սրանչանօք կպատմեն նաեւ ակտնատես
ու նետարբիր ճանապարհորդը այս աղա-
հանքի մէջ յանուն Ա. Անտոնի կառուցեալ
եկեղեցին, որոյ մուտքին առցնել պերճ ու
յաղթ խաչելութիւն մի վնելն վրան Քրիս-
տոսի արձանով, ներսն բեմ մի, խորան մի,
ամբիոն մի, երկոտասան առաքելոց մար-
դաշտի արձաններ, մեծամեծ սիւներ, կա-
մարներ եւ ուրիշ զանազան զարդեր, ա-
մենքն եւս աղի գեղեցիկ ու նարտարաշէն
արուեստով բանդակուած:

Կպատմուի նաեւ թէ, աղոտ կաւով շըր-
ջապատռուած ընդարձակ մին մի եւս կայ, որ
աղի ջուր ունի եւ մէջը նաւակով կրնայ
պարաւիլ:

Այս աղահանքն Աւստրիոյ կայսերութեան
մէջ այն աստիճան հոչակուած է, որ շատ
հնատրբիր անժներ բաւական հնուաւոր
տեղերէ տեսնել կփութան:

Գործառորդ իւրեանց յատկացեալ սանդլսո-
վին սովորած են վար իշնել, իսկ այցելութը
հաստ պարաններով վար կիցեցնեն միհնել
ասածին դատիկոն, ուրկէ ի խորն ճանա
պարներ կան յարդարուած:

(Լոյս.)

ԹԻՒ ՄԱՐԴԿԱՆՑ

ԸՆԴ ԱՄԵՆԱՅՆ ԵՐԵՍ ԵՐԿՐԻ ԸՍՏ ՆՈՐ ՎԻՃԱԿԱԳՐԱՑ.

Եւրոպայ	301.200.000
Ասիա	798.000.000
Աֆրիկէ	202.000.000
Ամերիկայ	84.500.000
Պկիկանիա	4.500.000

Գումար 1.390.200.000

ԸՍՏ ԿՐՕՆԻՑՆ

Քրիստոնեայ	303.200.000
Կռապաշտ եւլն	987.000.000
Մահմետական	96.000.000
Հրեայ	4.000.000

Գումար 1.390.200.000

ԱՇԽԱՄ. ԲՀԱԳՐԱԿԱՆ

Անցեալ տարւոյ սկիզբներում՝ բնիկ
նոր՝ Զուղայեցի (Ասպահանցի) եւ բա-
տական տարիներէ ի վեր ի Պիրմանստան
Մանդլէ մայրաքաղաքում՝ վերաբնա-

կեալ չայազգի Մեծարքոց Մինաս Գ.
Տէր խաչատուրեան կոչուած մի եռան-
դուն անձն այսր ի Ս. Էջմիածին եկաւ
յուստ եւ յերկրպագութիւն նուիրա-
կան Վայրիո, եւ որպէս ինքնասաց, —
յիշեալ անձն Պիրմանիոյ ինքնակալին
մօտ նշանաւոր պաշտօն ունէր եւ երկ-
րին վերոյ շատ եւ լաւ տեղեկութիւն-
ներ ամիսոփած էր, ուստի յարմար ա-
ռաթ սեպելով՝ խնդրեցի յիշեալ պա-
րոնէն՝ զի որքան հմտութիւն ունի եւ
կարող է մոաբերել՝ յատուկ նշանա-
կուած Զէնկիլէրցի Տերացու Պողոս Պ. Մ.
ձէպէճեանին գրել տայ գրած եւ
տուածս հրահանգին համաձայն աշխար-
հագրական եւ վիճակագրական կարե-
ւոր տեղեկութիւնք Պիրմանստանի երկ-
րին, ի-խանութեան, բնակչաց եւ այլոց
վերայ, եւ որքան կարողացաւ հաղորդել՝
հետեւեալ ըստ բաւականին հետաքրք-
րական տեղեկութիւնքը ամիսոփուեցան,
զորս արժան կհամարիմք հաղորդել հե-
տաքրքիր եւ բանագէտ ընթերցողաց:

Ուելորդ չէ ասել, զի հետեւեալ
տեղեկութեանց ստուգութեան կամ
անստուգութեան նկատմամբ պատաս-
խանատութիւնը Պ. Մինասին կվե-
րաբերի.

Դիրք, օդ, գետք, քերք, ժառք, կեն-
դանիք, եւ հանք երկրին: —Պիրմանը Հնդ-
կաչինու ի հիւսիսային արեւմտակողմնէ:
Երկիրն ընդհանրապէս լեռնոտ է,
եւ շատ բարեբեր հովիտներ ունի: Յդը
տաք է՝ բայց ոչ վնասակար:

Մեծամեծ գետեր ունի, յորոց են նշա-
նաւոր Սալուէն, Զիթթանկ եւ իրա-
ւատափի, որք եւ այս երկիրը կը ջրեն եւ
շատ անգամ չափազանց յորդելով եւ
բարձրանալով տեղատուութեամբ՝ երկ-
րին մեծ մասը կողղուն: —Նաւարկելի
է իրաւատտինը, որ Զինաստանի լեռ-
ներեն բղիսեով երկիրը յերկու մասն
բաժանած է եւ կթափի յ՛Ռվկիանուն
Հնդկաց: Այս գետի երկու կողմում
շինուած են մեծամեծ վաճառաշահ
քաղաքներ, ուստի եւ յ՛Ռվկիանուն թա-
փուած աեղէն դէպ ի վեր մինչեւ քսան
աւուը ճանապարհ՝ մեծամեծ շողենաւ-
ներ կարող են հանգիստ երթեւեկու-
թիւն առնել:

Գլխաւոր բերքն է բրինձ, — որ հացի
տեղ կծաւայէ ընդհանուր բնակչաց
մէջ, — բամպակ, յորեան, սիսեւն, կըն-
ճիթ, — զորիսիստ առատ կշինեն: — Երկրի

բնակչաց սիրելի կերակուրներէն մին է
թէշը, որ դալար եղած ժամանակ կը
թըջեն եւ վրան իւղ ածելով կուտեն.
իսկ օտար երկիրներ յուզարկելոյ հա-
մար նախ կըովեն եւ այնպէս ապա կու-
զարկեն: Գլխաւոր վաճառքն է փայտը, —
զորս փիղերու վերայ բարձած, կըերեն
անտառներէն: Սովորաբար Եւրոպացւոց
կվաճառեն Սակուան կոչուած ծառի
փայտը, որ Պիրմանի լերանց յատուկ
է եւ խիստ ընտիր իւր ուղղաձիգ եր-
կարութեամբը եւ յարմարութեամբ ի
շինութիւն նաւուց: — Այս տեսակ ծա-
ռի անտառները կապականին ի սեփ-
հականութիւն տէրութեան կամ ինքնա-
կալի երկրին՝ եւ առանց կանխավճար
պայմանի եւ սակարկութեան ոչ ոք
կարէ հատանել:

Խիստ բազմատեսակ ծառեր կդըս-
նին, որոց տեսակ եւ անուանք գրեթէ
մեզ անծանօթ են, յորոց կհաւաքեն
զմուռ եւ ուրիշ անուշահոտ խիժեր
մեծ քանակութեամբ: — Հետաքրքրա-
կան է բառի կոչուած արմաւենոյ նման
ծառը, որոյ կատարէն կտրելով, ծայրը
կտրամադրեն մի ամանի մէջ, որ նոյն
ծառէն առկախ պէտք է լինի, եւ այն
կտրուած ծայրէն կաթիլ կաթիլ կհա-
ւաքուի մի գիշերուայ մէջ գրեթէ վեց

փունտէն (երկու հօխա) աւելի ամենա-
քաղցր եւ սքանչելի մի հեղանիւթ, յոր-
մէ կապատրաստեն ոգելից (արքեցուցիչ)
ըմպելի եւ կգործածեն ի մեծարանս
պատուաւոր հիւրերու: Սեափա կոչուած
ծառի տերեւների մէջ ծխախոտ փա-
թութած կը ծխեն առհասարակ արք
եւ կանայք, իսկ նորա ոստերը հաւա-
գելը քարի վերայ կլոսեն ջրով, յորմէ
դեղնագոյն մի հիւթ կըպատրաստուի եւ
նովաւ իւրաքանչիւր օր մի քանի անդամ
մարմինները կօծեն: Այս հեղանիւթի ու-
նեցած զարմանալի յատկութիւնն է
մարմինը փափկացունել եւ տաքութեան
ժամանակ զովացնել:

Մեծամեծ եւ բազմատեսակ կենդա-
նիներ խիստ շատ կըդտնուին այս երկիր-
ներում: Օրինակի համար, Փիղը, որ
այս երկիրների մէջ մեծ օգուտ կըերե-
թէ իւր աղագին ժանկիներու առեւ-
տրով եւ թէ իւր սարսափելի ուժով,
որով կօգնէ բնակչաց գրաստի տեղ,
առանց որոյ անհնարին է խիտ անտառ-
ներէն մեծամեծ ծառեր տանել ի նա-
ւահանդիսու: — Առիւծ, Վագր, Յովազ
եւ տեսակ տեսակ կապիկներով լիքն
են անտառները, ուստի շատ վտանգա-
ւոր է գիշերային ճանապարհորդու-
թիւնը անտառների մօտէն: Եղջերուք

եւ ուրիշ որսի կենդանիք, ինչպէս նա եւ զանազան թռչունք ազատ կասրին այս երկրի մէջ ի շնորհս Պուռաւայականաց, որք չունին սովորութիւն ուժելոյ զմիս կենդանեաց:

Հանքերու կողմանէ մեծ հարստութիւն կայ, թէեւ բնակիչքն ըրգիտեն ըստ արժանւոյն արդիւնաւորել եւ գործածել, իսկ տեսակ տեսակ յակնթներ, ինչպէս կարկեհան եւ շափիղայ, խիստ առատ կլինին եւ հաւաքելով կուզարկեն յիւրապա ի վաճառ: Զարմանալի է զմրուխտի նմոն կանաչագոյն կեալ - ձեյն (կանանչ քար) կոչուած քարի հանքը, յորմէ կգտնուի մինչեւ 500—600 հօիմանոց (40—45 վիժ .) կը տորներ. — այս տեսակէս չտիազանց մեծութեամբ մի քար կգտնուի Պիրմանստանի թագաւորի պարագի մէջ, զորեւրոպացի. Ճանապարհորդներէն կապահեն ի նախանձ չշարժելոյ համար: — Ասկւոյ եւ արծաթի հանքերը մինքան մշակուած չեն որչափ կապարի եւ երկաթի հանքերը: Մի տեսակ ոսկեգոյն եւ խիստ փայտն սաղի հանք եւս կայ, յորմէ կարելի է բաւական մեծամեծ կտորներ գտնել, գետնածուին երկք հարստա հանքեր կան, ինչպէս նաեւ նաւթի եւ ուրիշ տեսակ տեսակ իւղե-

րու հորեր, յորոց մեծ քանակութեամբ կվաճառեն Եւրոպացի վաճառականաց: Մարմարինի ամենազնիւ տեսակներ խիստ շատ են, որոնցմէ կշինեն ընդհանրապէս իւրեանց պաշտած կուռքերը. Կգտնուի նաեւ ակնոցի քարեր եւ մագնիսի հանքեր, եւլն, եւլն:

— Այս բոլոր բերքերը կամ լնգեւանք կտանին մինչեւ կալկաֆայ եւ Փոմպայ վաճառելոյ համար, եւ կամ Եւրոպացի վաճառականք բերքելով ընդհանրապէս զանազան կտաւեղէններ եւ կերպասեղէններ կփախանակեն հանքերու հետ եւ մեծ հարստութեամբ կվերադառնան:

Բնակիլք: — Բնակիչք այս երկրի են պիրմանք, Շամք, Յեօտեայք, Քըլենք, եւ Տլայինք, որք առաջ առանձին առանձին թագաւորութիւններ կըկաղմէին, իսկ այժմ մի մասը Անգլիոյ հըպատակ եւ միւս մեծ մասը, որք գրեթէ կլինին 4—5 միլիոն բնակիչ, հպատակք են ընդհանութեամբ ինքնակալ կայսերութեան Պիրմանի:

Կառավարութիւնն, քագաւորական յարողութիւն եւ արարողութիւն նորաւ: Խշխանութիւնն է քացարձակ միապետական: Այժմու կայսեր անունն է Միետմէն: Գահակալութիւնը իբր ժառանգական է: — Թագաւորի մահուանէն դկնի

նորա որդւոց մէջ վէճ եւ կուիւ կծագի
թէ նվ պէտք է իւր հօր գահը ժա-
ռանդէ, եւ ով որ զօրաւոր գտնուի,
միւսները հալածելով, եւ եթէ ուզէ
աւելի պահով լինել, աքսորելով միւս
եղայրները եւ կամ զնոսա սպանանե-
լով, կըհոչակուի թագաւոր: Երբ այս
նոր յաղթող թագաւորս արքունի պա-
լատը մոնէ, իւր առաջեւ կըզնէ ակա-
նակուռ ոսկի հաշի այլանը, որ ինախ-
նեաց մնացած է իրը ինչան թէ որպէս
առաջ որ լինի այն հաւը, նու է թագաւ-
որ, եւ անմիջապէս կհրամայէ մայրա-
քաղաքին ամենաբարձր զանգակատան
վերայի ահագին թմբուկը ի վայր իջու-
ցանել եւ պատուել, եւ իտեղի նորա
մի ուրիշ նորը դնել: Այս թմբուկը
խիստ մեծ եւ շատ զօրաւոր բոլցիւն
ձայն ունի, զոր կհարկանեն միշտ աւուրը
իւրաքանչիւր ժամերը ցոյց տալոյ Հա-
մար մի մեծ զանգակի հետ, որ եւ նո-
րա մստ կախ է արած: Ապա բոլոր
Քրմապետը եւ Քուրմը կհաւաքուին
թագաւորի օծումը կատարելով համար
Դենպետը պար աւեալ ի քրմապետաց,
ի միջավայրի ունելով զյաջորդ թագաւ-
որն անուշահոտ ջրով կօծէ, եւ հադ-
նելի իւրաքանչիւր զդեստի վերայ ա-
ռանձին եւ յատուկ աղօթքներ կարդալով

կհագցունէ թագաւորին, եւ ի դաւին
ծաղկեայ մի պսակ զնելով կրազմեցու-
նեն թագաւորական գահի վերայ: Ապա
բոլոր նախարարներ ծանրագին ընծա-
ներով կներկայանան թագաւորին եւ
երկրպագութիւն կըտան: Թագաւորն
կընտրէ ինքեան օգնական չորս ներ-
գործական նախարար եւ նոցա պաշտօ-
նատեղիները կմնան չորս երեւելի քա-
ղաքաց մէջ, որոց անուամբը եւ նորա
կըկոչուին ինչպէս, Քափան—մենի, Կիյ-
վուն—մենի, Շամշան—մենի, Ենան-
կամ—մենի. մենի կնշանակէ փոխար-
քայ կամ առաջին նախարար: Ապա
գրէթէ միշտ թագաւորի պարատը կը
կենան մեծամեծ ուոճիկներ ստանալով:
կրօնէք եւ Պուտուայականութիւն: —
Պիրմանստանի մէջ բաց ի կռապաշտու-
թենէ՝ կան այլ եւ այլ կրօններ եւս,
ինչպէս Քրիստոնէութիւն, Զրէութիւն,
Մահմէտականութիւն, իսկ մեծ մասը
կպաշտեն կռապաշտութիւնը: կռա-
պաշտականք, որք բուն Պիրմանք կհա-
մարուին, հոգեփոխութեան եւս կհա-
ւատան եւ Պուտուայականք են: Բազմա-
թիւ չաստուածներ ունին, որոց գլխա-
ւորն է կռատըմայ, որում կը հաւատան
երկնի եւ երկրի ստեղծումը եւ զնա մի-
այն աշխարհի լուսաւորութեան պատճառ

կճանաչեն. Եւ իւրեանց միակ օրէնտգիրը կհամարին: Նոցա թուականը, որ պյժմ (ի 1876 - ի) է 1238 եւ կհաշուեն նորա (կոչարմայի) գլուռթեան սկիզբէն: Այս մեծ չաստուածոյս կուատունը կկոչեն Փիակի, յորում կոչուրմայի շրջապատեալ է բազմաթիւ կուռքերէ, եւ այն մեծ եւ սքանչելի ճարտարութեամբ շինուած կուատան մէջտեղը դըրուած է: Ոորա պատկերը կներկայացունէ այր մարդ ուկեզօծ մարմարիոնեաց քարի վերայ քանդակուած եւ ուկի աթոռի վերայ ծալլապատիկ նոտացրած, գեղեցիկ բանուածքով դեղնագոյն մի շրջազգեստ ձախ ուսէն կունակով սփուռուած է եւ նորա մարմինը կողմնակի կերպիւ կշրջապատէ. աջ ձեռքը ծունկին վերայ եւ ձախ ձեռքը արձակ թողուած է. ուր երկրպագուքն ծաղկանց փունջեր կընուիրեն: Միւս կուռքերը. — որք ընդհանրապէս շինուած են ուկիէ, արծաթէ, պղնձէ. քարէ, փայտէ, — երբէք չեն ներկայացուներ կանացի կերպարանք եւ կամ անպարկեշտ պատկերներ, այլ բոլորն եւս գրեթէ ծածկոյթով քանդակեալ եւ պարկեշտ ձեւով կատարեալ մարդոյ կամ տղայի կերպարանօք կերտուած են, ուղիղ ոտի վերայ կանդնած, կամ նստած, կամ աջ

ձեռաց վերայ կութնած — յեցեալ. — Եւ կամ ընկողմանեալ (պառկեցրած), նոցա իւրաքանչիւրն՝ անունը եւ սկզբնաւորութիւնը առած է թագաւորազանց մէկին մահուանէն զինի, որոց համար Պուտուայականք կհաւատան թէ՛ մահուանէն յետոյ չաստուածոց կարգը կըդասակալցին, ուստի եւ անմիջապէս նոցա արձանը կքանդակեն եւ ի կուատուն կըկանգնեն ի դասս չաստուածոց. Բաց ի կուատուններէն՝ ամեն տան մէջ կդանուին մի քանի կուռքեր, որք նոյն դանն պաշտպանը կհամարուին: Կերակրոյ ժամանակ նոցա առջեւ կշարուին եւ աղօթք կնուիրեն, եւ նախ նոցա բաժինի կերակուրը զատերով յատուկ ամանով կդնեն կուոց ընդառաջ, եւ յաջորդ երկրորդ օրը թունոց ի կերակուր տալով զայնս, դարձեալ բաժին կհանեն իւրեանց կերածներէն ամեն օր եւ ամեն անդամ:

Կրօնական տօնք, արարողուրիւնք, ուխտատեղիք, կուատունք, թաշիտենեական Աստուած, սովորութիւնք, պաշտօնեայք, Քրիստոնեայք, Հայք, Եւրոպ. — Ամեն տամի Ապրիլ ամսոյ մէջ կըկատարեն մեծ հանդիսիւ կուտայ չաստուածոյն տօնը, եւ մինչեւ երեք օր իւրարու վերայ ջուր կցանեն մեր Վարդավառի հին սոլո-

րութեան նման, իսկ հարուստները վարդեջով զիրար կթղթէն:

Նոցա լեռները կուատուններով լլզն են, որոց իւրաքանչիւրի մօտ շինուած են նաեւ քուրմերու համար բնակարաններ: Զես տեսներ երկրի ուր եւ իցէ բարձր մի գերք՝ որոյ ի կատարն շինուած չլինի հոյակապ մի կուատուն: — Սինկուն գիւղի մօտ Պօտոփիայ թագաւորէն շինուած մի մեծ կուատուն կայ, որոյ զանդակի մեծութիւնը կպատմեն լինել վեց կանգուն բարձրութիւն, 16 կանգուն տրամագիծ եւ գրեթէ մի կանգուն թանձրութեամբ եւ ծանրութիւնը 999999 վիսա: — «վիսան 3 ֆունտէն կամ մի հօխայէն աւելի է . . .»:

Շատ կսիրեն ուխտի գնալ հեռու տեղեր գտնուած կուռքերու, մինչեւ 15—20 աւուր ճանապարհ առւանց Ճանձրանալոյ՝ գրեթէ մեծ մասամբ բոկոտն եւ Հետիոտս կգնան այս ինչ կամ այն ինչ անուանի կուռքին գլուխը ծաղկեայ մի պսակ նուիրելոյ եւ նորա տաճարի մէջ խրախութիւն կատարելոյ համար. ուր միայն 3—4 օր մնալով կվերադառնան: Խիստ նախանձախնդիր եւ վրիժառու են ուխտագընացութեան մէջ գործուած յանցանաց համար, եւ մասնաւոր աւելի յար-

գանք կընծայեն այն ամեն սննդանց՝ որք բազմիցու գնացած են յուխտ ի հեռաւոր վայրս: — Միայն ջանփուշ — փիա կուռքի տօնին ատեն՝ որ Մանուկ քաղաքէն չորս ժամաւ հեռու համանուն գիւղաքաղաքի մէջ շինուած է, եւ կըկատարվի Օգոստոս ամսոյ մէջ, ամեն տեսակ անկարգութիւնը եւ անպարկեցած արարմանքներ անխտիր եւ ակնյայտնի կգործուին՝ բաց ի մարդասպանութենէ՝ գրէթէ տասն օր՝ ի պատիւ այն կուռքին՝ որոյ վերայ պասվիսի մի առասպել կտպատմեն: Իբրու այն թէ՝ իւրեանց նախնի թագաւորներէն մինը, նոյն Մանտու քաղաքի բնակչաց հրամայած է՝ որ ամենքն եւս գնան աշխատին մի ահագին կուատուն շինութեան վերայ: Ժողովրդը ամենայն սիրով այս հրամանը կկատարէ եւ ի գըլուխ կտանին այն հոյակապ շինութիւնը: Թագաւորը երբ կդնայ տեսնելոյ, կնշմարէ շինութեան մի կողմում զգալի մի պակասութիւն եւ կհարցունէ պատճառը: Նոքա միաբան կբողոքեն թէ՝ երկու եղբարք կան՝ որք երբէք չաշխատեցան եւ նոցա բաժինն է այն թերի մնացածը: Թագաւորն բարկանալով իսկոյն կհրամայէ զնոսա սպանանել բայց նոքա սպանուելէն յետոյ՝ ի դեռ փո-

խարկվելով՝ երբ թագաւորն նաւակով կվերադառնար իւր արքունիքը, սպանեալքն նաւուն զեկէն պինդ կը բռնեն եւ չեն թողուր առաջդնալ, սպառնալով միանգամայն ջրասոյզ առնել զնաւակն: Թագաւորն կզարհուրի եւ կհարցանէ թէ՝ դուք ի՞լ էք. նոքա (դեւքն) կիմացունեն թէ՝ այն սպանեալ երկու եղբարքն են եւ եկած են վրէժ լուծելոյ: Ուստի թագաւորն կիսուտանայ ինչ որ կամենան կատարել՝ միայն թէ խնայեն իւր կենաց հոքա կիմոդքեն որ այն շինուած հոյակապ կրտսունը իւրեանց անուանը նուիրէ եւ ի տարին միանգամ տասն օր յատկացնէ ուխտագնացութեան եւ լիակատար եւ սանձարձակ ազատութիւն շնորհէ ուխտաւորաց: Թագաւորն երդմամբ կուխտէ եւ կըկատարէ, որով եւ կազատի նոցա ուրուականէն: —

Այսպիսի բազմաթիւ չաստուածներէն զատ՝ որք հետզետէ աւելի բաշմանալոյ վերայ են, Պիրմանք կճանաչեն նաեւ յաշիտն նական մի Ասոռած, զոր կկոչեն թԱՂԻԱ. — ՓԻԱ(յաշիտն նական ասոռած), որոյ համար կասեն զի՞ տարեգլիսի օրը յերկիր կիսոնարհի, մարդկանց մէջ կը բնակի երեք. օր, եւ այն երեք օրը սուրբ կազակեն եւ մաքուր շորեր հագուած իրարու վերայ ջուր կըսրակեն: —

Մեծ բարեպաշտութիւն կհամարուի կըուատուներ շինել, որ եւ հարուստ անձանց համար գրեթէ վսեմ եւ գերագոյն պարագ կհամարուի:

Կուատուն կըմտնեն բոկոտն՝ եւ կիւրակէ օրեր, որ լրտնի հաշուով ութօրն մի անգամ է, սպիտակ շորեր հագած եւ մինչեւ երեկոյ կուատանց մէջ կաղօթեն եւ պաշտօն կնուլիրեն ծոմապահութեամբ. իսկ միւս օրեր միայն առաւօտ եւ երեկոյ կըդնան ի կուատուն աղօթելոյ համար:

Ի նշան բարեպաշտութեան՝ կուռքերու ձեռաց մէջ զդնեն ծաղկանց փունջեր եւ ընտիր կերակուրներ:

Գրէթէ ամեն կուատանց մէջ կըդտնուին՝ բաց ի քուրմերէ՝ կանացք, որք որչափ տգեղ լինին՝ մյոնքան աւելի յարգ եւ պատիւ կդտնեն ժողովուրդէն, վասն զի նոքա միշտ կըդան եւ կանանց գլուխներում վարդէ պակներ կըդնեն եւ իւրեանց բաղդը կհարցանեն: Այսպիսի կանայք կըկոչվինոդտերը սատսնային:

Զարմտնալի ազատութիւն կայ ամեն կրօնից համար, եւ ամեն կարգի մարդիկ ազատ են այս կամ այն կրօնը ընդունել եւ պաշտել՝ առանց ամենափրք խոչնդոտի անդամ պատահէրլոյ: — Լատին կրօնաւոլք եւ բողդքական քա-

բողիչք աստի օդուտ քաղելսվ՝ ազատորէն կքարողեն գՔիստոս' մինչեւ անգամ թագաւորի պալատի առաջ եւ կուտանց մէջ, որով բաւական ժողովուրդ վաստկած են. 500—600 տունէն աւելի Պիրման քրիստոնեայք կըդտանվին հոգվածէական դաւանութեամբ եւ մեծամեծ եկեղեցիներ եւ երկուց սեռից համար գպրոցներ ունին. ժամերգութիւնը կըկատարեն կէսը Լատիներէն եւ կէսը Պիրմաներէն. քահանայք եւ դպիք գըշթէ բոլորն եւս Պիրմանք են, ունին նաեւ կուսանոցներ, որոց վերակացութիւնը կանեն Լատին կրօնաւորք . . . :

Բաղրական կրօնքով Անգլիայ տիրած մասին եւ բուն Պիրմանստանի մէջ կըդտանուին մօտ 30—40.000 տուն ժողովուրդ. — Այժմեան Պիրմանի (ներկայ) թագաւորն մեծ սէր ունի, կայէն, տեղեկանալ Հայոց կրօնին, որոց համար եւս յատուկ բաղձանք յայտնած է առ Վեհափառ. Հայրապետն ամենայն Հայոց այնտեղ մի ընտիր եւ լեզուագէտ քարոզիչ վարդապետ պուաքելոց . . . միանգամայն տեղական գաղթական Հայերը եւս հովուելոց համար.

Ամենեւին Պիրմանք չեն խորշիր քրիստոնեաներէն եւ շատ կսիրեն իւ-

րեանց աղջիկները նոցա մանաւանդ չայոց կնութեան տալ՝ գիտալով որ՝ նոքա միակին են եւ ցկեանս: — Քրիստոնէից մորթած կենդանեաց միաը անխըտիր կուտեն. իսկ ինքեանք ոչ երբէք կըսպանանեն կամ կըմորթեն զկենդանիս՝ հոգեփոխութեան հաւատացած լինելով: Բայց՝ ինքնին կամ մի արկածիւ մեռնելէն զկնի՝ ամենայն ախորժանօք եւ առանց խղճելոց կուտեն: Ուստի որոյ սիրտը որ ուղէ մի կենդանի մորթել եւ ուտել, գաղտնի մի տեղում հնարքավ կիսեղդէ եւ կասէ թէ՛ ինքնին սատկեցաւ կամ մեռաւ:

(Մեացեալն ի 1877իւ):

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՎԱԿԱՆ

Կովկասէան գիշական տնտեսութեան ընկերութիւն՝ իւր 25ամեակը տօնելոց համար հրատարակած Յայտարարութեան մէջ հետեւեալը եւս յսւելցուցած է. յորում ուշադրութեան արժանի մի քանի դիտողութիւններ գտնուելով՝ մերազնեայ

բանասիրաց հաղորդելոց համար արժան կհամարիմք Օրացուցիս մէջ ամփոփել։ Գուցէ այս կողմէրում եւս օգտակար կլինի։

Խնդիրներ որոց վերայ դատողութիւն պիտի լինի գիշատնեսական խօսակցուրեանց ատեն կովկասեան Դիդատնեսական ընկերուրեան 25-ամեակը տօսախմբելոց ժամանակ։

1. թէ կովկասի մէջ այժմ զործածուած երկրպարծական գործիւերուն թերութիւնը յորում է։ Ինչ ճնարքներ կարելի է առաջարկել զանոնք բարորելու, եւ ընդ նմ ին սոյս գործիրները բանեցնելու ժամանակ զործադրուած բանորսերուն թիւը թիջնելոյ համար։ Կարելի է արիեօր Վրացւոց արօրն եւ խմէրէթցոյ խոփի փոխել Եւրոպական կատարելագործուած երկրպարծական մերենաներու հետ եւ որդիսիեաց հետ յատկապէս։

Վրացւոց արօրը, ինչպէս որ բայր առաջը ունեցող արօրները անով կրտարքերի, որ զայն բանեցնող բանուորէն չափանանչեր մերենան այնչափ հմտութիւն եւ նարտարութիւն ինչպէս որ կնարկաւորի շատ անզամ առաջը չունեցող արօրներով աշխատելու ժամանակ, բայց նորու տեղ նորու կազմութեան բոյրու պահատութեան ծանրութիւնը կճեծնէ անսանց վերայ, եւ որչափ թերի է այնպիսի արօրին կազմութիւնը նոյնափ առաւել շարժող դորութիւն կապանանչ։

Վրացւոց արօրին գաղափարը յաւ է ըստ ինքեան, բայց զայն զործադրելու համտր ցանկալի է բանի մի փոփոխութիւն անել դէպի լաւը. ա) նորա կազմութիւն

շատ խոշոր է, թ) տախտակեայ ուղիղ տապալին կոչտ շէնք ունենալով, հոդին թանձրութիւնը չէ կարող մանրել եւ կըպահանջէ շատ բանուոր. գ) կարիչը կամ ծերիջ համեմատութիւնը շատ կարճ է և սովորաբար սաստիկ բութ, խխտ մեծ անկիւն կծեւացնէ, անսպէս որ իրօր արօրին զործը դիւրացնելու տեղ կուշացնէ. դ) Լեմեխը թէպէտեւ բաւական լայն, բայց կարճ է. ե) արօրին տակը կամ պատուանդանը տախտակաշէն է, որով, բաց յայնմանէ, որ հոլին բաւուելուն համար շատ բանւոր, կըպահանջէ, այլ նաև միւս մասերուն նըկատմամբ հաւասարապահ զինելիս, շարժումը սաստիկ կդժուարացնէ: այս շարժումը զօրութեան աւելորդ ծափերից է մասամբ Վրացւոնի հովերուն ընդհանրապէս մածողականութիւնը, ըստ որում զըլիառապէս կաւային են, պատճառ կուտան Վրացւոց արօրը զործադրելու համար 8 էն ինչեւ 12 զոյդ եղ բանեցնել, 4 էն ալ մինչեւ 5 եղնավար երեք բառորդ արշին հոյոց թանձրութիւն փորելու համար. զ) առաջը, որ կրազկանայ երկաթ չզարկած եւ շատ անզամ ուղիղ թշչանակի ծեւ չունեցող անիւներէ, սակաւ իւղած եւ կամ բոլորովին չիւղած ֆայտէ լիսեռներու վերայ անցուցած արօրին շարժումը կդժուարացնէ եւ աշխատութեան ծախրը կմեծցնէ: Վրացւոց արօրին վերոյգրեաւ թերութիւնները ի նկատու ունենալով, ցանկալի էր որ կարե ի եղածին չափ նորա շինու թեան աժանութիւնը պահպանելով, զայն կատարելագործած տեսնել այն աստիճան, որ կատարելագործուած արօրը փորելով նոյնչափ թանձրութիւն հոգոյ որշափի այժմնան զործածուածը կվերցնէ,

միեւնոյն ժամանակ զայն կառավարելու եւ քաշելու համար պակաս զօրութիւն պահանջէ:

Տփխեաց նահանգին լեռնային կողմերը կդրծածուի խոփ մէկ կամ երկու զոյտ եզով:

Քութայիսու նահանգին շատ տեղերը գետինը մշակելու համար հասարակ կապմութիւն ունեցող իմէրէթեցւոց խոփ կդրծածուի թեթեւ երկաթակապով լէմէխին վերայ առանց փայտի: Այս գործիքը բանեցնելու ժամանակ նողին միայն վերին երեսը կըքրթուի երկու բթաշափ խորութեամբ, որով հողը չքարծրանար եւ մանրիր. իսկ իմէրէթիոյ շատ կողմերը մանաւանդ ստորին կողմերը եւ վերնա. կողքը լեռանց հարթ ու տափարակ հողերուն վերայ, յորս ըողը ծեւացած է հարուստ զրւէն եկած միացած կեղեւով (հողով), խոր մշակութիւն կպահանջէ:

2. կատարելացդորժուած կասելու գործիքներէն, որոնք առելի յարմար են կովկասեան Տնտեսութեամ եւ մանաւանդ լաւ յարդ ընդունելու համար (մանրած կակդած յարդ):

Ցըրենին եւ զարիի կասելը այժմ այս երկիրն զբեթէ ամենայն կողմը կկատարուի կասելու տափառիներով, որբ ունին հինաւուրց կազմութիւն:

Կասելուն այդ կերպը պահանջնուով քազմաթիւ անասուն եւ բանւորներ, դանդաղ եւ յոգնեցուցիչ զործ է: Յորենը կասելու ժամանակ տեղական եղանակաւ բաց ի բատիկները հասկերէն բաժնելու, որիիշ Նըպատակ եւս կայ, յարդ ընդունել, բաց այնպիսի մանրած եւ կափցուց ճարդ, որպէս զի կարողանայ խոտին տեղը բըռնել, որ երկրի մէջ սաստիկ թանկ է յահախ չըրութիւններու, զօրծաւորաց թան-

կութեանը եւ տեղէ տեղ փոխադրելու միջոցներուն պատճառաւ:

3. Երկրին բնակչաց սնունդը ապահովելու միջոցներուն վերայ:

Անդրականվասեան աշխարհնին բնակչաց շատերը շատ անգամ կենթարկուին եթէ ոչ կատարեալ սովի, գոնեա հացի զգալի պակասութեան:

Կան այնպիսի գաւառներ, ինչպէս են թելաւի եւ մանաւանդ Սղնախինը Տփխեաց նահանգին մէջ. որբ զբեթէ երբէք չն հասցնել այնչափ հաց, որչափ կհարկաւորի տեղական գործադրութեան համար, ուր ցորենի կոտը (երկու փութ 10 ֆունդ) շատ անգամ երեք ուուրմիէն վեր կինի եւ կհասնի մինչւ 10 ուուրմի, որն որ գիւղացւոց համար հաւասար է սնունդի պակասութեան եւ սովի:

Այն տեղերու բնակչաց սնունդը ապահովելու միջոցներ գտներու համար, յորս անընդհատ կերպով կզգացուի հացի պակասութիւն եւ կամ նորա աւելի կամ պակաս յանախսութեամբ կրկնուող անսպազմաբրութեան տարիները սովի կենթարկուին, ցանկալի բան է այդպիսի երեւոյթներու պատճառները բացատրել եւ կամ զանոնք խափանելու հնարքները գտնել բնակչաց զրութիւնը թեթեւացնելու համար, ըստ որում այն երեւոյթները անխուսափելի են:

Այս մասին հետեւեալ խնդիրները կարու են բացատրութեան թէ որչափ պաշար կերու կրու (ցորենի. սիսեւի, լուրիայի, գետնախնձորինոյ) կպահանջուի տեղույ մի սնունդը ապահովելու: Որչափ պաշար կերպայ տեղական հաստատուն բնակչաց եւ ըրչափ ցորեան եւն. կերթայ արուեստական պատրաստութեանը (ցրահանութեան

և զարեցրոյ գործարաններուն) եւ անսանց սննդեանը համար. ուր կյուղարկուի զիխաւորապէս հացը առաջ եղած ժամանակը կամ իր կարեւոր կդատով նեղութեան ատեն փոյ ծեռք բերել նացի փանուրէն: Ցորենի առեւտրոյ կերպը: Բնակչիները սովորութիւն ունին արդեօք ցորենի պաշար թողուլ: Որչափ մեծ են այդ պաշարները: Խնչ զրութեան մէջ են ցորենի շտումարանները:

Ցորեան ցանելու համար մոջափ փող ըլուուած է, որչափ մեծ է միջին պտղաբնրութիւնը, որչափ տարածութիւն հողոյ եւ քանակութիւն հացի միջին պտղաբնրութեան ժամանակ կուգայ իւրաքանչիւր հոգուոյ:

Կարելի է ալոդեօք մշակութեան չափը աւելցնել, եւ կամ թէ հարկաւոր չէ արդեօք վարելահողերը խոտարեղի զարձնել: Որոնք են պտղաբնրութեան (թերոց) պատճառները: Հոդոյն կազմութիւնը բարւոքելու համար վան արդեօք մեռնուու հրատակութիւնը եւ կամ կրկին հերկում ն, աւելի բարեխնամ տափանելու նդանակ, շնչու հերկելու գործիքներ, կոշտ հողերը մաճելու զմաններ: (Վնասակար հնտեւանը վինի արդեօք կոշտ հողերը մաճելէն եւլն:) Հարկ չէ արգեօք փոփոխութիւն ժամանակի այս կամ այն մշակութիւնը կատարելու ժամանակ: Գարանն թէ աշնան ցանքերը աւելի կնեղութիւն կիմաստին չըրտենէ, սառուէ կամ ցրտաճարութենէ: Սրդեօք կարելի եւ հնարաւոր չէ ջրել զանոնի եւ կամ ոռողելու նդանակը բարւոքել:

Միկ հողմոց ենթակայ նղող դաշտերուն վերայ օգուտ վկրնար թերել արդեօք իրարմէ չափաւոր հեռաւորութեամբ կարգ ծառեր կամ թուփեր տնկել եւլն: Արդեօք մշակութեան բայսերը իրարու հետ փիխանակելու հարկ միայ (ցորեանը ծառուով եւլն,) ի զործ դնել արմատապլտուղ թոյսեր, խոտի ցանք: Հարկաւոր չէ արդեօք ընտեսութեան նդանակին փոփոխութիւնը ընդհանրապէս:

Զանազան բուսոց հասնելու ժամանակը եւ զաներ ծողովելու տեւողութիւն: Հաւաքումը փութացնելու համար չեն կարող արգաօք զործադրութիւն հնծոց մերենաներ: Մրեօք չի վնասեր ժօղոված ցորեանը, նոյնպէս կասուածը, և որպիսի հնարքներ կարստ են զործադրութիւն անոնց աւրուելուն առջեւը առնելու համար: Խնչ եղանակաւ կարելի է ի ժամանակին հաւատատի եւ լիակատար տեղեկութիւններ ծնոր թերել թերոց երեւութիւն վերայ եւ անոնց նիշտ չափը իմանալ: Խնչ թերութիւններ կամ ցորենի առեւտրոյ կազմութեան մէջ եւ որպիսի հնարքներ զանոնը բարւոքելու համար: Որ տեղերը անծրաժեշտ են պաշարի շտեմարաններ եւ պաշարներու բանակութիւնը հրաւափ մեծ պիտի լինի: Անհրաժեշտ եւ հնարաւոր չէ արդեօք պաշարը ժողովելու կարգաւորութիւնը, նոյնպէս զանոնը պատելու կամ զուրու տալու նկատմամբ ընելիք բարեկարգութիւնները:

Որ տեղեր փիխանուկ ցորենի պաշար խսկապէս ունենալու համար պէտք է կազմուին պահպանողական դրամաղլուխներ եւ ինչ չափով: Վոլցայի վերայէն կամ Ալզովի եւ կամ Սեւ Շովի նաւահանգիստաներէն ցորեն հասցնելու հնարքները թեթեւցնելու միջոց-

ները որոնք են: Արդիօք դժուարութիւններ չկան ցորենը հասցնելու ժամանակ փոթի—թիջիվեան երկարութիւնները եւ որոնք են այդ անշարմարութիւնները խափանելու հարաները: Սնունդին առժամանակեայ պակասութեան տաեն ինչ չափով կարելի է յուսու գինուորական ինտէստանդեան տեսչութեան վերայ:

4. Կովկասի այգեգործութեան յաշողակ ընթացք տալու հետքներուն եւ տեղական գինեները ուրիշ տեղ վաճառելու վերայ:

Մեր այգեգործութիւնը բարձրացնելու ամենէն լաւ հնարքը կովկասի գինիներուն վաճառման ապահովութեան վերա հիմնուած է: Կովկասու գինիներուն համբաւը եւ նոցա ունեցած առանձին յարգութիւնը եւ հաշակը զինաւոր ասպահովութիւն կը համարուին անոնց վաճառման յաջողութեանը: Կախեթու գինին, որպիսին ուաւարական անուամբ յայտնի են նույսաստանի ներքին նահանգներուն մէջ եւ մասսամբ իւթիք աշխանահանանդէսներու պատճենու արտասահմանի մէջ, մեր կովկասեան գինիները կասմէր, նոցա ներկայ առեւտրոյն նայենվ չեն կարող հեռու տեղեր վաճառուի: Նոյն իսկ կախեթի տոհմական գինիները ի վաճառման միշտ միակերպ արժանաւորութիւն եւ նոյն յատկաւթիւնն չունին: Ուստի խնդիր կենչէ թէ ինչ կերպով կարելի է այնպէս ընելու որ ծանօթ գինիները վաճառականութեան մէջ իւրեանց հաստատուն եւ յատուի անուանականութիւնները ունենան եւ իրենց անփոփոխ յատկութիւններ պահպանին: Ինչ հարկաւոր է որ գինուոյ մը յատկաւթիւնը տարրուէ տարի նոյնութեամբ պահպանուի, եւ միեւնոյն

տեսակին յատկանիշն վերան մնայ հաստատուն: Ինչ ընելուէ որպէս զի կախեթի գինուոյ անունով ուրիշ տեղերու գինիներ չծախուին, նոյնպէս ուրիշ տեղ համադղները:

Մեր գինեգործութեան մէջ որպիսի է ական թերութիւններ կընշմարուին, նոյնպէս զանոնք խնամելու մէջ, եւ որպիսի կատարելագործութիւններ պէտք է լինին, որպէսզի կարելի լինի զանոնք հեռաւոր վաճառաւ նոցանար յուղարկել: Հարթաւորութիւն մէրնենար նոր ամաններ կամ գործիքներ մոցընելու, նոյնպէս լաւ գինատուններ շինելու:

Կարելի չէ արդեօք այս մասին ի զործ զնել համարուեստից ընկերութեան սկզբունքը: Օգուակար մինիր արդեօք հասարակական մասաններ շինել, որպազի այնտեղ այգենեսք բերեն խաղողը ինչպէս որ կալը կրերեն համարուեստից ընկերութիւնը եւ որպէսզի խաղողին ընտրութիւնը, զայն կոխելը կամ ճզմելը, զինւոյն վերայ հնկազութիւնը բանագէտ գինեգործի վերակացութեան ներքրյ կատարուէին, զոր կարելի էր վարմէն տեղուոյ մը այգենեսք ընդհանուր վարծովը: Որպիսի նարք կարելի էր զօրծադրել գինիներուն տեղէ տեղ վոխալղութիւնը ամանցնելու համար:

Ունելով ի նկատի շրդնեաւուց եւ երկարութեաց կառավարութիւններուն անուշաղութիւնը նոցա յանձնուած բեռք փոխադրելու մասին, որովհետեւ զինին տեղափողութեան եւ վատ եղանակի նկատմամբ փափուկ ապրանք է, պէտք չէ արդեօք միջնորդել որ շողենաւուց եւ երկաթու հետո ընկերութիւնները պարտաւորեն միջոցներ մեծութեան ու առաջարկութեան մէջ, նոյնպէս եւ ապրանքը ընդունելու շտեմարաններուն մէջ վատ ե-

զանակի աղցեցութէնէն պահպանուի. որպէսի հասցենու միջոցը ըստ կարելոյն կարծ ինի, կառավարութեան սլատախանատութիւնը, որ իւր վրայ կընդունի գիւղոյ փոխադրութիւնը, աւելի ծիշա որոշուի եթէ զինին վասուի կամ պակսի, եւս եւ փոխադրութեան զինը բատ կարելույն ցած լինի: ինչ զժուարութիւններ կտեսնուին հասարակ ճանապարհներու վերայ գինին փոխադրութիւն ժամանակ եւ ինչ պակասութիւններ տեղական փոխադրութան միջոցներուն մէջ, եւ որ հնարիններ կարելի է առաջարկել զանոնը վերցնելու համար:

Մեր առեւտրոյ եղանակին մէջ ինչ թերութիւններ կնշարուին եւ այս մասնինչ նշանակութիւն կարող է ունենալ ընկերակցութեան սկզբանց գործադրութիւնը: Դորդոյն յաջողութանը համար անհրաժեշտ է շինն լրա ապամոքի շտեմարաններ տեղաւորոյ կենցրոնական տեղերը եւ ճանապարհի վերայ (երկարուղոյ ընթացքով հագուա, Ցարիցինի, Քաջանի, Նիժնի-Նովգորոսի մէջ եւն), որպիսի տեղեր պէտք է շինուին այդպիսի շտեմարաններ, ինչ կերպով եւ որպիսի միջոցներով կարելի է արդեօք մեր զինու առեւտրոյն մէջ մուրհակներու գործածութիւնն մտցնեն որպէս զի գինի զրկողները անոր փոխարէն ստանալիք գումարին մէկ մասը լիանաւցած ստանային, իսկ զնողը փողը համար բանի մի ամիս ժամանակամիջոց ունենար, որպիսի փոխառութեան հաստատութիւններու կամ փոխադրող ընկերութիւններու զտանալ պէտք է այսպիսի ժամանակ եւ փոխառութեան համար որպիսի պայմաններ եւ զըրաւականներ պէտք է դրուին:

5. Այդիները, վարելանողերը եւ մարդացեսինները կարկտահարութիւնները բրկին բանի մի տեղերը ան ու դող կը-նզն դիւղատիրոց վերայ իւր բերքին նը-կաստամբ, որ շատ անզամ իւր գեղեցիկ ակնկալութիւնները կատարուելուն մէկ օր առաջ քանդրուած կտեսնէ ենթարկուելով անդառնակի վնասուց եւ անփառաբիննելի դրութեան: Ամենէն աւելի, կարկտահարութիւններ կիմսասուին այցինները կանեթիոյ (թէլաւի եւ Սղնախի գաւառաց Տփխեաց նահանդին) փարելահողերը եւ խոտպտեղինները Աղէրսանդրապօլի գաւառի (Երևան նահանգին մէջ, նոյնպէս բանի մի ուրիշ տեղեր երկիրն զանազան կողմերը եւ շատ ըիչ տեղեր կզունուին, որոնք ավատ լինին կուկտահարութիւններ: Ապահովագրութիւնը հողերուն, այգներուն եւ մարգարետիններուն ի կարկտահարութիւններ միակ օգնութիւն կարող է համարուի այս զժբաղտութեան զէմ: Մեր մէջ կարելի է արդեօք կարկտահարութեան ապահովագրութիւնը եւ ապահովագրութեան որ տեսակը յանուանի կարող է զործադրուի մեր երկիրն մէջ, կարելի է արդեօք գործադրուի փոխառած տեղուարտի պատաւարկան ապահովագրութիւնը, թէ հարկ է զառնալ ապահովագրական ընկերութեան մը: Ապահովագրութիւնը միան անդրակովկասեան երկիրն թէ բարոր փոխարբայութեան վերայ այէտք է տարածուի: Ինչպէս կարելի է ծառութենամբ համանել ապահովագրական վարձատրութեանց չափը եւ ինչ բանակութեամբ: Եթէ օգտակար հսմարաւի զառնալ զտնուող ապահովագրական ընկերու-

թեանց մէկուն ներքին Ռուսիոյ կամ ար-
տասահմանի մէջ, այդ ատեն մեր գիւղա-
տէրերը պէտք է առանձին միջովներ ծեռք
առնեն, այս ինքն հողատեարց իրարու հետ
համաձայնութիւնը, կանխազոյն յարաբե-
րութիւնները եւ այս ընկերութեանց հետ
ունենալիք համաձայնութիւնը որոնք պիտի
լինին:

Թարգմանեաց ի Ռուսերեկէ
ՍԱՐԳԻՍ ՄԱՐՈՒԹԵԱՆՑ.

* Աւելի կտրուկ ճանապարհ եւ
խիստ լաւ գործնական միջոց չըր
գործիքներու եւ մշակութեանց վե-
րաբերեալ մասերը. Լւրոպայէն
յարմար եւ համբատիք գործիքներ
բերելով, ուղղակի Ընկերութիւնն
ինքնին փորձեր կատարէր եւ գործ-
նական յաջողած օրինակովն կեն-
դանի գաղափար տայր եւ խրա-
խուսէր գժաղովուրդն: Ըստ պատմ
ուրիշ բաներու մէջ եւս: Որովհե-
տեւ առանց փորձի եւ ձեռնհաս
տեղէ մի զօրաւոր գործնական օ-
րինակի, խիստ շատ անդամ ո՞ր եւ
իցէ խնդրով եւ գործոյ չյաջողութիւր
ապացուցուած հշմաբտութիւն է:

Ե. Հեղ. Օրաց:

5410

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴՐ

Օրացուցի մի քանի հարիւր օրինակաց
մէջ տպագրական մոռացմամբ Տեսողնդա-
ռաջի եւ Ս. Աստուածածնի ի յԱննացէ
ծննդեան աւուրց Կիրակենշանները (†)
չ տպուած:

Նաև Ս. Գէորգեայ զօրավարի Քա-
չամարտիկ Օրհնութիւնը եւ առաջին
կուսաւորչացն Հայաստանեայց Ս. կե-
ղեցոյ Թաղէոսի եւ Բարթուղիմէոսի ա-
ռաքելոց Աճրսկիզբն Օրհնութիւնը իւր
սարօն դտանելով ի հին ծեռագիր շարա-
կանս, տպագրեցար նորատիպ ձայնագրեալ
շարականի մէջ, ուստի եւ ըստ այնմ նը-
շանակեցաք ներկայ տարւոյս Օրացուցի
մէջ, սակայն ուր որ ցունուիր ձայնա-
գրեալ նարական եւ չեն կարող երդել
ըստ ձայնագրելոյն, առ այժմ ներելի է
Ս. Գէորգեայ զօրավարի տօնին Ամե-
նասուրք եւն. եւ Ս. Թաղէոս եւ Բար-
թուղիմէոս առաքելոց տօնում երանեկի
եւն. Օրհնութիւնը իւր սարօն երգել:

ԳԻՆՆ

ՀՀԽ

(1959)
0 - 83